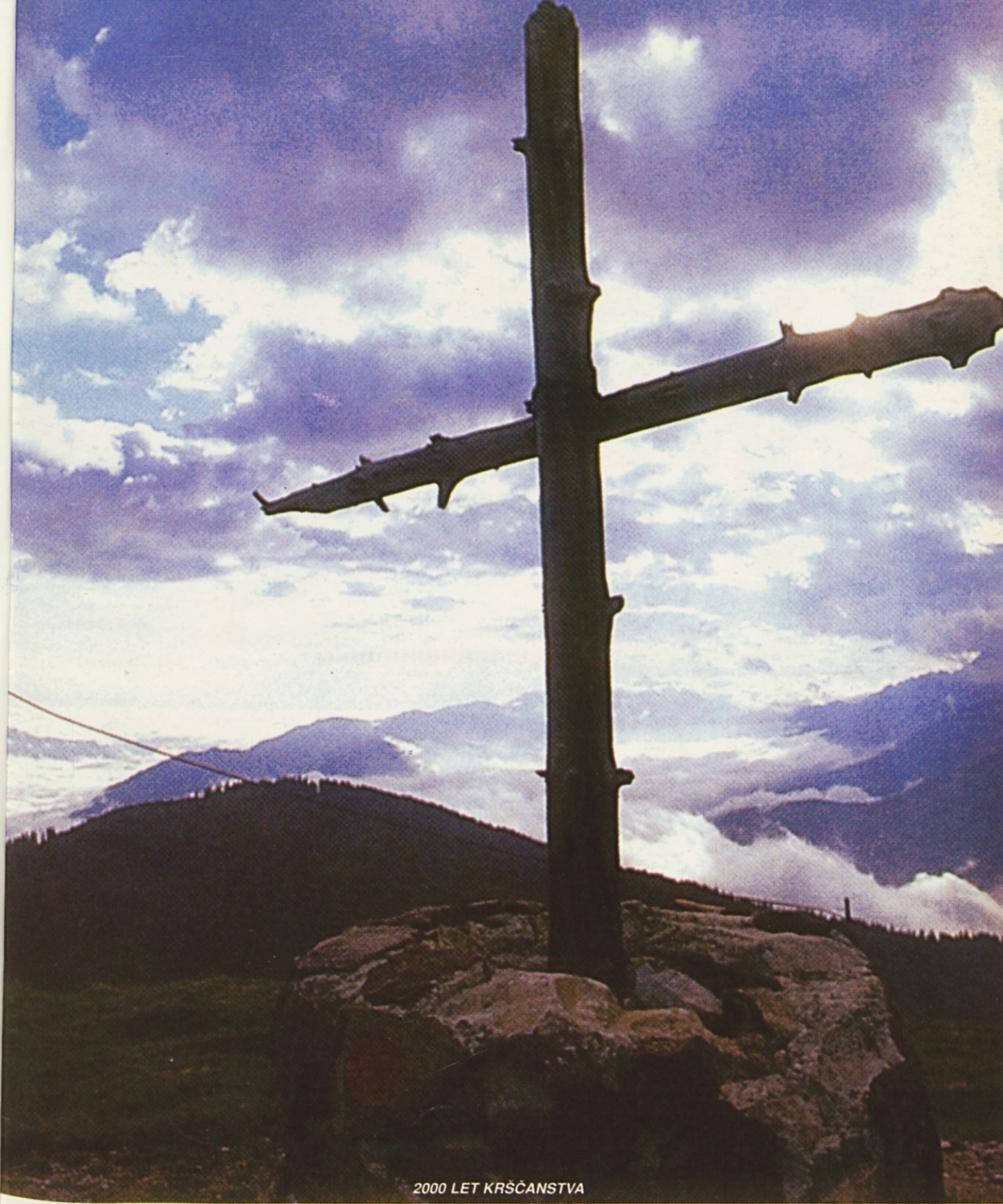

2000 LET KRŠČANSTVA

BUENOS AIRES
LETO 67
JANUAR
2000

duhovno ŽIVLJENJE

LETO
JUBILEJA
+ + +
1

Od zgoraj in od leve: 1. Odkritje in blagoslovitev spominske plošče pred stolnico v San Justu ob 50-letnici prve slovenske maše v njej. Na plošči beremo: Hvaležni Slovenci ob zlatem ju-bileju 1949-1999. 2. Voditeljica Balantičeve šole Angelca Klanšek in Tone Oblak ob odprtju Sobe dr. Alojzija Starca v Našem domu.

3. in 4. Igra Véliki oder sveta (Calderón de la Barca) za 43. obletnico ND v režiji Blaža Mikliča in s sceno Toneta Oblaka. *Foto: M. Vombergar*
5. Blagoslovitev spominske plošče v sanmartinskem Slovenskem domu ob 40-letnici smrti ljubljanskega škofa dr. G. Rožmana. 6. Kardinal Ambrožič je v San Martinu obiskal Jožeta Škulja v njegovi bolezni. 7. Sedem duhovnikov iz moravške fare somašuje s prelatom Jožetom Škerbcem v Slomškovem domu. *Foto: M. Šušteršič*

LETO JUBILEJA

MARKO KREMŽAR

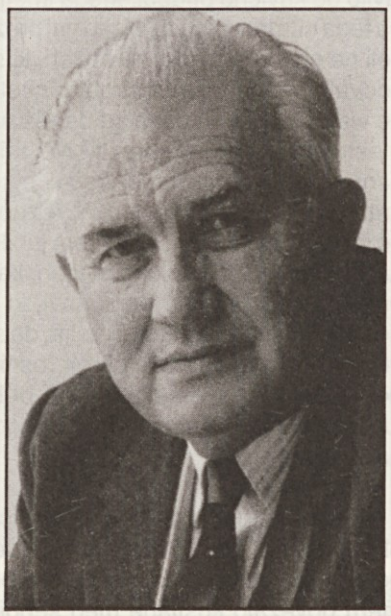
„Posvetite petdeseto leto in razglasite po deželi osvoboditev vsem njenim prebivalcem! To naj vam bo jubilej in vsakdo naj se vrne k svoji lastnini, vsak k svoji rodbini (3 Mz 25,10)

Z gornjimi besedami je Mojzes pred več kot tri tisoč dvesto leti ustanovil in razglasil prvo jubilejno leto, ki naj bi ga izvoljeno ljudstvo praznovalo vsakih petdeset let. Ob tej priložnosti naj bi se odpustili vsi dolgovi, sužnji naj bi postali svobodni in vsakdo naj bi imel možnost, da prost starih bremen prične na novo. Zato je bilo jubilejno leto leto veselja, upanja in novega zagona.

Leto, ki ga pričenjamo in v katerem bomo obhajali dvatisoči rojstni dan učlovečene Besede, Jezusa iz Nazareta, bo leto veselja in praznovanja za vse kristjane. Po naročilo papeža Janeza Pavla II. pa naj bi katoliški kristjani ob tem velikem praznovanju božje dobrote doživljali tudi leto jubileja.

V času jubileja naj bi se, po Mojzesovi postavi, med izvoljenim ljudstvom „razglasila osvoboditev". Tudi ob našem, krščanskem jubileju, praznujemo predvsem spomin na duhovno osvoboditev človeštva. Vse leto naj bi se s hvaležnostjo spominjali zgodovinskega trenutka, v katerem je Odrešenik s svojim vstopom v prostor in čas človeštvo odrešil sužnosti greha in s tem pričel novo dobo. Ob jubileju, ki zajema ves svet, pa naj bi se v istem duhu spominjali tudi naše osebne osvoboditve, to je svojega krsta, in nepregledne vrste vsakokratnih sprostitev v milosti zakramentov.

Od kar je bila z Mojzesom uzakonjena postava in z njo ponujena možnost jubileja, za člane izvoljenega ljudstva ni bilo več neodpustljivih dolgov in dokončne sužnosti. Jubilejna leta so ljudjem spet in spet omogočala ponovno zadobiti izgubljeno prostost. V času, ko je Mojzes pisal postavo, se je namreč dogajalo med izvoljenim ljudstvom podobno kot zdaj med člani krščanskega občestva, da se - komaj rešeni spon in dolgov - radi ponovno zadolžimo in obremenimo z verigami

take ali drugačne vrste. Vendar zakon Nove zaveze pozna učinkovitejši način za brisanje najtežjih dolgov, to je tistih, s katerimi smo zadolženi pred nebeškim Očetom. V zakramentu kesanja in sprave nam je katoliškim kristjanom vedno dana možnost novega pričetka. A ta pričetek je neločljivo povezan s priznanjem naših zablod, s kesanjem nad njimi in z zadoščevanjem zanje.

Véliki Jubilej naj bi bil univerzalen praznik vsega človeštva, kajti Kristus je odrešil celega človeka, vse ljudi in vse stvarstvo. Bog, ki je duh, je vzel nase podobo in naravo človeka. Človek, kljub svoji grešnosti, je postal ob tem zgodovinskem dogodku še bolj podoben svojemu Stvarniku. Zato naj bi leto jubilejnega praznovanja kristjani doživljali kot čas veselja. Veselje nad odrešenjem naj bi zajelo celotno osebo, vsakega od nas. Ob njem naj bi doživljali praznik duha, a tudi praznik telesa, praznik osebe pa tudi praznik družbe. Pri jubilejnem slavju je bil nekoč in naj bi bil tudi zdaj poudarek na občestvenem, skupnem praznovanju. Jubilej je priložnost za osebno pa tudi za skupno veselje, za globoko osebno radost pa tudi za rajanje množice, za oddih od osebnih skrbi pa tudi za slovesno, javno donenje rogov, ki izražajo vzajemno pripravljenost k velikodušnemu odpuščanju in k odkriti hvaležnosti.

Nihče ne more praznovati jubileja v vsej polnosti sam. Upnik in dolžnik, uslužbenec in podjetnik, najemnik in lastnik, oblastnik in državljan naj bi praznovali v skupni zavesti, da jim je dana priložnost globljega razumevanja, medsebojne poravnave, okrepljenje vzajemnosti in, če treba, novega pričetka. Gotovo tudi v Mojzesovem času niso vsi Izraelci opravljali obrednih slovesnosti veselega in velikodušnega srca. A smer je bila nakazana in možnost je bila dana vsem. Res, obred in navado jubilejnih let je izvoljeno ljudstvo kmalu opustilo. Mnogim se je zdel zakon poravnave prezahteven. A kazen za opustitev je bila, kot vemo, babilonska sužnost izraelovih rodov.

Janez Pavel II. vabi k jubilejni spravi ves svet. Ne le posameznikom, tudi državam svetuje, naj si med seboj odpuščajo dolgove, naj se zmanjša meddržavna zadolžitev, naj veliki narodi omogočijo šibkejšim nov, manj obremenjen pričetek tisočletja. Vendar ta nasvet ni enostranski in ga ni razumevati kot potuho neodgovornemu zapravljanju izposojenega premoženja. Vsaka oprostitev od bremen pomeni za prizadete novo, večjo odgovornost. Dano priložnost je treba izrabiti za odpravo napak, ki so do zadolžitve pripeljale, pa tudi poskrbeti za boljšo uporabo dobrin v zavesti, da je tanko črto, ki loči upnike od dolžnikov, zelo lahko prestopiti.

Tudi v našem narodu se vloge dolžnikov in upnikov prepletajo na materialnem, predvsem pa na moralnem področju. Priložnost, da poravnamo ali

vsaj zmanjšamo težo medsebojnih zadolžitev, je ponujena vsem. Pred nami je čas novega obiskanja, ko naj bi si vzajemno pomagali vstati in ponovno kreniti na skupno pot.

Vprašanje je, če smo za to dejanje dozoreli. Jubilej postane lahko občestveno praznovanje le z zavestnim sodelovanjem vseh rojakov, tistih, ki so škodo povzročili, in teh, ki so jo utrpeli, tistih, ki so svobodo kratili in teh, ki jim je bila okrnjena ali odvzeta. Ni rešitev v tem, da se preganjani oproščajo preganjalcem, medtem ko ti neprizadeto govorijo o spravi in pozabi brez kesanja in brez zadostitve. Tako vedenje se zdi morda velikodušno usmerjeno v prihodnost, a v resnici ne vodi do novega pričetka, ki naj bi z jubilejnim veseljem olajšal življenje vsem.

Z ustvarjanjem neresničnih videzov, s prikrivanjem globokih odgovornosti za osebne in za družbene dolgove se njih poravnava ovira, otežkoča se obžalovanje krivičnih dejanj in opustitev, s tem pa tudi spreobrnjenje zadolženih, kar jemlje jubileju njegov najgloblji smisel. Vsakega, ki je zagrešil ali povzročal krivico, je treba povabiti, naj se pokesa, pa na njegovo odločitev čakati z odprtimi rokami. Odpuščanje bo na ta način združeno z veseljem nad izgubljenim sinom.

Srca vseh naj bi bila naravnana k odpuščanju, pa tudi k poravnavi. Vsak človek je do neke mere upnik in dolžnik, a po pol stoletja totalitarne oblasti in nasilja enih nad drugimi, javna moralna bilanca na Slovenskem ni uravnovešena. Ni na mestu demagoško enačenje ,,enih in drugih". Teža dolgotrajnih krivic, ki so jih ideologi in pričetniki nasilja med nami, kasnejši oblastniki, zavestno in sistematično izvajali nad rojaki, je prevelika, da bi jo potomci žrtev smeli prekriti z nekaj površnimi besedami. Če stojijo eni pred nalogo odpuščanja, čaka na druge preizkušnja kesanja in zadostitve. Jubilejno leto je priložnost, da se po pol stoletja krivic in krutega nasilja med nami moralna tehtnica javno uravnovesi.

Ob jubileju, ki naj bi bil kaj več kot le zunanjost, je treba vsaj poskusiti vrniti, kar je bilo odzveto. Ljudem je treba vrniti tudi možnost poznanja zgodovinske resnice, do katere imajo pravico, pa jo oblast še prikriva. Predvsem pa je treba vrniti dobro ime osebam in skupinam, ki so tako izgubo krivično utrpele. Kako naj se sicer oblateni in oklevetani veselijo skupno s tistimi, ki jim nočejo priznati in vrniti časti? Kako naj se oškodovani objamejo s takimi, ki živijo od krivično pridobljenega imetja, pa tega niti ne priznajo? Kako naj preživeli ne občutijo grenkobe ob teh, ki so vdovam vzeli može in sirotam očete, če vidijo v njihovih očeh še danes namesto obžalovanja le prezir? Ne, kristjani sovraštva ne bomo vračali s sovraštvom in hudega s hudim. A zgodi se lahko, da ostane, ob velikem jubileju, naš narod še vedno razdeljen, kajti enostranska želja po poravnavi, ki je ne uravnovesita kesanje in želja, da se krivica popravi, ne more biti vir resničnega, skupnega veselja. To ne bi bil jubilej, ki bi lahko služil za nov zagon na življenjski poti.

Praznovanje dvatisočega Božiča, ob spominu na zgodovinski čudež odrešenja, bo seveda v vsakem primeru povezalo kristjane med seboj v notranjem veselju, kot da bi bili ena sama velika družina. Ta družina vstopa polna upanja v dvatisoče leto ,,Gospodovo", medtem ko svet okrog nje pleše v leto dva tisoč ,,po našem štetju" in išče v številki skrito, magično simboliko, ki naj mu nadomesti Smisel.

Kristjanom nam je letnica spomin na najpomembnejši dogodek v zgodovini človeštva, na prvi Kristusov prihod, in opomin na nezadržno bližanje drugega prihoda, ki je še zastrt s skrivnostjo. Ljudje tega sveta pa, ki poimenujejo letnice po sebi, občutijo ob teh le usodni tek časa. Podobni so Adamu, ki je z božjim dovoljenjem stvari poimenoval pa pozabil, da je te ustvaril Bog, kateremu je hotel biti enak. Tudi kristjani hočemo postati čim bolj podobni Bogu, a ne iz lastne moči. Vemo, da je mogoče napredovati v tej smeri le s pomočjo milosti, ki nam jo je zaslužil Jezus Kristus. Ponosni smo, da smo božje stvari in božji otroci, pa tudi iskreno ponižni ob zavesti, da nič, kar smo in kar imamo, ni naše po lastni zaslugi. Prav ta zavest daje naši eksistenci smisel, ki ga svet, kateri šteje čas po ,,svojem štetju", zaman išče. Od tod tudi razlika v načinu praznovanja prelomne obletnice. Za kristjane je to čas dobrote, hvaležnosti in usmiljenja, ki ga je mogoce praznovati v veselju preprostih in odkritih src. Sodobnikom, ki nameravajo živeti brez Boga, pa je potrebno iskati veselja v hrušču, ropotu in naglici, ki naj jih vsaj za hip obvarujejo pred samoto in praznino.

Vendar kljub svoji globini tudi krščansko praznovanje ne bi imelo družbene dimenzije svetopisemskega jubileja, če bi bili primorani, da ga obhajamo sami med seboj. Naloga vernikov je, da poskušamo zajeti v krog jubilejnega veselja in praznovanja čim več rojakov, tudi takih, ki pravijo, da jim to ni mar, tudi takih, ki gledajo v nas nasprotnike, mi pa v njih dolžnike. Kristjani vsak dan prosimo Boga odpuščanja in odpuščanje obljubljamo. Krivice, ki so nam jih storili, smo dolžni odpuščati. Prav je, da na pragu jubileja to odpuščanje izrečemo glasno, tudi za krivice, ki smo jih odpustili v svojih srcih morda že pred desetletji. Kristjan odpušča osebam, ki so mu storile hudo, ne glede na to, kaj prizadeti misli ali dela. Naše odpuščanje mora biti in je brezpogojno. Dokažemo pa to svojo odločitev tako, da prosimo skupnega Očeta, naj po Njegovi neskončni dobroti zadobe vsi dolžniki milost spoznanja, kesanja in spreobrnjenja, da dosežemo tako tudi božje odpuščanje.

Hvala Bogu za leto svete Trojice, za leto Usmiljenja, ki se pričenja. On, ki je storil, da se je v zadnjem desetletju tok zgodovine nepričakovano preusmeril, On, ki je podrl politične zidove, lahko ob priprošnji živih in rajnih članov našega slovenskega katoliškega občestva razkroji tudi pregraje, ki so jih desetletja krivic in nasilja zgradila med nami. Smemo upati, da nam Odrešenik, ki je naklonil Slovencem, tudi po priprošnjah domačih mučencev, ponos lastne države, podari še pomembnejši čudež, čudež spreobrnjenja in sprave v resnici in pravici. Tedaj bo med nami znova zavladalo veselje. Napočil bo čas, ko se bo lahko vsak Slovenec, kot naroča Sveto pismo, brez grenkobe vrnil, če ne drugače, v svojem srcu, k lastnimi svoje rodbine in k svojemu rodu. ■

„Ne bojte se!... Oznanjam vam veliko veselje...”

Noben krščanski praznik nam ni tako domač, tako blizu kot božič. O tem nam spričuje liturgija s polnočnico, pastirsko in dnevno mašo, o tem nam govori besedna, glasbena in upodabljajoča umetnost. Velikonočne pesmi so na primer veličastne in lepe, toda božične nam gredo še bolj do srca, kakor jok in nasmeh novorojenčka, ki je najlepša himna življenja, saj je razumljiva vsem jezikom in skupna vsem narodom.

Božič nam je prinesel troje: približal nam je Boga, pokazal nam je življenjski smoter in razodel življenjsko srečo.

Božič ima za svojo vsebino skrivnost božjega učlovečenja. To je pravi studenec božičnega veselja. Vsa bleščeča božična drevesca in vsi božični darovi, vsa bajna razsvetljava, v katero se za božič odevajo velika mesta sveta, vse to bi v srcu ne moglo prebuditi tistega, kar verujočemu človeku prinaša angelovo oznanilo, izrečeno betlehemskim pastirjem: „Ne bojte se! Glejte, oznanjam vam veliko veselje, ki bo za vse ljudi. Danes se vam je v Davidovem mestu rodil Zveličar, ki je Kristus Gospod” (Lk 2,10-11).

Božič je začetek pobožanstvenja človeka in svetà. Sin božji je namreč postal človek, da bi človek postal božji posinovljenec, božji otrok. S tem pa je tudi človekovo življenje na zemlji dobilo svoj smisel, cilj in smoter. Človek s svojim rojstvom na svet ni vržen na slepo med nebesa in pekel, ampak je z njim Ema-

nuel, to je „Bog z nami”. To pobožanstvenje se ne uresničuje avtomatično, brez vsakega človekovega sodelovanja. Emanuel je svoboden dar božje ljubezni, ki se ga mora človek svobodno in zavestno oprijeti. Tudi če bi še tako globoko padel, ostane pri njem še vedno ponujena roka, katere se je mogoče okleniti.

Božič je začetek prave človekove sreče in veselja. Vprašanje dušnega ali telesnega trpljenja sodi gotovo med najglobljа in najtežja vprašanja človekovega bivanja. Zgolj materialna kutura človeka ne zadovolji. O tem nam priča dnevno časopisje, radio in televizija. Mnogi ljudje imajo vsega, a niso nasičeni. Osamljenost, notranja praznota, gnus, bivanjski strah in zapuščenost so moderne bolezni. Mnogi utapljajo svojo praznino v alkoholu, mamilih in razuzdanosti. Božična skrivnost pa je tudi sredi trpljenja vir pravega veselja in sreče. Človek je kljub vsemu tako velik, da ga more samo Bog popolnoma zadovoljiti, samo on more izpolniti njegovo dušo.

Slovenskemu verniku tudi še po desetletjih zdomstva manjka zunanji okvir božičnega praznovanja, kot se ga spominja iz otroštva, zavest pa, da je po svetu tudi po privoljenju božje previdnosti, mu bo v notranjem doživljanju božične skrivnosti in v lepi družinski ali prijateljski družbi ter v cerkvenem občestvu pomagala do pravega božičnega praznovanja.

Ko leto nič se je pisalo,
zgodilo se je čudo to,
da Bog prišel je v revno štalo,
naredil jo za cerkvico.

Njegov korak se ni ustavil,
iz roda v rod je potoval;
človeka vsakega je vabil,
da smisel bi življenju dal.

Odprimo vrata tudi danes,
naj mir Njegov nas prepoji;
stopimo v tretje tisočletje,
za skupno pot odločeni.

Lepo pozdravljam
vse sobrate
in vse rojake
v Argentini!

Alojz Uran
ljubljanski pomožni škof

V NOVO TISOČLETJE

ALOJZ REBULA

Tik pred izplutjem naše narodne ladje proti obalam novega tisočletja je Previdnost kot napoved srečne plovbe obdarila naš narod z dvema izrednima darovoma: prvič je nam dala državo in prav tako prvič dala svetnika - bl. A. M. Slomška.

Država nam je uradna vstopnica v zgodovino, vidno potrdilo za ta svet, arena naših političnih in gospodarskih sposobnosti. Suverenega Slovenca, samoumevno neizpodmakljivega v svoji nacionalni identiteti, bo moralo nedvomno še temeljito formirati novo tisočletje.

Slovenski svetnik pa inavgurira prisotnost slovenske svetosti v vesoljni Cerkvi. To je slovensko vino, ki prihaja v Kristusovo klet, z edinstveno aromo slovenskega gričevja.

V tej dvojni perspektivi, v obzorju državne tostranskosti in svetniške transcendence, lahko slovenski kristjan gleda v novo tisočletje z zaupanjem: z zaupanjem, da, če se bo na obeh ravneh po svojih najboljših močeh dvigal, mu bo Bog, ki je pravkar pogledal nanj skozi veliko okno, še naprej pomagal.

BOGOSLUŽNI KOLEDAR V JANUARJU

1. jan. je osmina Gospodovega rojstva. To je praznik *Božje Matere Marije.*

2. jan. je *2. nedelja po božiču*; god dveh škofov in cerkvenih učiteljev: *sv. Bazilija Velikega* in *Gregorja Nacianškega.* Prvi je v svojih spisih poglabljal nauk o Svetem Duhu in o resničnem božanstvu Jezusa. Zaradi smernic za meniško življenje je dobil naziv ,,oče vzhodnega meništva". Njegov sodobnik Gregor iz Nazianza v Mali Aziji (330-390) je v raznih krajih iskal znanja, nato živel v samoti, pozneje postal duhovnik in je kot carigrajski škof branil nauk o Sveti Trojici na 2. vesoljnem cerkvenem zboru.

3. jan. je god device sv. *Genovefe* (+502).

4. jan. se spominjamo *sv. Angele*, vdove iz Foligna pri Assisiju v Italiji (1249-1309). Kot bogata hči se je poročila z bogatim posestnikom in rodila več otrok in skušala biti imenitna gospa. Bog pa ji je poslal hude duševne muke in dvome. Misel na sv. Frančiška jo je spreobrnila in postala je globoka svetnica.

5. jan. ima god svetniški škof *sv. Janez Nepomuk Neumann,* ki ga je Baragov zgled zvabil v Severno Ameriko. God ima tudi *sv. Emilijana* (Milena), devica.

6. jan. je nezapovedan praznik *Gospodovega razglašenja* ali *Svetih Treh kraljev* (Gašperja, Melhiorja in Boltežarja).

7. jan. je god *sv. Rajmunda Penjafordskega,* redovnika, pa tudi *sv. Lucijana Antiohijskega*, mučenca (3. stol.) in *sv. Valentina* (Zdravka), škofa, misijonarja od Južnega Tirolskega do Bavarskega v 5. stoletju.

8. jan. je god *sv. Severina Noriškega* (+482). Rojen je bil v odlični rimski družini in je najprej živel kot puščavnik na Bližnjem vzhodu, nato pa v okolici Dunaja v zelo viharnih časih deloval za ohranitev vere med ljudmi.

9. jan. je *Jezusov krst*; god angleškega opata *sv. Hadrijana* (+710). Po rodu je bil iz Afrike in postal benediktinec v samostanu pri Neaplju. Pozneje je bil 40 let nadškof v Canterberyju na Angleškem. God ima tudi *sv. Julijan*, mučenec.

10 jan. je god *sv. Agatona,* papeža.

11. jan. je god oglejskega patriarha *sv. Pavlina II.* Po rodu je bil Furlan, šolal se je na dvoru cesarja Karla Velikega. Kot škof v Ogleju je po porazu Obrov prepotoval slovenske kraje in naredil načrt za evangelizacijo našega ozemlja. S salzburškim nadškofom se je domenil, naj bo reka Drava meja med misijonarjenjem Salzburga in Ogleja. Pavlina imenujemo ,,apostola Slovencev".

12. jan. godujeta *sv. Alfred*, angleški menih, in cezarejski mučenec *sv. Arkadij.* God ima tudi *Tatjana* (Tanja).

13. jan. je god *sv. Hilarija.* Bil je zelo pomembna osebnost v 4. stol. v Galiji. Bil je učen, poročen in znan advokat. Dal se je krstiti in postal v Poitiersu škof. Veliko je delal za odpravo arijanskega krivoverstva.

14. jan. je god *sv. Feliksa* iz Nole v Italiji, duhovnika (Srečko).

15. jan. je god *sv. Pavla*, prvega puščavnika. Doma je bil iz Zgornjega Egipta in je 60 let preživel v neki votlini.

16. jan. je *2. navadna nedelja* (leto B); god *sv. papeža Marcela I.,* ki je 309 umrl v pregnanstvu.

17. jan. je god *sv. Antona puščavnika.* Kot samotar je živel v Egiptu in bil mnogim duhovni voditelj.

18. jan. je god *sv. Marjete Ogrske*, hčerke madžarskega kralja Bele IV. Umrla je kot redovnica.

20. jan. je god *sv. mučencev Fabijana in Sebastijana.* Prvi je bil 20 let papež (236-250). Boštjan ali Sebastijan, stotnik cesarske garde, je pretrpel mučeništvo tudi v 3. stoletju. Upodabljajo ga kot obstreljenega s puščicami.

21. jan. je god *sv. Neže*, device in mučenke.

22. jan. je god diakona in mučenca *sv. Vincencija; blažena Laura Vicuña.*

23. jan. je *3. navadna nedelja*; god *sv. Emercijane,* mučenke, in toledanskega nadškofa *sv. Idelfonza.*

24. jan. ima god *sv. Frančišek Saleški,* škof in cerkveni učitelj. Znana je njegova knjiga Filoteja. Branil je vernike zoper kalvinske zmote.

25. jan. je spominski dan *spreobrnitve apostola Pavla* na poti v Damask.

26. jan. je god *sv. Timoteja* in *Tita,* škofov, dveh Pavlovih učencev.

27. jan. je god *sv. Angele Merici*, ustanoviteljice uršulink, ki so kot voditeljice krščanskih šol veliko dobrega storile za dekleta.

28. jan. goduje *sv. Tomaž Akvinski*, redovnik in cerkveni učitelj (1224-1274). Papež Leon XIII. je ukazal, naj vse bogoslovne šole poučujejo filozofijo v duhu cerkvenega učitelja in po njegovih spisih. Ni bil le znanstvenik, temveč globok mislec in je zelo častil Jezusa v sv. Rešnjem telesu.

29. jan. goduje *sv. Valerij,* v 3. stol. škof v Trierju (zdaj Nemčiji).

30. jan. je *4. navadna nedelja;* slavimo klariso *Hijacinto Mariscott* in *sv. Martina,* mučenca.

31. jan. je god mladinskega vzgojitelja *sv. Janeza Boska*, ustanovitelja salezijancev in Hčera Marije Pomočnice. Deloval je sredi preteklega stoletja v Italiji. ■

BOŽIČNI SIJAJ

VINKO BELIČIČ

I
Težavni dan in gluha noč:
kako zgubljeni raj boli!
Za rodom rod vzdihujoč
iz mraka hrepeni.

„Le kjer je luč, je kraj miru,
odpadejo bridkosti vse,
tegob ni več in ne strahu,
srce spočije se."

II
Temni konji stoletij
nosijo čas čez kaluže sveta.
Pa skoz noč in žalost posveti
žarna beseda preroka -
upanje vzklije na dnu srca.

„Luč Emanuel bo zasijala!
On te odreši obupa in joka,
meče prekuje v orala,
zemlji usahli odklene raj,
pot pokaže k Bogu nazaj."

III
Kaj tam blešči se nočno nebo?
Kakšne trume od zgoraj pojo?
Črede, pastirji iz spanja zbude se,
petje, svetloba noči jih pretrese.

Angel oznanja iz višav:
„Nič se ne bojte, vzšla je danica,
Sina nocoj je rodila Devica,
svetu je Bog rešenika dal."

IV
Mimo je ura polnoči,
v pastirski staji luč gori;
pojdimo tja, hitimo tja,
premrli od prezebanja!

Marija, Jožef srečna se
smehljata v božje Detece.
Kje sladke rože zdaj cveto,
da srcu je tako lepo?

V
O luč, sijoča iz božje slave,
operi milostno nam kalne oči,
Novorojeni, duše nam umij!

Vstanimo, h grudi prikovani,
zavriskajmo, o sestre, bratje zbrani:
prišel nam Jezus je naproti!
Kako lahko bo odslej po poti:
ni ječe več, odprte so višave.

Vesolje srečno si odpeva,
vsa zemlja blažena odmeva
in stvarstvo je en sam sijaj
- ne ugasne več nam vekomaj.

BOŽIČNI PRAZNIKI

V JANUARJU

NOVO LETO - PRAZNIK MARIJE, SVETE BOŽJE MATERE

Prvega januarja, na osmino božiča, je praznik svete božje Matere Marije, ko se tudi spominjamo, da so Detetu dali ime Jezus. Ves Marijin pomen in vsa njena veličina je v njeni zvezi s Kristusom, v njenem božjem materinstvu. Po Mariji se je izvršila čudovita „zamenjava". Božji Sin je postal človek, da bi mi postali božji otroci.

Marija je najtesneje povezana s skrivnostjo božjega učlovečenja in našega odrešenja. Iz nje si je božji Sin privzel človeško naravo, da bi s skrivnostmi svojega življenja na zemlji osvobodil človeka od greha. Marija je Jezusova mati ne samo zato, ker mu je dala meso in kri, temveč tudi zato, ker je proniknila v njegovo skrivnost in je z njo kar najtesneje sodelovala. Kot Gospodova dekla je sama sebe popolnoma posvetila osebi in delu svojega Sina in se s tem pod njim in z njim postavila v službo odrešenja. Zaradi tega nam je Marija postala mati v redu milosti. Zato se tudi bogoslužje praznika obrača k Mariji, deviški Materi, ki je nevsiljivo navzoča povsod, kjer je njen božji Sin.

Na začetku novega leta nas Cerkev priporoča varstvu nje, ki je dala začetnika življenja, Jezusa Kristusa. V svoji materinski ljubezni se vedno zavzema za brate in sestre svojega sina, ki še potujemo in smo v nevarnostih in stiskah, dokler ne bomo prišli v blaženo domovino.

DAN MIRU

Prvi dan v letu je Cerkev posvetila tudi miru, prvi in najvišji družbeni dobrini, ki omogoča vsako drugo dobro v človeškem življenju. Vabi nas, naj o miru razmišljamo, ga vzljubimo, zanj molimo in delamo. Mir je sad pravilnih, urejenih odnosov z Bogom in sočlovekom.

GOSPODOVO RAZGLAŠENJE ALI SVETI TRIJE KRALJI

To je tretji božični praznik, pred njim pa tretji sveti večer, zato v mraku spet pokadimo in poškropimo domove. Tokrat napišemo s kredo na vrata letnico in prve črke imena kraljev. Tudi pri jaslicah postavimo kralje.

Epifanija je grška beseda in pomeni prikazanje, razodetje, razglašenje. V Svetem pismu pomeni ta izraz božji nagovor človeka, ki zahteva s strani ljudi odgovor in odločitev. Praznik Gospodovega razglašenja 6. januarja nas spominja na dejstvo, da se je Bog modrim in po njih vsemu svetu razodel v človeški podobi. Vsi ljudje naj bi prišli k božji luči in spoznanju resnice. Oznanilo tega praznika je: Bog je za vse ljudi in za vse čase nepogrešljivi in nenadomestljivi odrešenik.

V Sloveniji in v deželah, kjer so vero prejeli iz Rima, se ta dan v ljudskem govoru imenuje praznik svetih Treh kraljev. Izraz trije kralji nam daje bolj nazorno in živo predstavo o daljnih častilcih iz poganskih krajev, ki so prišli počastit novorojenega Boga človeka. Evangelist Matej imenuje te popotne može modre ali mage. Njihova domovina je bila na Vzhodu (Perzija, Babilonija). Da so bili trije kralji, so sklepali po trojnem daru, ki ga imenuje Matej: zlato, kadilo in mira. Legenda iz 7. stoletja nam pove tudi njihova imena: Melhior, Baltazar in Gašper.

JEZUSOV KRST

Za božičem in Gospodovim razglašenjem je praznik Jezusovega krsta, ki ga praznujemo na nedeljo po Gospodovem razglašenju.

O Jezusovem krstu poročajo vsi prvi trije evangelisti kot začetnem dogodku Jezusovega javnega delovanja. Ko je prišel od Očeta določen čas, se je, čeprav je bil brez greha, uvrstil med grešnike, ki so od Janeza prejemali krst pokore.

Kot Jagnje, ki odjemlje greh sveta, je hotel nepokorščino in napuh prvega Adamovega greha in grehe vseh Adamovih potomcev popraviti s ponižnostjo in s pokorščino. Jezusov krst v Jordanu je naznanjal in pripravljal njegov dokončni odrešitveni krst, to se pravi smrt na križu. S krstom je bil Jezus tako rekoč uradno

UČLOVEČENJE IN ROJSTVO

FRANC CERAR

UČLOVEČENJE

Predstavimo si Troedinega Boga, ki z nebeških višin gleda človeško mravljišče. Vidi, kaj vse so ljudje dosegli na področju znanosti, tehnike, umetnosti in drugod.

Vidi pa tudi, kako so v moralnem pogledu zabredli v najgloblje močvirje in po njem še bredejo. Koliko laži, nasilja, vojskovanja, prelivanja krvi, nečistosti, pokvarjenosti, grabežljivosti, zlobe, pohlepa in vsega drugega zla morajo gledati Božje oči. Koliko ljudi, večinoma nedolžnih, mora zaradi tega trpeti.

Najhuje pa je, da iz tega nesrečnega stanja ni videti izhoda. Svet se vrti v začaranem krogu, iz katerega sam ne more. Najdejo se dobri posamezniki, ki govorijo spodbudne besede in dajejo lepe nauke, a so glas vpijočega v puščavi, Rešnje poti ne zna nobeden pokazati.

Morda nam pride na misel vprašanje, zakaj Bog tak svet dopušča. Ali ni mogel storiti, da bi Adam in Eva po grehu ostala brez otrok? Človeškega rodu ne bi bilo, s tem pa bi odpadlo tudi vse opisano zlo.

Odgovora na to vprašanje nimamo. Sv. Ignacij si ga ne postavlja. Ne vprašuje se, kaj bi bilo, če bi bilo. Ve, da s tem ne bi ničesar rešil. Svet gleda takšen, kakršen je, in predstavlja si, da ga Bog iz svoje večnosti gleda takšnega, kakršen je.

Troedini ta svet iz večnosti gleda, a ne samo to. Razmišlja, kako bi mu pomagal. Tri svete osebe se - govorjeno človeško - posvetujejo. Posledica tega posveta je, da se Božja Beseda, Očetov večni Sin, druga Božja oseba, odloči za učlovečenje. Postal bo enak ljudem, ker jim bo tako najlažje in najbolje pokazal pot iz njihovega nesrečnega stanja. Razbil bo okove greha in smrti ter pokazal pot rešenja in življenja. Ljudem bo odkrival smisel njihovega trpljenja in sploh vsega, kar se dogaja na zemlji. Kazal jim bo pot, ki jih bo vodila v večno življenje v Bogu. Ime mu bo Emanuel, Bog z ljudmi.

MARIJA

Nepojmljivo je za človeško misel, da more in hoče Bog postati človek. Še bolj nepojmljiv je način, kako bo ta načrt uresničil. Hotel se bo roditi iz žene, hotel bo imeti človeško mater. Žena, ki ga bo rodila, bo prej vprašana, ali na vlogo tega materinstva pristane. Beseda je po njej človek postala, ko je svobodno izgovorila: Zgodi se.

Tu je osnova čaščenja, ki ga izkazujemo Mariji. V tem je vsa njena veličina. Bog jo je počastil, ko jo je povabil, naj postane sodelavka pri izvršitvi njegovega načrta, ona pa je ponudbo sprejela in jo po svojih najboljših močeh izvršila. Božja milost ji je pri tem v vsej polnosti stala ob strani.

Smemo si predstavljati, kako Bog pošilja k Mariji najvišjega angela, ki ga premorejo nebesa: Gabrijela; kako mu naroča, kaj naj ji pove; kako se angel spušča na zemljo in poišče Nazaret; kako se pogovarja z Devico in prejme njen odgovor; kako se vesel vrača v nebesa in poroča: uspelo je!

Lahko se vživimo v Marijo, kako v tišini svojega doma in v še večji tišini svojega srca obnavlja angelovo sporočilo. V njej je hvaležnost Bogu, ki ji toliko zaupa, je ponižnost, da se je Bog ozrl prav nanjo, in pripravljenost, da svoje ravnanje v vsem uskladi z Božjimi načrti. Ponavlja besede, ki jih je izrekla angelu: „Zgodi se mi po tvoji besedi!" (Lk 1,38). Sedaj in vedno.

„Zgodi se" je največ, kar je mogla izreči Marija in kar sploh more izreči katerikoli človek. V tem je obsežena vsa modrost življenja. Tudi Jezus ni mogel storiti več, kot da je izpolnil Očetovo voljo in uresničil od vekomaj zamišljeni načrt.

Kaj doživlja Jezus v prvih trenutkih učlovečenja? To ve samo On. Morda ponavlja besede, zapisane v Pismu Hebrejcem: „Glej, prihajam, da izpolnim tvojo voljo, Gospod" (10,9). Kristjani se bomo do konca sveta spominjali tega trenutka, ko bomo v obrazcu vere izpovedovali: „Učlovečil se je po Svetem Duhu iz Marije Device in postal človek... zaradi nas ljudi in zaradi našega zveličanja..."

Marija gre z Jezusom k Elizabeti. Veselje prinaša njej in njenemu otroku. Kjer je Marija, tam je Jezus, kjer sta Jezus in Marija, tam je veselje, tam se poraja novo življenje. Ni čudno, da se v hiši oglasi pesem hvale in zahvale.

Tako pridemo do naslednjih zaključkov: Troedini Bog gleda na zemljo. Načrtuje velike reči v dobro človeka. Te načrte tudi izvaja. Izvaja jih v tišini, brez hrupa, izvaja jih v spoštljivem sodelovanju s človekom. Ponižuje se, da bo

---

potrjen v svoji odrešenjski službi. Oče in Sveti Duh sta poroka, da je res božji Sin, in ga predstavita svetu, da bi svet sprejel njegovo oznanilo.

S krstom je Jezus začel delo našega odrešenja. S krstom tudi mi postanemo deležni tega njegovega odrešenja. Tudi za nas je krst začetek in izhodišče našega poslanstva. Vse teži za dosego polnosti v Kristusu.

S praznikom Jezusovega krsta se liturgično konča božični čas. Ima pa božični značaj tudi še praznik Jezusovega darovanja (svečnica), ki je na 2. februar postavljen zato, ker se takrat izteče 40 dni po božiču. V naši ljudski zavesti in pobožnosti je pravzaprav šele takrat pravi sklep božičnega časa. Zato navadno šele takrat pospravimo jaslice in nehamo peti božične pesmi. ■

mogel človeka povišati. Tako velikih dejanj je zmožna samo velika ljubezen.

ROJSTVO

Na dogodke, povezane s Jezusovim rojstvom, je možno prav gledati le v duhu vere. Brez tega duha so nedoumljivi. Nedoumljivi so tudi v duhu vere, zato je bolje reči, da so brez duha vere človeškemu umu tudi nesprejemljivi. V deželo, ki jo kaže Bog, je mogoče priti le z vstopnico vere.

Jezusovo rojstvo bo sprožilo mogočen plaz. Kaj vse se bo s tem Novorojenim zgodilo za časa njegovega življenja, kaj vse se bo zgodilo zaradi njega pozneje, skozi stoletja in tisočletja. Spet moremo ponoviti: zaradi nas ljudi in zaradi našega zveličanja.

Jožef in Marija poslušata v Nazaretu ljudi, ki dajejo na cesarjevo povelje o obveznosti popisovanja najrazličnejše, večinoma odklonilne pripombe. Tudi njima ni vseeno, a presojata dogajanje v duhu vere. Bog že ve, kaj dela, dopovedujeta sebi in drugim. Notranje umirjena se odpravita na pot. Marija se veseli pozornosti, ki ji jo izkazuje Jožef, on občuduje njeno predanost. Zatopljena vsak v svoje misli se malce radovedno, pa precej zaskrbljeno vprašujeta, kaj ju čaka v Betlehemu. Jezus pod srcem matere prvič potuje po deželi. Kolikokrat jo bo desetletja pozneje prekrižal, obdan z učenci in drugimi spremljevalci.

Evangelist pravi, da v prenočišču zanju ni bilo prostora. Često slišimo razlago, da zato, ker naj bi bili Betlehemčani sebični in za Jezusa ni bilo prostora v njihovih srcih. Morda je to res. Lahko pa verjamemo, da zaradi tujcev, ki so se prišli popisovat, prostora na naš mladi par zares ni bilo. Betlehem je bil majhen kraj brez gostiln in hotelov. Zraven tega si moremo prestavljati, da Marija, ki je čutila, da se ji bliža ura poroda, ni želela v kakšen skupni prostor. Rajši v hlev, samo da se ne bodo na njej pasli radovedni pogledi.

Verjetno sta s pomočjo dobrega človeka prišla do prenočišča, ki je bilo resda zasilno, a jima je ustrezalo. Vajena skromnosti sta se Bogu zahvaljevala, da je vse tako uredil. Kljub vsem neprijetnostim jima je bilo lepo in dobro. Upajoč, da bo tako tudi vnaprej, sta povečerjala in legla k počitku.

Bog je realist. Ve, da je človeštvo hlev. Je pa tudi idealist, zato se hoče prav tu, v hlevu, na dnu bede in revščine, roditi in se najprej kot človek dotakniti sveta. To bo očiščujoč dotik. Sveta ne prihaja sodit, ampak rešit. Pomagati mu, da bo čim manj hlev.

„Ko sta bila tam, so se ji dopolnili dnevi, ko naj bi rodila. In rodila je sina, prvorojenca, ga povila in položila v jasli" (Lk 2,6.7). Kako preprosto, neopazno, vsakdanje - in vendar kako veliko, nevsakdanje, izredno. Kakšen pečat bo to rojstvo vtisnilo zgodovini: postavilo ji bo mejnik, po katerem bo štela, kar je bilo pred njim, in kar bo po njem.

Kakšen pečat bo to rojstvo vtisnilo mojemu življenju? Končno je zame edino to pomembno: vse se dogaja tudi zaradi mene in zaradi mojega zveličanja. Rečeno je bilo, da bo ta otrok nekaterim v padec, drugim v vstajenje. Kaj bo meni? Napovedano je bilo, da se bodo ob njem razodele misli mnogih src - je med njimi tudi moje?

Štirideseti dan po rojstvu je Marija Jezusa darovala. Darovala ga je, ker ga je prejela. Noče ga zadržati zase, vrača ga Tistemu, ki ji ga je zaupal. Na to naj bi mislile tolike ženske, ki se borijo za enakopravnost. V veliki zmoti so, če mislijo, da je enakopravnost v tem, da živijo le zase. Ženam je Bog veliko dal, in srečna bo le tista, ki bo veliko darovala.

Ko je bilo Jezusu dvanajst let, je Marija zaradi njega doživela nekaj pretresljivega. Sin, ki ji ga je Bog zaupal, se je izgubil. Vse drugo bi prej pričakovala, vse drugo lažje prenesla. Ni obupala, le z žalostjo ga je iskala. Zamislimo si tri dneve povpraševanja, tesnobe, iskanja in tekanja. Končno se je oddahnila: živ je in zdrav! Tako je Marija blizu vsem materam, katerih otroci se izgubljajo; je pa tudi njihovo neomajno zaupanje.

BOŽIČNA MOLITEV

VINKO BELIČIČ

Hrup tekmujočih korakov - kam?
Lažne, odvečne besede - čemu?
Koliko udarcev po srcu in senc na poti!
Jezus v jaslicah daleč in sam,
jaz sem pribit, ne morem od tu,
pridi mi Ti naproti!

Novorojeni, o vzdigni me,
z milostjo operi te kalne oči,
dušo z odmevi tišine napoji!
Naj me otroštva čisti zrak otme,
zgled nepozabnih iz najlepših dni
varje po stezi me Tvoji!

MOLITEV ZA MIR

STANKO JANEŽIČ

Ti, ki si Knez miru
in si rekel:
„Mir vam zapustim,
svoj mir vam dam,"

podari nam mir,
tisti mir,
ki ga svet ne more dati
in ga daš lahko le ti,
Knez miru.

Radi bi notranji mir,
mir duše, srca,
mir čustev, misli, hotenj,
da bomo znali živeti
spravljeni s samim seboj.

Radi bi mir
s svojim bližnjim,
z brati po veri,
z vsemi ljudmi,
z vsemi narodi,
da bomo eno božje ljudstvo
in ena vsečloveška družina.

Radi bi mir
s teboj, Gospod,
ki si začetek
in pot in cilj
in vse napolnjuješ
s svojo prisotnostjo.

DRUGA SINODA ZA EVROPO

Papež Janez Pavel II. v svojem prizadevanju, da bi evangeljsko oznanilo približal ljudem sodobnega sveta, sklicuje sinode - zborovanja škofov z vseh celin. Evropski škofje so imeli tako sinodo že drugič: trajala je tri tedne (od 1. do 23. oktobra 1999). Njeno vodilo je bilo „Jezus Kristus, ki živi v Cerkvi, je vir upanja za Evropo". Cerkev na Slovenskem sta na tej sinodi zastopala ljubljanski nadškof-metropolit Franc Rode in mariborski škof Franc Kramberger. Dan pred začetkom sinode je papež blagoslovil prenovljeno pročelje bazilike sv. Petra, ki bo cilj množice romarjev v letu velikega jubileja 2000. Na prvi dan sinode pa je za sozavetnice Evrope razglasil tri svetnice: Edith Stein, Brigito Švedsko in Katarino Sienske. S tem je dal priznanje ženskemu svetu, ki sestavlja dobršen del vernikov stare celine.

CESARJEVA VIZIJA

SELMA LAGERLÖF

Bilo je v onem času, ko je bil Avgust cesar v Rimu in Herodež kralj v Jeruzalemu.

Tedaj se je zgodilo, da se je razprostrla po zemlji noč, ki je bila velikega pomena in je bila sveta. Ta noč je bila tako črna kakor še nikoli in se je zdelo, kakor da bi se bila pogreznila vsa zemlja v velikansko obokano klet! Nemogoče je bilo ločiti vodo od suhe zemlje in nemogoče hoditi po najbolj znanih potih. Saj ni moglo biti drugače, ker niti žarek luči ni prišel z neba. Vse zvezde so bile ostale doma v svojih hišah, in prijazna luna se je obrnila z obrazom od zemlje. - In kakor tema - tako velika je bila tišina. Reke so obstale v svojem teku, niti dih vetra se ni zganil in celo trepetlika ni več drhtela. Če bi bil šel k morju, bi bil videl, da se valovi niso nič dotikali obrezja. In če bi bil šel v puščavo, tedaj pesek ne bi bil škripal pod nogami. Vse je bilo kakor okamenelo in brez življenja, da ni motilo te svete noči. Trava se ni upala rasti, rosa ni mogla pasti in cvetke se niso upale dišati.

To noč niso lovile roparske živali. Kače niso pikale, psi ne lajali. In kar je bilo še lepše: niti ena reč ne bi bila hotela onečastiti svetosti te noči s kakim zlim dejanjem. Odpirač ne bi bil mogel odpreti ključavnice, nožu bi bilo nemogoče prelivati kri.

V tej noči torej je šlo nekaj ljudi iz cesarske palače na Palatinu in so se namerili čez Forum proti Kapitolu. Mestni občinski svétniki so bili že prejšnji dan vprašali cesarja, ali bi bil zoper to, da bi na posvečenem griču Rima postavili tempelj njemu na čast. Vendar Avgust ni takoj privolil v to. Saj ni vedel, ali bi bilo všeč bogovom, da bi imel oltar zase poleg njihovih oltarjev. In je odgovoril, da bo prej daroval ponočno daritev svojemu patronu in bo tako izvedel voljo bogov. In on je bil tisti, ki je zdaj šel v spremstvu nekaterih svojih zvestih, da bi opravil daritev.

Avgust je bil star in bi bil težko prišel po visokih kapitolskih stopnicah, zato so ga nesli v nosilnicah. Sam je držal kletko z golobi, ki so bili namenjeni za daritev. Niso šli z njim niti duhovni niti vojaki niti mestni svétniki. Le najožji prijatelji so mu sledili. Pred njim so šli nosilci plamenic, da so mu kazali pot skozi nočno temo. Za njim so šli sužnji, ki so nesli trinogi oltar, nož, sveti ogenj in vse drugo, kar je bilo potrebno za darovanje.

Ker se je cesar živahno pogovarjal s svojimi pristaši, ni nihče opazil brezmejnega molka in neskončne tišine te noči. Šele ko so bili dospeli na najvišjo ploščad Kapitola, kjer je bil prazen prostor za novi tempelj, so zapazili, da je nekaj nenavadnega v ozračju. Ta noč ni bila podobna nobeni izmed njenih sester. Prišleci so videli na skalnatem obronku čudovito prikazen. Spočetka so mislili, da je to prastaro zveriženo deblo oljke. Potem se jim je zdelo, da je to kaka zelo stara soha iz Jupitrovega templja, ki je bila prišla na skalo. Končno so menili, da more biti prikazen le stara Sibila.

Še nikoli niso videli česa tako starega, razpadlega in ogromnega. Grozno je vplivala nanje ta stara ženska postava. Če bi ne bilo cesarja poleg, bi zbežali in bi se zarili doma v svoje postelje. „To je ona," so šepetali, „ki ima toliko let, kolikor je peska na obrežju njene domovine. Čemu je prav to noč prišla iz svoje votline? Kaj bo oznanila cesarju in državi, ona, ki piše svoje prerokbe na listje dreves in ki ve, da priveje veter njeno oznanilo tistemu, ki mu priteče?" - Tako so bili prevzeti, da bi se bili vsi zgrudili na kolena in pritisnili čela na tla, če bi se bila Sibila le malo zganila. Pa je sedela tako, kakor bi bilo odšlo vse življenje iz nje. Čepela je na najskrajnejšem robu pečine, obsenčevala oči z roko in pozorno gledala v noč. Tako je sedela ondi, kakor bi bila priplezala po skali zato, da bi mogla bolje opazovati nekaj, kar se je zgodilo v daljni dalji. Ona je torej vendar mogla kaj spoznati v tej noči.

Pravkar so zapazili cesar in njegovo spremstvo, kako je bilo vse temno. Niti za ped ni videl nihče predse. In kakšna tišina, kako neznanski molk! Niti zamolklega mrmranja Tibere ni bilo slišati. Ozračje je dušilo ljudi, mrzel pot je legal na čela in trdo in brez moči so jim visele roke navzdol. Slutili so, da se bo zgodilo nekaj groznega.

Vendar ni hotel nihče izdati svoje bojazni. Vsi so zatrjevali cesarju, da je to dobrega pomena: zakaj vsa narava je zadrževala sapo, da bi sprejela novega boga.

Prigovarjali so Avgustu, naj bi pospešil svojo daritev. Dejali so, da je prišla stara Sibila gotovo pozdravit novega varovanca in je zato priplezala iz svojega brloga. V resnici pa je bila Sibila tako zamišljena v svojo prikazen, da niti opazila ni Avgustovega prihoda. Njen duh je bival v neki daljni deželi. Zdelo se je, da je ondi romala po veliki planjavi. V temi je venomer udarjala njena noga na zapreke, ki je mislila, da so gomile. S tipajočimi rokami se je sklonila k zemlji. Ne - niso bile gomile - ampak ovce. Šla je preko veliko čred spečih ovac dalje.

Zdaj je zapazila ogenj pastirjev. Goreli so sredi polja in hotela je priti do njih. Speči pastirji so ležali okrog ognja in poleg njih so bili dolgi, ošiljeni koli na tleh, ki so z njimi branili svoje črede divjih zveri. Ali niso bile majhne živali z bleščečimi se očmi in kosmatimi repi in ki so se plazile k ognju, šakali? In vendar pastirji niso zagnali svojih kolov za njimi. Psi so spali mirno dalje, ovce niso zbežale in zveri so polegle mirno poleg ljudi, da bi zaspale.

Vse to je videla Sibila, a ničesar ni vedela o tem, kar se je dogajalo vrh griča za njo. Ni vedela, da so tam postavili oltar, da so zakurili ogenj z ognjem in da je vzel cesar iz kletke goloba za darovanje. A tako medle so bile njegove roke, da ni mogel obdržati ptiča. Z enim samim zamahljajem perutnic se je golob oprostil, se dvignil in zginil v nočni temi.

Ko se je to zgodilo, so dvorjani nezaupljivo pogledali staro Sibilo. Zdelo se jim je, da je ona povzročila težave. - Kaj so mogli vedeti, da je mislila Sibila, kakor bi še vedno stala pri ognju pastirjev in da je pravkar prisluškovala tihemu zvoku, ki je plaval po smrtni tišini noči? Že dolgo prej ga je zaslišala, preden je spoznala, da ni prišel od zemlje, ampak iz oblakov. Slednjič je dvignila glavo in tedaj je videla, kako se priplavale svetle, bleščeče se postave skozi temo. To so bile angelske množice, ki so letale pojoče in kakor v iskanju sem pa tja preko širne planjave. - Ko je poslušala Sibila angelsko petje, se je cesar vnovič pripravil, da bi daroval. Umil si je roke,

očistil je oltar in oddali so mu drugega goloba. A čeprav si je na vso moč prizadeval obdržati ga v roki, se mu je vitko golobje telo izmuznilo iz roke. In ptič se je dvignil v neprodirno nočno temo.

Groza je obšla cesarja. Pred praznim oltarjem se je zgrudil na kolena in molil k svojemu varuhu. Zatekel se je k njemu po pomoč, da bi odvrnil vso nezgodo, ki se je zdelo, da jo oznanja ta noč.

Tudi tega ni videla Sibila. Iz vse svoje duše je prisluškovala angelskemu petju, ki je rastlo bolj in bolj. Končno je bilo tako mogočno, da so se zaradi tega zbudili pastirji. Oprli so se na komolce in so videli bleščeče se množice srebrnobelih angelčkov, ki so plavali visoko zgoraj v temi kakor valujoče kroženje ptic selivk. Nekateri angelčki so imeli v rokah piščali in violine, drugi so imeli citre in harfe. In peli so tako veselo, kakor se smejejo otroci, in tako brezskrbno, kakor cvrčijo lastovke. Ko so pastirji vse to zapazili, so takoj vstali in odšli v gorsko mesto, kjer so bivali, da bi poročali o čudežu.

Tipaje so se pregibali dalje po ozkih, vijočih se stezah. Stara Sibila jim je sledila v mislih. Nenadoma pa se je zasvetilo zgoraj na hribu. Prav sredi nad njim je plamtela velika, jasna zvezda. In mesto na griču se je zablestelo kakor nebo v luči zvezdá. Vse plavajoče množice angelov so poletele tja in pastirji so pospešili korake, tako da so skoraj tekli. Ko so prišli do mesta, so videli angele, kako so se zbrali nad nizkim hlevom v bližini mestnih vrat. To je bila razpadla lopa s slamnato streho in v ozadju je bila gola pečina. Navpično nad lopo je stala zvezda in ondi so se bolj in bolj na gosto zbirali angeli. Nekateri so posedli po slamnati strehi ali so se spustili na strmo pečino za lopo. Drugi so letali s frfotajočimi krili sem in tja. Visoko, visoko zgoraj je bilo ozračje razsvetljeno in olepšano od njihovih žarečih se peruti.

V trenutku, ko se je zvezda zasvetila nad gorskim mestom, je oživela vsa narava. Ta nenavadni preobrat so zapazili tudi možje na Kapitolu. Čutili so, da jih božajo sveži vetrovi. Ljubke dišave so vstajale, drevesa so šuštela. Tibera je šumljala, zvezde so zablestele in luna je stala visoko na nebu in razsvetljevala svet. In iz oblakov sta se spustila dva goloba navzdol in obsedela na cesarjevih ramah.

Ko se je zgodil ta čudež, se je poln ponosnega veselja dvignil Avgust. Njegovi zvesti in sužnji pa so popadali na kolena in zaklicali: „Ave Cezar! Tvoj varuh ti je torej odgovoril. Ti si bog, ki ga morajo častiti na vrhu Kapitola!"

In čaščenje za cesarja navdušenih mož je odmevalo tako močno, da ga je slišala stara Sibila. Zbudila se je iz zamaknjenja. Dvignila se je s sedeža na skalnatem obronku in šla proti ljudem. Zdelo se je, kakor bi jo bil dvignil mrki oblak iz globine brezna in kakor bi grozil, da jo bo treščil z vrha pečine. Strašna je bila stara Sibila v svoji starosti. Razmršeni lasje so ji viseli v razkuštranih štrenah okrog glave, členki udov so bili neznanskih oblik in bledorumena koža je polna gub obdajala njeno telo kakor drevesna skorja.

A mogočno in spoštovanje vzbujajoča je stopala proti cesarju. Z eno roko se je oklenila členka njegove roke, z drugo je pokazala proti vzhodu.

„Glej!" mu je zaukazala. In cesar je dvignil veke in je pogledal navzdol.

Širni prostor se je odprl njegovim očem. Njegov pogled je prodrl do daljne Jutrove dežele. Videl je borni hlev pod strmo pečino. Nekaj pastirjev je klečalo pred vrati. V hlevu je videl mlado mater. Klečala je pred detetom, ki je ležalo na snopu na tleh.

In neznansko oblikovani koščeni prsti Sibile so pokazali tega bednega otročička.

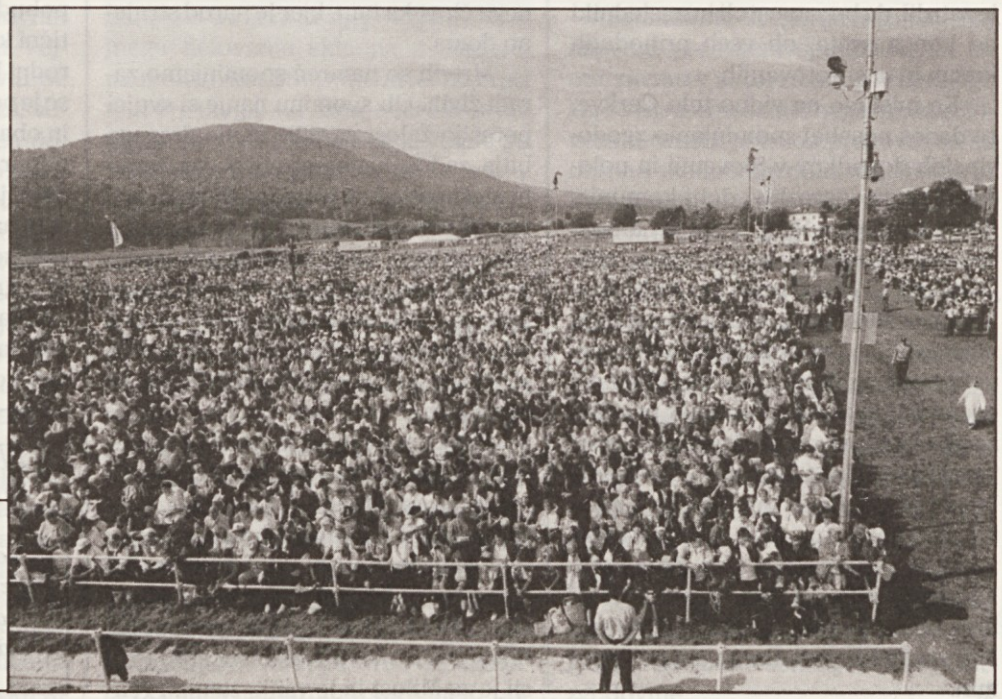
„Ave Cezar!" je dejala Sibila v zaničljivem smehu. „Ondi leži Bog, ki ga bodo častili na vrhu Kapitola!" Tedaj je odstopil Avgust od nje, kakor bi bila to blazna ženska.

Pa je zadobila Sibila mogočni dar prerokbe. Divje oči so ji žarele, njene roke so se dvignile proti nebu, njen glas se je spremenil, da ni bil nič več njen, ampak je zvenel in je bil tako močan, da bi ga bili mogli slišati vseokrog po zemlji. In izgovorila je besede, ki se je zdelo, da jih bere visoko gori v zvezdah:

„Vrh Kapitola bodo častili prenavljalca sveta, Krista ali Antikrista, a ne kakega slabotnega smrtnika."

Ko je tako govorila, je stopala mimo mož, ki so vsi odreveneli od strahu, počasi s hriba navzdol in je izginila.

Avgust pa je drugi dan izdal strogo prepoved, da bi namerjali na Kapitolu postaviti tempelj njemu na čast. Namesto tega je tam postavil svetišče novorojenemu Sinu božjemu in ga imenoval nebeški oltar - ara coeli. ■

19. septembra 1999.
Množica Slovencev
na proglasitvi škofa
A. M. Slomška za blaženega.
Foto: Rafael Marn

Križa teža in plačilo

BOŽIDAR FINK

Govor na proslavi praznika Kristusa Kralja, ob 40-letnici smrti škofa Gregorija Rožmana, dne 21. novembra 1999 v Slovenski hiši

K današnjemu zborovanju nas je sklicalo liturgično praznovanje Kristusovega kraljevskega veličanstva. Ob tej priložnosti hočemo izkazati vsak svojo in našo skupno zvestobo kralju vse oblasti, ki je tudi nadvse pravična in ljubezniva. Tej oblasti smo se podvrgli, ko smo zavestno potrdili vključitev v njeno občestvo, posebej pa smo se ji predali takrat, ko so hoteli njene postave s silo izbrisati iz misli in družbenega reda na Slovenskem. Ostajamo ji zvesti, ker vemo, da sta samo pod njeno vladavino zagotovljena znosno skupno zemeljsko življenje in srečna večnostna usoda vsakogar izmed nas.

Z idejo Kristusa Kralja se povezuje podoba Cerkve. Kristusova oblast je nadčasovna, ne človeško institucionalna. Vendar je Kristus za nas ustanovil organizacijo, v kateri je skrivnostno utelešen, na njeno vodstvo pa je postavil pooblaščence in jim dal voditeljsko, učiteljsko in svečeniško oblast. Apostolsko nasledstvo se obnavlja že dva tisoč let, po njem pa kraljuje Kristus, ki je zatrdil, da bo z apostoli in nasledniki do konca sveta, ob vseh prihodnjih krizah in nasprotovanjih.

Ko mislimo na vidno telo Cerkve, se danes posebej spominjamo zgodovinskih dogodkov v Sloveniji in položaja Cerkve v grozljivi dobi komunistične revolucije. Prav te dni je namreč preteklo štirideset let od smrti ljubljanskega škofa Gregorija Rožmana. Našim prednikom in tudi mnogim med nami je bil po krajevni pristojnosti posvečevalec, učitelj in vodnik, njegova osebnost pa je zaradi razmer posebej zaznamovala vlogo Cerkve v bližnji slovenski preteklosti. Vest in dolžnost službe sta ga klicali na izpostavljeno mesto, na katerem je bil nekaterim nepogrešljiv usmerjevalec, drugim pa kamen spotike na njihovi poti. Mi se brez pomišljanja prištevamo k tistim, ki s spoštovanjem slavijo njegov spomin.

K poveličevanju škofove osebnosti nas vabijo poteze njegovega značaja ter delovna vloga v Cerkvi in civilni družbi.

Gregorij Rožman je bil neomajno zvest slovenski rodoljub. Njegov rod je bil ukoreninjen v koroški zemlji, na obrobju slovenstva. Tam je rasel in si oblikoval um in značaj, tam je tudi vodil in utrjeval mlajše rodove. V nacionalno ogroženem območju se mu je krepila narodna zavednost, saj je hudo občutil naravni in načrtovani pritisk nemštva na slovensko okolje. Po neuspelem koroškem plebiscitu je čutil, da se mu je treba umakniti v osrednjo Slovenijo, ker bi bila sicer hudo motena njegova življenjska pot. Slovenstvu je potem ostajal zvest v vsem ravnanju, v tem pa je zgled in opomin tistim, katerih usta so polna samohvale z bojem za narodno svobodo, njihova dejanja pa so bila nekdaj in so še danes usmerjena v partikularne interese za oblast in bogastvo. Opomin pa je tudi takim, ki jim je za slovenstvo samo kot idejo, nimajo pa dovolj čuta za konkretnega človeka tam, kjer je narod strnjeno doma.

Mrtvih se namreč spominjamo zaradi živih. Ob spominu nanje si svojci potešijo žalost zaradi izgube dragega bitja, zadoščujejo potrebi po izražanju hvaležnosti ali se rešujejo občutka krivde. Osebnosti splošnega pomena pa slavimo zato, da se povzdigujejo osebne vrednote, ki morajo vsem biti svetinje, in da se uveljavi resnična zgodovinska podoba družbe. Po njih nam svetijo zgledi za osebno življenje in za uravnavanje družbene usode.

Škof Gregorij nam je bil najprej jasen in prepričan učitelj temeljnih resnic in moralnih načel. Za službo se je pripravljal z visokim izobraževanjem v teoloških znanostih. Pri delu ni zaupal samo svoji naravni nadarjenosti, zanj se je pripravljal in izpopolnjeval s študijem in strokovno izkušenostjo. Prosil je za Milost in je vanjo zaupal, vendar je z njo sodeloval z močjo svojega razuma in volje. Njegovo dobo označuje miselna zmeda, ki je razdvajala tudi slovenske katoličane. S pretiranim personalizmom se je omajalo zaupanje Cerkvi in njenemu vodstvu, rahljala se je disciplina verske prakse in vprašljiva je postajala dolžnost sprejemanja celo najvišjih cerkvenih vodil. Škof ni pomišljal. Učil je čisti nauk brez omahovanja, z razumevanjem tistih, ki so mislili drugače, pa z zavestjo zvestobe celotnemu nauku in edinosti z vrhovnim vodnikom Cerkve. Danes živimo v okolju, ki nas odvrača od poti ne toliko z miselnim zavajanjem kot bolj z vabljenjem v brezbrižnost za smiselno življenje, v miselno lenivost in moralno lahkotnost. Učimo se torej ob zgledih, kako se je treba poglabljati v znanju, pridobivati strokovno in delovno temeljitost, pri tem pa radovoljno sprejemati cerkveno voditeljstvo!

Škof Rožman je bil moder in uspešen vodnik svojega cerkvenega območja. Ni bil samo bleščeč, osvajalen govornik, ampak je bil tudi pameten upravljalec cerkvenih služb. Kot strokovnjak cerkvenega prava je uredil pastirsko službo z Zakonikom ljubljanske škofije in Pastoralnimi instrukcijami, sprejetimi na škofijski sinodi v Ljubljani. Izreden pomen za versko in moralno stanje sta imela po njegovi pobudi dva velika kongresa, evharistični kongres za Jugoslavijo in mednarodni kongres Kristusa Kralja. Z njima se je poživila zavest pripadnosti Cerkvi in oba sta pripravljala razpoloženje za odpor bližnji komunistični revoluciji. Škof je gradil prenovo škofije predvsem na mladini. Zato je v celoti sprejel zamisel Katoliške akcije in podprl njeno zgradbo. V tistem času je bila ta oblika apostolskega dela najbolj primerna, saj je bilo treba zavračati sredinsko miselnost in naraščajoče ko-

NOVO LETO

LILI NOVY

Novo leto, mlado leto,
vzemi željo za pozdrav:
Naj se vsak potrudi vneto,
da bo vsem na svetu prav.

munistično prodiranje. Pri notranjem in posebej še zunanjem organizacijskem usmerjevanju pa njegovi cerkveni politiki ne smemo pripisovati škodljivega klerikalizma. Duhovnikov ni pošiljal v civilno politično delo, temveč se je trudil za vzgajanje laikov, ki naj bi vodili družbo po načelih katoliškega družbenega nauka. Cerkvi pa je vendar varoval v družbi mesto, ki ji gre po njenem namenu v vseh časih, tedaj in v sedanjih razmerah. Če ima namreč Sveti sedež priznano mednarodnopravno osebnost, se sme tudi krajevna Cerkev kot avtonomna družba potegovati v državi za primeren javnopravni značaj. Nevzdržno je, če je odrinjena v isto vrsto z društvi in drugimi zasebnopravnimi ustanovami. Prizadevanjem za položaj Cerkve tudi v sedanji slovenski družbi je treba glasno pritrjevati in jih po vseh močeh podpirati. V našem okolju pa smo poklicani, da sodelujemo s svojim dušnim pastirstvom ne samo molitveno, ampak tudi organizacijsko in manifestativno, v skrbi, da bo življenje skupnosti vedno oblikovano po načelih, ki smo jih sprejeli in so nas vodila do zdaj.

škof Rožman je bil postavljen v ljubljanski škofiji za duhovnega vodnika. Civilno politično področje ni bilo v njegovi skrbi, razen kolikor ima Cerkev pravico opominjati, da se naj tudi javno življenje uravnava po naravnih postavah in evangeljskih načelih. Vojni dogodki pa so škofa postavili še pred druge odgovornosti. S tujo zasedbo dežele je bila odstranjena vsa domača oblast in je ljudstvo izgubilo zakonite predstavnike, ki bi mogli pred okupatorjem zastopati njegove interese. Edina avtoriteta, ki je mogla vsaj v italijanskem delu zasedenega ozemlja imeti nekaj besede, je bil ljubljanski škof. Gregorij Rožman je bil človek, ki se je težko sam odločal. Tudi zato mu ni bil lahek sklep, da sprejme nase še breme posrednika med svojim ljudstvom in okupatorjevimi oblastniki. Ne more biti skrito, da je bila njegova služba težka iz več razlogov. Sovražna okupacija je že tako nekaj hudega, saj prinese zunanjo nasilno spremembo položaja in uvede sovražno stanje med prebivalstvom in zasedbenimi silami. Nemški okupator škofu na začetku ni

dal do besede, pozneje pa tako kot italijanski samo toliko, kolikor je mislil na svoje interese varnosti in vojnih ciljev ter še morda na verjetne mednarodne učinke. Dodatno hudo breme je pritisnilo na škofa, ko se je sprožila domača revolucija z lažnim geslom o uporu proti okupatorjem in za osvoboditev. Po vesti in službeni dolžnosti škof ni smel sprejeti komunističnega nauka in ne dopuščati nasilja nad svojimi ljudmi zaradi idejnih razlogov. In ni pomišljal. Neustrašno je svaril pred zmoto in obsojal revolucionarno nasilje, okupatorje pa poskušal odvračati od represalij. Odločitve, ki jih je moral sprejemati vsak dan, mu niso bile lahke. Vsak trenutek mu je bilo treba izbirati med možnim in nujnim, med osebno častjo in koristjo za druge, med pravico in mednarodnimi učinki. Vemo, da je vedno ravnal po vesti, čeprav so nekatere njegove poteze danes komu vprašljive. Neizpodbitno je, da je bila temeljna usmeritev njegovega medvojnega delovanja skladna z zdravim naukom in koristna ljudem ter da je pri tem postavljal na zadnje mesto svoje ugodje in čast. Odločal se je vedno po vesti, in to tako pošteno, da se je še v izgnanstvu spraševal o pravilnosti nekaterih svojih potez. Škof Rožman nam torej velja za zgled, kako je treba sprejemati odgovornost, kadar je kdo k temu poklican, in smemo zaupati, da bo njegov zgled zablestel tudi pred splošno slovensko javnostjo, doma in pri nas.

Ko nam Rožmanova osebnost sveti kot zgled zvestobe narodu in domovini, Cerkvi in njenemu vodstvu ter družbeni skupnosti, ki ji je bil predstavnik in vodnik, pa naj nanj pogledamo tudi kot na trpečega človeka. Še kot otroku mu v domači hiši ni bilo lahko, pozneje je doživljal navzkrižja, ki so označevala razmere na narodno mešanem območju. S tesnobo je sprejel škofovsko posvečenje. Z geslom, ki si ga je izbral, je pokazal, da sluti težo križa, ki ga bo bremenila v službi. Premagovati je moral lastnosti značaja in se spopadati z nalogami, ki so se mu kopičile v kritičnih časih, posebno v zadnjih letih. Mučili so ga pritiski z vseh strani, tudi sramotenje in grožnje za osebno varnost, mučila pa ga je tudi negotovost pred tveganimi odločitvami. Nasilnih telesnih muk je bil obvarovan, zavestno pa je za dobro stvar žrtvoval svojo javno čast, saj je bil obrekovan in osramočen, pozneje tudi uradno razglašen za hudodelca. Njegov spomin še vedno ni opran. Sramotna kazenska sodba ni bila razveljavljena, zahtevo za varstvo zakonitosti zaradi kršitev prava so odpovedali, obnova sodnega postopka zaradi novih dokaznih sredstev pa tudi še ni dovoljena. Tudi v slovenskem javnem mnenju je njegovo ime še vedno sporno, celo najbližji se mu kar ne upajo priznati mesta, na katero po pravici sodi njegova osebnost. Še zdaj je škofov spomin krivično omadeževan, s tem pa občutimo krivično stanje vsi, ki se ga spominjamo z občudovanjem in hvaležnostjo. Ob pogledu na njegovo trpljenje bomo morda našli nagibe, da se bomo ob krivicah in vsem hudem utrjevali sebi v olajšanje ter drugim v pomoč in zadoščevanje.

Zgled škofa Gregorija Rožmana naj nam bo predvsem spodbuda, da ne omrznemo v skrbi za dobro celotnega slovenstva in posameznega rojaka. Slovenski družbi je treba prenove, da se obrne k vrednotam duha v mišljenju in k zavzemanju za njihovo uveljavljanje. Pri tem se mora razgrniti tudi resnica o naši bližnji zgodovini, vzpostaviti moralni in pravni red z odpravo krivičnega stanja, ki je ostalo po zločinu revolucije in nasilnega režima, ter tako izbrisati sramotni pečat, ki bremeni čast vsega naroda in posameznikov, tudi škofa Rožmana. Če imamo v zavesti to težnjo, se ne bomo vdajali malodušju in se zapirali v svoj krog, ampak bomo hoteli biti prisotni tudi v središču slovenstva, glasno in prepričljivo. Odločanje za to pa naj bo namen spominjanja in slavljenja škofa Rožmana in drugih pomembnih usmerjevalcev naše zgodovine. ■

Zdravimo rane preteklosti, da bi gledali v prihodnost

Dr. Franc Rode o položaju Cerkve v Sloveniji za dnevnik L'Osservatore Romano

Pred papeževim obiskom je vatikanski dnevnik L'Osservatore Romano 15. septembra objavil posebno 16-stransko dvojezično prilogo (v italijanščini in slovenščini), v kateri je bil na 2. strani v italijanščini objavljen tudi prispevek ljubljanskega nadškofa in metropolita dr. Franca Rodeta.

Po padcu komunistične vladavine leta 1990 in državni neodvisnosti leta 1991 se je Cerkev v Sloveniji znašla v obdobju prehoda: po eni strani nad sedanjostjo še vedno visi huda dediščina totalitarne preteklosti, po drugi pa se uveljavlja nekaj novega, kar naznanja boljšo prihodnost.

Po novejši oceni, objavljeni v uglednem časniku Nova revija, je 82 odstotkov državnih uslužbencev iz starega komunističnega sistema, kar pomeni isto mero oblasti. Od tod med ljudstvom ozračje strahu in precejšnje politično mrtvilo. Vračanje odvzetega premoženja in lastninjenje državnega, kar je ob koncu leta 1991 izglasoval državni zbor, je bilo ugodno predvsem za nekdanje komuniste, ki so iz (samo)upravljalcev postali lastniki. Učinek tega lastniškega prehoda je najbolj viden na področju sredstev javnega obveščanj: skoraj vsa občila so v rokah starih sil, ki, monopolno močna, napadajo Cerkev in njene predstavnike s silovitostjo, kakršne ni bilo niti v zadnjih desetletjih komunistične vladavine.

Drugo področje, na katerem je prevlado nekdanjih komunistov še posebej čutiti, je šola. Po novem zakonu iz leta 1996 je v državnih šolah prepovedana vsaka konfesionalna dejavnost (čl. 72). In kaj „konfesionalna dejavnost" pomeni? Zakon našteva tri točke: verouk pod vodstvom Cerkve; šolski pouk o različnih verstvih, pri katerem bi z vsebino in učitelji sodelovala Cerkev; molitve in organizirani obredi. Gre torej za laično, sekularistično in dejansko ateistično šolo. Dovolj je pogledati k drugim evropskim državam, kjer je verouk pod vodstvom Cerkve neobvezen predmet, pa

bomo ugotovili, da je Slovenija glede na krščansko izročilo in sedanje večinsko istovetenje ljudi s katolištvom nerazumljiva izjema.

Sicer pa se vedno bolj krepi prepričanje, da se bodo ta vprašanja - skupaj s tistimi o duhovni oskrbi v vojski, v zaporih in po bolnišnicah - rešila v skladu z vzorci drugih evropskih držav. Cerkev ne bo v nobeni obliki sprejela politike, ki bi iz Slovenije naredila majhen ateistični otok v srcu Evrope.

Sicer pa nekaj iskric upanja kljub vsemu je. V mesecu februarju letos je bil med državno komisijo in Slovensko škofovsko konferenco podpisan sporazum o pravnem položaju Cerkve, o katerem bosta pozneje na višji ravni razpravljali in ga ratificirali Vlada Republike Slovenije in Sveti sedež. Drugi sporazumi o nakazanih vprašanjih bi morali slediti v prihodnjih mesecih ali letih.

To je preteklost s svojo obremenjujočo dediščino. Ob njej pa si utirajo pot stvari, ki napovedujejo boljšo, svetlejšo prihodnost.

Po letu 1952, ko je bil verouk izgnan iz državnih šol, si je Cerkev po župnijah počasi našla in uredila prostore za pouk katekizma. Tako ima danes na voljo primerne učilnice, kjer kakšnih 80% otrok in mladih obiskuje verouk in verske tečaje, ki jih vodijo duhovniki, tem pa pomagajo redovnice in laiki. Po koncu komunistične dobe ima cerkev tudi možnost ustanavljanja zasebnih šol. Trenutno delujejo štiri cerkvene gimnazije, morali pa bi jih imeti vsaj deset, če bi želeli zadostiti potrebam dveh milijonov prebivalcev, kolikor jih šteje Slovenija. Poleg gimnazij je v zadnjih letih Cerkev ustanovila nekaj otroških vrtcev, ki so sad pastoralne gorečnosti župnikov in redovnih skupnosti. V zvezi s pastoralno dejavnostjo med mladimi naj omenim skavte, ki se počasi, a vztrajno širijo po župnijah; duhovne vaje, zlasti med poletnimi počitnicami, in molitvene dneve za duhovne poklice; oratorije in izvirno dejavnost, imenovano „bus veselja", da bi se približali samim sebi prepuščenim mladim ljudem, ki so pogosto žrtve mamil in izpostavljeni prestopništvu. To je čudovita pobuda mladih salezijancev.

Med dobrimi stvarmi vsekakor zasluži posebno omembo katoliški radio Ognjišče, ki je tretji po poslušanju v državi; različne založbe in verski tisk. Časnik za mlade, Ognjišče, je v Sloveniji najbolj razširjen mesečnik, medtem ko je Družina med najbolj branimi tedniki. Žal pa nimamo dnevnika s krščanskim obzorjem, ki bi bil protiutež režimskemu tisku.

To duhovno poslanstvo velikanskih razsežnosti zahteva zadostno število pastoralnih delavcev. Hvala Gospodu žetve, da nam sedaj ne primanjkuje delavcev v njegovem vinogradu na sončni strani Alp. Trenutno imajo vse tri škofije - Ljubljana, Maribor in Koper - 887 duhovnikov in 281 redovnikov: po enega duhovnika na 1.800 prebivalcev. Imamo 102 semeniščnikov iz različnih redov in družb. Vsako leto je posvečenih okrog 25 novih duhovnikov. Od leta 1939 do danes se je število duhovnikov zmanjšalo za okoli 90. Malo, če pomislimo na 157

duhovnikov, ki so bili pobiti med revolucijo. Pač pa se je število redovnic zmanjšalo za več kot polovico. Leta 1939 jih je bilo 2091, danes 972. Na to je vplivalo zaprtje njihovih hiš, kar so ob koncu štiridesetih let uzakonile odločbe komunistične vladavine, a tudi spremenjena miselnost v ženskem svetu.

Veliko imamo laičnih skupin, ki pomagajo duhovnikom pri njihovem delu: po župnijah župnijske svete, gospodarske svetovalce, osebe, ki skrbijo za čistočo cerkva; odgovorne za otroške vrtce in domove ostarelih; odgovorne za župnijsko dobrodelno dejavnost idr.

Med revolucijo in neposredno po njej je bila cerkev v Sloveniji zelo preizkušana. Komisija za mučence je izmed več tisoč žrtev komunističnega nasilja posredovala odboru za veliki jubilej 2000 spisek 204 imen iz Slovenije. Ti mučenci, 250 po vojni zaprtih duhovnikov, odvzem cerkvenega premoženja in izključitev Cerkve iz javnega življenja: vse to je utrdilo notranje vezi in božje ljudstvo strnilo okoli ljubljenega lika svetega očeta, okoli škofov, tesno povezanih s Petrovim naslednikom, okoli duhovnikov, kar najtesneje povezanih s svojimi škofi. Med nami ni nobenega gibanja, ki bi ugovarjalo cerkvenemu učiteljstvu. Pred tem nas varujejo izkušnje s komunizmom.

Spet druga značilnost Cerkve v naši deželi je življenje, prepleteno z molitvijo. Vedno smo cenili podedovane, ljudstvu drage oblike pobožnosti, vendar smo hkrati spodbujali tudi samonikle molitvene skupine, ki se zbirajo v cerkvah in zasebnih domovih, da bi Gospodu priporočile velike zadeve vesoljne in krajevne Cerkve. K tem neuradnim skupinam lahko prištejemo nova cerkvena gibanja - ognjiščarje, neokatehumene, skupnost Emanuel, Prenovo v Duhu... - pri katerih ima molitev prvenstveno mesto.

V zadnjih desetletjih so si verniki precej prizadevali za obnovo župnijskih in podružničnih cerkva. Tako danes sijejo v svoji lepoti, zunaj in znotraj obnovljene po smernicah drugega vatikanskega cerkvenega zbora. Ponoči osvetljene, dodajajo slovenski pokrajini mistični čar.

Težko rešljiva vprašanja preteklosti, prizadevanja in načrte sedanjosti bomo preučili in razčistili na plenarnem zasedanju slovenske sinode v prvih dneh meseca novembra. Po dveh letih premišljevanja in razprav na vseh ravneh cerkvenega življenja bo slovenska sinoda, upamo, prispevala k resnični poglobitvi verskega življenja in začrtala smernice za delo v prihodnosti.

Ko bo 19. septembra sveti oče Janez Pavel II. prišel v Slovenijo, da bi božjega služabnika Antona Martina Slomška razglasil za blaženega, bo našel živo in zvesto Cerkev, ki zdravi rane preteklosti ter pogumno in z zaupanjem zre proti tretjemu krščanskemu tisočletju. ■

SLOVENSKA SINODA ZA 3. TISOČLETJE

V Zavodu sv. Stanislava v Šentvidu je bilo od 4. do 6. novembra 1999 prvo zasedanje plenarnega pokrajinskega cerkvenega zbora, kot se uradno - po cerkvenem pravu - imenuje sinoda. Sodelovalo je 313 delegatov iz vseh treh slovenskih škofij (Koper 63, Ljubljana 94, Maribor 107), predstojniki vseh moških in ženskih redovnih skupnosti, ki delujejo na Slovenskem, zastopniki združenj znotraj Cerkve (24) in nekaj gostov. O pripravah na sinodo, ki so trajale dobre dve leti, je podal poročilo tajnik sinode dr. Ivan Štuhec. Sklep o obhajanju sinode v Cerkvi na Slovenskem so sprejeli člani Slovenske škofovske konference 26. maja 1997 pri Svetem Jožefu v Celju. Tam je bil od 29. do 31. oktobra 1997 posvet škofov s 15-članskim Tajništvom sinode, na katerem so bili predstavljeni dosežki škofijskih zborov (1988-1995). Sad tega posvetovanja so bile smernice (Lineamenta) v zvezku z naslovom Izberi življenje, kar je tudi geslo sinode, ki naj bi prišle v družine vseh slovenskih nedeljnikov. Sledile so sinodalne kateheze, ki pa niso bile tako uspešne kot so bili dekanijski sinodalni dnevi po vseh treh slovenskih škofijah. Iz tega se je rodilo delovno gradivo za prvo zasedanje sinode (Instrumentum laboris).

Predsednik sinodalnega zbora in predsednik Slovenske škofovske konference ljubljanski nadškof in metropolit dr. Franc Rode je v svojem pozdravnem nagovoru na začetku zasedanja poudaril, da so „namen in smer" sinode nakazani v izjavi 31. oktobra 1997. „Katoliška Cerkev na Slovenskem, zvesta Jezusu Kristusu, zmagovalcu nad smrtjo, v občestvu z vesoljno Cerkvijo in Petrovim naslednikom ter vsemi dobrohotnimi ljudmi, želi na pragu tretjega tisočletja premisliti svojo dosedanjo pot in se zazreti v prihodnost. V skladu s svojo tisočletno povezanostjo in solidarnostjo s slovenskim narodom z vso močjo obnavlja svojo zavzetost za življenje in za prihodnost slehernega človeka in celotnega naroda. To je še zlasti nujno zaradi velikih sprememb in usodnih izzivov, pred katerimi stoji človeštvo. Zato želi s sinodo poglobiti svojo vero, upanje in ljubezen ter v luči živega izročila izpolniti poslanstvo v svojih skupnostih, kakor tudi v slovenski družbi in državi." Dejal je, da se je misel na slovensko sinodo oglasila kmalu po 2. vatikanskem koncilu, vendar ni bilo pogojev zanjo. „Manjkala je svoboda misli in besede. Kako naj bi v tedanjih razmerah sproščeno in stvarno spregovorili o veri v slovenskem narodu, o nevarnostih, ki ogrožajo vero pri mladih, o pogubnem vplivu uradne materialistične ideologije na versko življenje? In kako naj bi osnovali stvaren načrt za novo evangelizacijo našega naroda?" S padcem komunizma in z osamosvojitvijo Slovenije je nastalo novo ozračje, ki omogoča obhajanje sinode, ki poteka pod geslom: Izberi življenje. „To geslo se mi zdi nadvse posrečeno. S tem smo zadeli v bistvo problema slovenskega naroda. Vsem znani simptomi smrti kažejo na to, kako negotov, dvoumen in krhek je naš odnos do življenja. Sinoda naj bi v tem smislu pomenila prelom, vlila naj bi novo vero in novo upanje v življenje. To pa se lahko zgodi samo v srečanju z živim Bogom, ki nas edini rešuje pred silami smrti in nam podarja prihodnost." V smislu tega gesla, je dejal nadškof Rode proti koncu svojega programskega govora, „mora sinoda izdelati stvaren načrt za duhovno, družbeno in kulturno prenovo slovenskega naroda. Posebno pozornost moramo nameniti zakramentom uvajanja v krščansko življenje: krstu, evharistiji in birmi. Skrbno moramo preučiti vprašanje vzgoje in šole ter priti na dan s konkretnimi predlogi... Skratka, slovenski javnosti moramo preds-

taviti boljšo vizijo slovenske družbe, naroda in države in vztrajno delati, da jo uresničimo."

ŽIVLJENJE JE SVETO OD VSEGA ZAČETKA

Zaradi izsledkov sodobnih, zlasti medicinskih znanosti, zaradi filozofskih, etičnih in teoloških razlogov tudi katoliška Cerkev v Sloveniji na svojem prvem sinodalnem zasedanju želi poudariti, da je prihodnost Slovencev, Evrope in sveta odvisna od spoštovanja biološko in duhovno utemeljenega človekovega dostojanstva. V prvi celici novega človeka je namreč zasnova vsega, v kar se človek v času svojega telesnega, duševnega in duhovnega razvoja razvije.

Slovenske kristjane pozivamo, da se na vseh ravneh življenja zavzamejo za spoštovanje tistega človeškega dostojanstva, ki ga prepoznavamo z lučjo razuma in z lučjo razodetja. Tudi če zakonodaja marsikaj dovoljuje in če javno mnenje podpira izbire, dejanja in načine življenja, ki so v nasprotju s človekovim dostojanstvom, se kristjani z njimi ne moremo strinjati. Dolžni smo s svojim osebnim življenjem in z javno besedo pričevati, da je spoštovanje človeškega življenja in spoštovanje človekovega dostojanstva od trenutka naravnega spočetja do trenutka naravne smrti edina pot v prihodnost, pot v tretje tisočletje. (Iz Izjave sinodalnega zbora)

IZSELJENSTVO

(Iz delovnega gradiva za 1. zasedanje sinode, ki ga je oblikovalo tajništvo)

(92) Slovenski izseljenci so po letu 1991 ostali skoraj enako odmaknjeni Sloveniji kakor v prejšnjem režimu. V družbi in državi se je odnos do njih le deloma, torej nezadovoljivo spremenil. To se zrcali v pomanjkanju čuta za ta del narodnega telesa, kar izhaja iz mišljenjskih klišejev in nepopolne ali enostranske informiranosti o njih. Tudi v Cerkvi na Slovenskem bo treba sprejeti nove pobude z ozirom na spremenjene razmere v izseljenstvu in na podlagi tega odločitve glede pastorale izseljencev (internet).

(93) Izseljenske župnije potrebujejo jasno zagotovilo slovenskih škofov, da bodo skrbeli za primerno usposabljanje slovenskih duhovnikov za to delo in da jih bodo pošiljali mednje.

(94) Izseljenski škof, ki bi bil lahko pomožni škof ene slovenskih škofij, bi moral imeti prvenstveno nalogo organizacije in vodenja pastoralne službe med izseljenci. Ta je premalo povezana, temelji na osebnem prizadevanju izseljenskega duhovnika, ki pogosto ostaja brez načrtnega izobraževanja in usposabljanja. Tudi cerkvena pravna in upravna urejenost (oblast) ni dogovorjeno vzpostavljena na tem področju. Odgovorni v izseljenski pastorali so prepričani, da brez cerkvene avtoritete na škofovski ravni in s prvenstveno nalogo izseljenstva ne bomo mogli uresničiti želenih ciljev.

(95) Cerkvena izseljenska ustanova - Rafaelova družba je bila sicer ustanovljena takoj, ko je bilo možno, vendar se v teh letih ni zmogla usposobiti za delovanje, kakor to zahtevajo razmere v izseljenstvu. Služnostna naloga v zadovoljevanju potreb slovenskih župnij in posameznikov je ostala le deloma izpolnjena, ker ni bilo mogoče zaposliti človeka, ki bi se začel načrtno ukvarjati s tem delom.

(96) Odnos do izseljenstva je zaradi političnega enoumja polpretekle dobe šele v dobi normalizacije in preverjanja potreb in nalog in bi jim bilo treba nameniti posebno pozornost in skrbi. Prav tako izseljenstvo ostaja brez primerne strokovne podpore znotraj Cerkve v domovini, ki mu je potrebna za spodbujanje zavesti o izseljencih. RD naj spodbuja delovanje župnijskih odborov za spoznavanje izseljenstva in oblikovanja čuta in zanimanja za izseljence.

PO PRVEM SINODALNEM ZASEDANJU

Po prvem sinodalnem zasedanju, ki je bilo v Škofovih zavodih v Šentvidu, je dr. Marko Kremžar napisal članek, *Svobodna Slovenija* (št. 47) pa objavila kot uvodnik pod naslovom *Iz krvi mučencev*, v katerem je med drugim ugotavljal, da *„večina delegatov, ki so sedali na sedeže v dvorani Škofovih zavodov, ni vedela, ker jim žal tega niso povedali, da zborujejo v prostorih, od koder so odhajali v smrt mučenci tiste vere, v imenu katere so se oni zbrali... Kjerkoli na svetu bi se cerkveno občestvo zbralo na kraju, kjer so se dogajala množična, čeprav uradno še ne razglašena mučeništva, bi se najprej poklonilo spominu rajnih bratov v veri... Boli nas, da so pri nas... to dejstvo molče prešli... Da so bili takrat med množico trpečih na poti v smrt pravi mučenci, je težko dvomiti...* Dr. Marko Kremžar - kot re-

ANTONU MARTINU VEČNA ČAST NEBES!

VLADIMIR KOS

(Ob slovesni razglasitvi njegove blaženosti)

Mar sanjam?
Ker val se z valom
vesel pogovarja -
že davno potem,
ko v dalji ugasne zarja,
že davno potem, ko zvezdice prve
vztlé,
in veter se usede v čolne
in v noč
zazre.

Mar sanjam?
Ker val se valu,
lahnó peneče,
preda:
„Veš, naš Slomšek
blažen je!" šepeče.
Morjé se ponosno ozira
v skalnat Kras,
ne skriva solzé,
ki zdrkne čez star obraz.

Ne sanjam.
Tam v vzhodni strani
v válovnate griče
„Pozdravljen, rojak naš blaženi!"
ljudstvo kliče.
In orgle gozdov šumijo
v večglasen zbor
z goricami,
s polj potoki,
z oblaki gôr.

Ne sanjam.
Morjé zaganja
v tržaške se skale,
kot da bi na njih
postave vodnikov stale,
kot da jih zdramíti hoče
za novi vek,
ker s skal šepeta
Antóna Martína
rek.

O AKTUALNOSTI MOŽA S SLOMA

ALOJZ REBULA

Od Slomškove smrti je minilo že 137 let. Kaj vse se je v tem času zgodilo v svetu in v Sloveniji! Čez ceste planeta je stekel avtomobil, v njegovo ozračje se je vzdignilo letalo, njegove ceste je razsvetila elektrika, v medicino je stopil penicilin, v romanopisje notranji monolog, v filozofijo vrsta - izmov, v politiko vrsta imperializmov, v fiziko atomska energija, v genetiko kloniranje, da ne štejemo vojn, ki so v tem času okrvavljale zemljo, od francosko-nemške leta 1870 do zadnje balkanske. In kaj vse se je zgodilo v Sloveniji - plačevanje krvavega davka Avstriji od Galicije do Doberdoba, trganje našega narodnega telesa v Versaillesu, trojna okupacija med 2. svetovno vojno, komunistična revolucija s sledečo tiranijo, demokracija in državna osamosvojitev.

Ja, to poldrugo stoletje je preoralo svet in z njim Slovenijo. In vendar se

lahko vprašamo: katero sporočilo iz preteklosti more biti Slovencem danes aktualnejše kot Slomškovo, o dvojni zvestobi narodu in veri?

Zgodovina nam obilno dokazuje, koliko je veljalo Kardeljevo fantaziranje o odmiranju narodov: narodni dejavnik - žal v svoji sprevrženosti v nacionalizem - se je prav ob koncu stoletja vsilil kot eden od motorjev sodobne zgodovine.

Slovenci nismo bili nikoli narod visoke narodne zavesti. Naš narodni demon je nepremagljiv kompleks pred tujim, večjim, slavnejšim. Tega demona s težavo odstranjuje, kolikor sploh ga, celo dejstvo samostojne države. Sicer se ulice slovenskih mest ne bi bile poangležile.

Od tod aktualnost moža s Sloma, kar zadeva vprašanje naše identitetne zavesti. Slomšku je bilo slovenstvo edina možna umestitev v čas in prostor, sploh v zgodovinskost: vse drugo mu je bilo umanjkanje bivanjskega dostojanstva, zabloda, h kateri bi zanesljivo pristel današnjo zamejsko „mnogokulturnost".

Kristjanu je v posebno tolažbo videti, da narodni zanos v Slomšku ni bil ovira za njegovo beatifikacijo, čeprav mu je „advocatus diaboli" morda očital nacionalizem. Z drugo besedo, cerkveno učiteljstvo je videlo tudi njegovo delo za narod neločljivo povezano s celotnim sklopom njegove svetosti.

Še bolj se vsiljuje aktualnost drugega Slomškovega sporočila, o zvestobi veri. Posebno ker se danes - po zatonu Marxa - Kristus še bolj kaže v svoji brezalternativnosti.

„Naša sveta vera umira!" je vzkliknil naš slovenski blaženi v nekem pastirskem pismu. Toda velikih spodkopavalcev krščanske stavbe, ki so bili takrat na delu - Hegla, Comta, Marxa, Renana - na Slovenskem skoraj ni bilo slišati. Vendar je gotovo, da je danes spodkopavalska akcija sicer tišja, a globlja: da je njen režiser Nič, ta dobro razvidni psevdonim, od filozofije do življenjskih vrednot. Nekaterim se to zdi sploh največja ofenziva, v katero gre božji sovražnik pred svojim dokončnim porazom ob koncu zgodovine.

Ni dvoma, da bo v to ofenzivo, naj je zadnja ali ne, pritegnjeno tudi vse, kar more biti protibožjega pod Triglavom. A pritegnjeno bo tudi vse, kar je božjega. Od 19. septembra 1999 dalje še posebna in mogočna onstranska solidarnost blaženega Antona Martina Slomška. ■

dka preživela priča - podrobneje opisuje trpljenje takratnih zapornikov in njih zadržanje ter med drugim pove, kaj se je zgodilo z dvema študentoma, pri katerima so našli svetinjico Brezmadežne in rožni venec. Potem ugotavlja, da *drugod po svetu raziskujejo, kaj se je dogajalo v koncentracijskih taboriščih na njihovih tleh. Pri nas o tem molčijo. Zavode so spremenili najprej v kasarno, potem pa so jih prebelili in vrnili. Od tega je že nekaj let, pa vendar niti ena sama plošča ne omenja, kaj se je na tem kraju dogajalo.* Zaključuje dr. Kremžar z ugotovitvijo: *„Sinoda, ki vabi, da bi se Slovenci odločali za življenje, ima lepo in pomembno poslanstvo... Vendar obstaja nevarnost, da odločitev za življenje ne bi vzklila s polno močjo in pognala bogatih, trajnih sadov, če je ne spremlja odločitev za resnico, tudi za resnico o kraju, na katerem so delegati zasedali, in o ljudeh, ki so nekoč pričali z življenjem to, o čemer Sinoda razpravlja."* ■

Rojstna hiša na Slomu

Slovenija danes

BRANKO ROZMAN

Uravnotežene dnevne novice

Če se bo z volitvami v prihodnjem letu začela uveljavljati v našem prostoru resnica o svetovni in domači zgodovini, nam bodo začeli mediji nalivati čistega vina tudi o našem vsakdanu. Nova pomladna vlada bo financirala demokratičen dnevnik in poskrbela za neenostranska poročila in komentarje po TV in radiu. Slovenija se bo oddahnila od polstoletnega vsiljevanja prikrojenih novic.

· **Oblast v rokah elite** - Dejan Pušenjak, *Delo* (6. septembra):

Dr. Vasko Simoniti je v predavanju na Dragi '99 ugotovil, da med Slovenci tudi v samostojni državi še vedno vladajo stare elite, negotovost, strah, poslušnost in nesamozavest. Nekdanji razredni voditelji so postali nacionalni voditelji, nekdanja nomenklatura in upravljalski aparat sta ostala večinoma neokrnjena, praktično so gospodarski in politični vzvodi ostali v rokah prejšnje elite, med ljudi pa spet zalezajo strah, nelagodnost in negotovost. Nesamozavestna drža večine ljudi v prejšnjem režimu je temeljila na realni izkušnji ustrahovanja in taka drža se znova pojavlja v novi družbeni ureditvi.

Tudi Matija Ogrin je ugotavljal, da je nacionalna zgodovina možnost povezovanja Slovencev. Vendar bi bilo treba prej doseči soglasje o polpretekli zgodovini v času druge svetovne vojne, ko je z nastankom revolucije prišlo do dejanj, ki so nas na ravni naroda izvrgla iz krščanske in antične kulture. Z vsenarodnim soglasjem bi morali ugotoviti, kaj je bilo v jedru revolucije, in se približati smislu odločitev

žrtev, ki ležijo v brezštevilnih breznih.

· **Komunizem je uničil vse** - Drago Legiša, *Novi glas* (9.septembra):

Milanski Corriere della sera je objavil intervju z bivšim nemškim kanclerjem Helmutom Schmidtom o Rusiji. Njegove ugotovitve: Ruska omika je dala izreden prispevek na področju glasbe, književnosti in umetnosti na splošno, vendar neizpodbitno drži, da je v tej deželi popolnoma odsotna kakršnakoli oblika politične, pravne in podjetniške kulture. KOMUNIZEM JE NAMREČ UNIČIL VSE! V tem pogledu je Rusija mnogo na slabšem od Kitajske, saj je tu komunizem trajal trideset let manj, kar je velika prednost. Moralo bo izginiti nekaj rodov, preden se bo Rusija približala zahodnim standardom na pravnem in ekonomskem področju.

Strah ima velike oči

Domnevne finančne nepravilnosti v stranki SLS so dobile v našem prostoru tolikšen odmev, da je postalo jasno, da je nekdo hotel iz tega primera narediti škandal. „Neznani naročnik" medijskega pogroma se je očitno ustrašil 17.000 udeležencev na taboru SKD v Prevaljah in 18.000 udeležencev na taboru SLS v Vižmarjah, ki so s svojo množičnostjo in bližajočo se združitvijo nakazali resnično možnost prevzema oblasti po naslednjih volitvah. Zato je zdaj razobesil prvo dozdevno umazano žehto ene od pomladnih strank. Ostala še čaka.

· **V dialogu s hudičem** - Janez Markeš, *Mag* (15. sept.):

V času, ko papež Janez Pavel II. drugič obiskuje Slovenijo, je slovenska Katoliška cerkev verjetno v najslabšem družbenem položaju, odkar obstaja. Država, ki jo mnogi istovetijo s staro nomenklaturo, Cerkvi ni omogočila najosnovnejšega pravnega okvira delovanja. Noče se sporazumeti niti v eni pomembnejši zadevi. Ugodnega in dialoškega razpleta v formalnih vprašanjih ne bo vsaj tako dolgo, dokler bo družbeni sistem obvladovala reformirana nomenklatura.

Po skoraj desetih letih denacionalizacija cerkvene lastnine ni izvedena in nobenega dvoma ne more biti, da jo nekdo strateško zavira in jo skuša preprečiti tako rekoč za vsako ceno. Betnavski dvorec je vzorčni primerek nacionalizacijske krivice. Slomšek je potem, ko je prenesel sedež škofije iz Št. Andraža v Maribor, tam prodal dvorec, zanj dobil denar, potem pa so njegovi nasledniki urejevali škofijske bivalne razmere z navadami tistega časa.

Temeljna ugotovitev, ki jo je mogla Katoliška cerkev dosumeti v zadnjem desetletju, je, da se v zvezi z njo v Sloveniji nič ne dogaja po naključju.

· **Bermanov dosje** - Danilo Slivnik, *Mag* (22. sept.):

Lahko rečemo, da je profesorja Bajtova knjiga Bermanov dosje po 57. številki Nove revije najpomembnejša slovenska knjiga v zadnjem desetletju.

Bajt v knjigi ugotavlja, da NOB absolutno ni imel tolikšnih razsežnosti, kot so pozneje zatrjevali partijski propagandisti in zgodovinarji. Še več: večina tako imenovanih partizanskih ofenziv naj bi bila uperjena proti „notranjemu razrednemu sovražniku" in domnevnim nemškim kolaborantom. Tako naj bi bil NOB le izgovor za boljševizacijo Jugoslavije in komunistično revolucijo. Bajt s številnimi primeri dokazuje skrajno dvolično Titovo in Kardeljevo politiko od prvega trenutka NOB do njegovega konca in meni, da je bila večina žrtev med vojno povsem nepotrebnih in posledica političnih spletk najvišjega partijskega vodstva.

Mislim, da v zadnjih desetih letih nihče v Sloveniji predstavnikom kontinuitete ni zadal takšnega udarca, kot jim ga je s to knjigo Bajt.

· **Podcenjevani greh komunizma** - Stephane Courtois, urednik in soavtor Črne knjige komunizma, *Delo* (18. sept.):

V uvodu v knjigo govorim o 100 milijonih žrtev komunizma. Ko bodo odprli Stalinove arhive in dokumentacijo NKVD, kitajske in korejske arhive, bo to število nedvomno narastlo... V vaši deželi so nekateri komunisti še vedno na oblasti... Pri vas so se najhujša grozodejstva pripetila leta 1945 in leta 1948 po Titovem sporu s Stalinom. Morda ne bi bilo slabo, če bi pred sodišče postavili vsaj nekaj najpomembnejših ljudi, ki so bili osebno odgovorni za ubijanje.

Kako je mogoče?

Ob nedavnih razpravah poslancev o pokojninskem zakonu sta se o tem pogovarjala po TV 3 tudi eden od nepomladnih ministrov in eden od pomladnih poslancev. Poslanec je zagovarjal odpravo borčevskih privile-

giranih pokojnin. Minister mu je ob tem očital: „Seveda vas moti peterokraka!"

Nezaslišano! Kako je lahko nekdo, ki ga peterokraka ne moti, v demokratični družbi minister? In to v času, ko sta izšli knjigi, ki sta do konca razkrinkali zločine komunizma (Črna knjiga komunizma, Bermanov dosle)!

Kaj je pri nas res vse mogoče?

· **Podcenjevani greh komunizma** - Stéphane Courtois, urednik Črne knjige komunizma - *Delo* (18. sept.):

Med komunizmom in fašizmom naj bi bila temeljna razlika: komunizem naj bi bil slab način za dosego dobrih ciljev, fašizem pa slab način za doseganje slabih ciljev. S tem bi se strinjal le, če bi verjel komunistični propagandi o raju na zemlji. Toda berite Lenina, Stalina, celo Marxa. Govorijo le o ubijanju sovražnikov, ki jih vidijo vsepovsod. To ni govor ljubezni, to je govor sovraštva.

Ali res ni mogoče enačiti genocida, ki temelji na razredni razliki (komunizem), z množičnim pobijanjem na rasni podlagi (nacizem)? V Ukrajini je v letih 1932-33 organizirala boljševistična partija oziroma sam Stalin veliko lakoto. Dobro so vedeli, kaj hočejo - zatreti Ukrajince, ki so zaradi nacionalizma, močnih kmetov in industrije predstavljali veliko težavo za enotnost revolucionarnega gibanja. V devetih mesecih lakote so pobili od šest do sedem milijonov ljudi, ne le moških, temveč tudi otrok, žena, starcev... To je bilo povsem enako tistemu, kar so počeli nacisti. Kriterij seveda ni bil isti, zato pa so bili enaki učinki... Stalin je deset let pred Auschwitzem v devetih mesecih pobil več ljudi, kot so nacisti pomorili vseh Židov med vojno... Bil je zločinec, a v politiki se ni mogel z njim meriti nihče. Sicer pa je bil tudi Tito velik politik, saj je bil dober Stalinov učenec, he he...

· **Bermanov dosje** - Dr. Aleksander Bajt, *Mag* (29. sept.):

- *Prevara komunistov:* Z udeležbo v partizanski „osvobodilni" vojni smo Slovenci pokazali, da res sodimo na Balkan. Še točneje, da smo tako rekoč cvet balkanstva... V brezmejni naivnosti, ne vedoč, da gre v resnici za revolucijo, se je partizanskim borcem in s tem revolucionarjem pridružilo veliko resničnih domoljubov.

- *Krivda partizanov.* Če partizani ne bi bili ničesar vedeli o revoluciji, če bi šele pozneje spoznali, da je njihove čiste osvobodilne namene partija izkoristila za revolucijo, da jih je iz borcev za svobodo spremenila v borce za boljševizacijo dežele, bi morali biti med prvimi, ki bi ob svojem poznejšem spregledanju vložili zahtevke za razglasitev partije za zločinsko organizacijo in dosledno temu zahtevali, da se jo postavi zunaj zakona.

- *Trst so komunisti predali.* Trst je Kardelj zavestno odstopil Italiji. Ker so se bali konfrontacije z zavezniki, saj bi s tem postavili na kocko pridobitve NOB. Trst je Tito prodal šefu italijanskih komunistov Togliattiju, da bi komunisti uspeli na italijanskih volitvah.

- *Kardeljev patent: izrabljanje represalij* - Kardelj je v pismu Titu 2. avgusta 1941 razložil, kako je moč izrabiti okupatorjevo maščevanje in požiganja vasi. Pred terorjem beži prebivalstvo v hribe. Represalije je zato treba preprosto izzvati. Prakso in teorijo NOB je Kardelj obogatil z izkušnjami sicilske mafije. Njeno bistvo je v tem, da z lastnim ali tujim nasiljem prisili prebivalstvo, da se zateče po pomoč v njeno zaščito, ki to zaščito potem bogato plačuje.

- *O Stanetu Kavčiču.* S Kavčičem se sploh nisva razumela. Nisem ga mogel prenesti, ko nas je najodgovornejše na ministrstvu (za finance) v svoji sejni dvorani razporedil v dolgo vrsto, morali smo stati, on pa je kot kak napoleonček koračil gor in dol pred nami in nam solil pamet s svojimi partijskimi puhlicami.

Revolucijski blaženi in svetniki

V pogovoru z Mladino (4. okt.) je predsednik RS rekel, da bi želel verjeti, da so na pripravljenem obsežnem seznamu slovenskih „kandidatov za blažene in mučenike", poslanem v Vatikan ob 2000. obletnici Rimskokatoliške cerkve, „tudi verni ljudje, ki so jih pobijali okupatorji in mučili kolaboranti na Urhu, v Kozlarjevi gošči in še kje drugje."

Nemalo presenetljivo je, da se je predsednik države spustil v svojih besedah tako nizko in označil s „kolaboranti" tiste, ki so se uprli revolucionarnemu terorju, namenjenemu najbolj po-

Nova slovenska zaveza je v soboto, 28. avgusta 1999, priredila romanje na Sveto Goro. Sv. mašo je ob veliki udeležbi daroval p. Franc Krajnik OFM. Po maši je bil ogled štirih brezen na Primorskem.
Foto: M. Šušteršič

Mladinski pevski zbor San Justo je pel PO SLOVENIJI IN ZAMEJSTVU

Priredil Stane Snoj

Ko se je vrnil sanjuški Mladinski pevski zbor z druge turneje po Sloveniji in sem se srečal z njegovim ustanoviteljem Andrejem Selanom, sva se zmenila za kratek pogovor. Njegova hčerka Andrejka, zborovodkinja, in on naj bi povedala kaj za bralce DŽ o koncertih, ki jih je imel zbor na zadnji turneji po Sloveniji lanskega oktobra. Iz njunega pripovedovanja sem si ustvaril tole sliko.

Turneje se je udeležilo 43 pevcev, trajala pa je od 8. do 30. oktobra 1999. Pevci in nekaj sorodnikov, ki so šli z njimi, so se nastanili v prostornem župnišču v Adergasu, ki spada pod faro Velesovo na Gorenjskem. V tem kraju živi Andrejeva nečakinja in Andrejkina sestrična, Ramoščanka Nancy Selan por. Sirc, ki jim je dala potrebne informacije glede cene za stanovanje in hrano ter raznih ugodnosti, da jih je zbor lahko primerjal z drugima dvema ponudbama, in se odločil za Adergas. Od tu jih je vozil posebni avtobus, kamor so pač morali iti, če treba, na koncert, če ne pa na izlet po lepi Sloveniji. Naj še omenim, da je Adergas samo 500 metrov stran od Trate, ki je rojstna vas Andreja Selana in njegovih bratov, ki živijo med nami.

Pri maši v Velesovem

V Slovenijo so prispeli v soboto, 9. oktobra, pozno zvečer, in sicer skozi Trst. Ker so sorodniki naših pevcev vedeli, da bodo naslednjega dne zjutraj peli pri maši v Velesovem, so vsi prišli tja. Zato je bila cerkev v nedeljo, 10. oktobra, nabito polna ljudi. Župnik Peter Miroslavič je že pri pridigi govoril o argentinski pevski skupini in hvalil „nasmejano mladino, ki izžareva veselje in dobro voljo". Med to mašo je bila krščena Vesna Marija Sirc, prvorojenka že omenjene Nancy Selan Sirc. Po maši so imeli pred oltarjem tudi kratek koncert. V tej cerkvi se je prof. Ivan Vombergar izkazal mojstra na orglah. Pri faranih je izzval navdušenje in ponos, da ima njihova cerkev takšne orgle, na katerih je mladi organist pokazal, kaj more na njih ustvariti, kdor jih tako obvlada kot on.

Koncert v Domžalah

Prvi koncert so imeli v sredo, 13. oktobra, v Kulturnem domu Franceta Bernika v Domžalah. Tu obstaja moderna stavba, prvovrstni glasbeni center, opremljen z najmodernejšimi tehničnimi

štenemu delu slovenskega naroda. Tudi ne bi bilo nápak počakati z navajanjem dejanj protirevolucionarjev, dokler ne bo resnica o dogajanju med revolucijo očiščena vseh laži, saj že vsak osemletkar ve, da je sedanje zadevno zgodovinopisje pravljica za lahko noč. Končno bi bilo dobro vedeti, da je sleherno svetništvo in mučeništvo, ki ga Cerkev priznava, povezano z zvestobo Kristusu. Sodelovanje z revolucijo, ki je bila v bistvu zločin, je vsaj objektivno nemogoče povezovati s Kristusom. Sicer pa ve to vsakdo, ki je pripravljen sprejeti resnico o medvojni stalinistični revoluciji pri nas.

· **Nesmiselnost partizanskega boja 1941-45** - Dr. Aleksander Bajt, *Mladina* (20. sept.):

- Kar si je naivno domišljal Kocbek, da bo nova družba (po revoluciji) združitev evangelija, komunističnega diamata in liberalizma, je bil idiotizem.

- Osnovne dokumente, da je Tito začel bratomorno vojno, sem našel v partizanskih virih. Tudi ideje Kardelja, da se s terorjem prisili prebivalstvo, da pride v roke partizanov.

- Ljudje so bili prisiljeni v kolaboracijo. Bila je legitimna. Ne vem, zakaj bi se ne smeli braniti pred komunizmom. Bilo je tudi smiselno, saj so obstajale do konca vojne možnosti, da se prepreči nastop komunističnega režima.

- Sredi vojne je bila celotna Evropa prepričana, da se v Sovjetski zvezi cedita med in mleko. Intelektualci nosijo največjo odgovornost. Za slovenske razmere je to Kocbek. Če morda ne bi bilo njegove politike, da je kot krščanski socialist sprejel ideologijo komunizma, ideologijo osvobajanja prek likvidacij svojih političnih nasprotnikov, to je za mene strahotno! Kocbek je bil usodno žalostna figura.

· **Največje evropsko grobišče** - Tine Velikonja, *Zaveza*, št. 34:

Domnevno leži v Tezenskem gozdu trideset do štirideset tisoč hrvaških vojakov. Tezenski gozd ni samo največje slovensko, ampak največje evropsko grobišče žrtev komunističnih pobojev (po koncu vojne leta 1945): Katyn do pet tisoč, neznano kje še osem tisoč poljskih oficirjev, brezna v Kočevskem rogu vsako največ deset tisoč, Hrastniški hrib deset tisoč, protitankovski jarek in druga grobišča okrog Celja trideset tisoč, Tezenski gozd štirideset in v bližnjih grobiščih še deset tisoč!

· **Ko padejo maske** - Branko Grims, *Demokracija* (7. okt.):

Evropska zveza je prvič povsem jasno postavila slovenski vladi tudi politične zahteve: če sedanja oblast zares želi v Evropo, mora najprej dosledno izpeljati denacionalizacijo. „Evropski" minister Igor Bavčar je ogorčeno vpil, da gre za „izsiljevanje", ki mu ne bodo „popustili". Evropa res ne pozna tovrstne zakonodaje, ker v razviti Evropi komunisti niso nikoli izvedli revolucije in tudi ne nasilnega državnega ropa, kar je v Sloveniji nacionalizacija bila. Za demokratične evropske države je zasebna lastnina svéta in ropar mora nasilno odvzeto premoženje vrniti lastniku.

V Sloveniji so vloženi zahtevki samo za okoli tretjino nasilno odvzetega. Temu se ne smemo čuditi, če vemo, da so po vojni revolucionarji pomorili cele družine. Kdo pa naj vloži zahtevek, če dediči ležijo v breznih Kočevskega roga in protitankovskih jarkih od Maribora do Kranja? ■

pripomočki, urejen za vse panoge glasbenega udejstvovanja, za glasbeno šolo s številnimi profesorji, kjer se učijo glasbe otroci že od 7. leta naprej. Na tem koncertu so se srečali tudi z znanim Domžalskim zborom, ki je pred leti gostoval v Argentini. Sem so jih prišli poslušat tudi nekateri „Argentinci", ki živijo v Sloveniji. Ko so bili v dvorani zasedeni vsi sedeži, so zaprli vrata zaradi kriterija prireditelјev, da noben udeleženec na koncertu ne sme stati... Pozneje so kljub temu vrata nekaterim odprli.

Petek, 15. oktobra, v Kranju

V Kranju so zbor prisrčno sprejeli dekan Stanislav Zidar, ki je pred leti obiskal našo skupnost v Buenos Airesu, in člani znanega zbora Musica viva, ki je tudi že gostoval v Argentini. Kranjska mladina pa je našim pevcem pripravila veselo družabno srečanje. Kranjska mestna cerkev je bila za ta koncert tako polna, da ne pomnijo, kdaj je bila še tako... Ljudje so napolnili vse kotičke ob klopeh in stali so tudi na koru. Uvajalec v posamezne točke programa je bil poklicni radijski napovedovalec Janez Dolinar, ki je pred leti spremljal zbor Musica viva v Argentino. Na podlagi informacij, ki jih je dobil od vodstva zbora, je sestavil spremno besedilo za vse pevske nastope na tej turneji. Dolinar je napovedoval pesmi že na prvem koncertu v Domžalah, v Kranju in za konec turneje v Mariboru. Priskrbel je tudi napovedovalca Radia Ognjišče Matjaža Merljaka, da ga je zaradi njegove poklicne zadržanosti nadomeščal v Filharmoniji.

Sobota, 14. oktobra, v Filharmoniji

Ta koncert je snemala RTV Ljubljana, celoten spored pa Radio Slovenija, ki je pesmi tega koncerta priredil za poseben radijski program. V Filharmonijo je prišlo tudi največ „Argentincev", tako živečih v Sloveniji, kot naših iz Buenos Airesa. Med temi so bili tudi Marko Fink z gospo, Zorko Simčič, Marjan Schiffrer z gospo, Marko Jerman z gospo in družino, Andrej Mele z gospo, Ivan Arnšek, ki je na prvi turneji pel kot član tega zbora, z gospo, arh. Marjan Eiletz z gospo, Boštjan Kocmur z gospo, in drugi. Med poslušalci sta bila tudi prof. Lojze Peterle in dr. Peter Vencelj. Po koncertu so se udeleženci po stari „argentinski" navadi še dolgo časa zadržali v prostorih Filharmonije. Stali so v majhnih gručah in si imeli mnogo povedati.

Maša v Dolskem

V Dolskem so v nedeljo, 17. oktobra, dopoldne praznovali 9. obletnico smrti misijonskega zdravnika dr. Janeza Janeža. Mladinski zbor je pel med spominsko mašo, ob koncu pa je izpred oltarja dodal še nekaj pesmi iz svojega repertorija.

Koncert v Logatcu

Popoldne istega dne so imeli koncert v Logatcu. Radijski napovedovalec Marko Škerlj, ki je podajal spremno besedilo, je sredi programa presenetil člane zbora in poslušalce s predlogom, ko je dejal: „Rad bi vpričo tega občinstva naredil kratek intervju z enim od članov zbora, s tistim, ki se sam javi in pride sem..." Korajžno se je predstavila Zupančeva Pavlinka, kateri je začel stavljati vprašanja, ona pa nanje lepo odgovarjati. Pogovor je trajal morda dobrih pet minut. Ob koncu se je napovedovalec obrnil k publiki z vprašanjem: „Ali ste jo slišali? Ali je kdaj rekla OK ali full ali super full in toliko drugih tujk, ki jih vsak dan poslušamo? Nikoli!" Pavlinki je beseda dobro tekla. Potem se je koncert nadaljeval. Med poslušalci so bili tudi Božidar Fink in gospa iz Ramos Mejije, Marko Fink ter Zdravko Inzko z ženo Bernardo.

Mladinski pevski zbor San Justo na koncertu v Selah na Koroškem.
Foto: Marija Zurc Čeč

Opčine na Tržaškem

V torek, 19. oktobra, je zbor pel najprej pri redni maši dneva, nato pa je sledil koncert. Cerkev je bila polna ljudi, med poslušalci pa je bil tudi prof. Alojz Rebula, ki je objavil svoje vtise v *Družini* tako, kot samo on zna. Koncert je posnela tudi RAI. Ko je zbor pred vkrcanjem v avion na londonskem letališču namesto molitve za srečno pot zapel Ave Mario in nekaj argentinskih pesmi, se jim je približala neka Italijanka in povedala, da jih je že slišala in videla po RAI. Andrej Selan je poudaril, kako sta jim šla na roke duhovnika, brata Janez in Lojze Kržišnik in kako sta jim bila vedno na razpolago.

Sele na Koroškem

Na Koroško so se odpeljali že v petek in bili tam prijazno sprejeti. Tisti dan in v soboto so si pod vodstvom Nužeja Tolmajerja ogledovali koroške kraje in slovenske ustanove. V soboto, 23. oktobra, zvečer pa so se pripeljali v Sele za koncert. Našim pevcem v pozdrav so zapeli Smrtnikovi bratje, zbor iz Sel in koroški Gallus. Tudi v Selah je Mladinski zbor poslušalo veliko ljudi in je žel buren aplavz. Naši skupnosti znani zborovodja koroškega Gallusa Jože Ropitz je pozval publiko, da je vstala in stoje ploskala...

V Železni Kaplji

V nedeljo, 24. oktobra, dopoldne so šli na povabilo župnika Poldeta Zunderja v Železno Kapljo in peli med mašo. Po maši so kot kratek koncert zapeli Ramírezovo Miso Criollo. Potem so se naši pevci poslovili od Koroške in se odpeljali v srce Štajerske, v Maribor na koncert.

V Mariboru

Tu jih je prijazno sprejel stolni župnik mons. Stanko Lipovšek. Mariborski škof dr. Franc Kramberger je bil odsoten, ker se še ni vrnil iz Rima. Koncert je bil v stolnici ob veliki udeležbi Mariborčanov. Dirigentka Andrejka je komentirala: ,,Po zadnjem koncertu v Mariboru smo bili vsi izredno čustveni." Tudi tukaj je snemala TV in jih intervjuvala.

Kdo je delal propagando za koncerte?

Največjo propagando je naredilo Radio Ognjišče. Tiste prve dni po prihodu v Slovenijo in pred koncertom v Domžalah so na tem radiu veliko govorili o nas, predvajali naše pesmi, hkrati pa obveščali, kje in kdaj bomo peli. Novinar je branje imen in priimkov naših pevcev končal s pripombo: ,,Poglejte, sama slovenska imena, nobenega tujega vmes!" Prvi teden je tudi Radio Slovenija pripravil več pogovorov z nekaterimi člani zbora za različne programe. Intervjuvala jih je tudi novinarka za resno glasbo. Najprej je govorila splošno o glasbi, potem predvajala pesmi z zborove zgoščenke, na koncu pa dodala svoj komentar. Poleg tega je registriral turnejo Mladinskega zbora tudi privatni radio Zeleni val iz Grosuplja. Na Koroškem so imeli vrsto intervjujev, in sicer za slovenski Radio Korotan, pa tudi za slovenski program avstrijskega državnega radia. Povsod so ob intervjuju predvajali zborove pesmi. Nastop Mladinskega zbora v Selah je snemala tudi avstrijska TV.

Poleg radijske in televizijske propagande so bili tudi naši plakati.

Kateri del programa je najbolj vžgal?

Brez dvoma Misa Criolla, ker jo je večina prvič v živo videla in slišala, kako zvenijo charango, boben in razna tolkala. Pri klavirju je bil prof. Ivan Vombergar, pri kitari Anči Puntar, na boben je igral Pavel Erjavec, Franci Gril na charango, Marta Selan, Gregor Modic in Dani Cestnik na različna tolkala in druge inštrumente. Andrej Selan je menil: ,,Ni prave Mise Criolle brez dobrih solistov. Mi smo imeli, hvala Bogu, Marcela Brula in Andreja Grilja, ki sta imela polovico koncerta na skrbi! Najdaljšo in najtežjo vlogo je imel Marcelo Brula, ki je pel pri vseh koncertih, razen v Železni Kaplji po maši, kjer sta ga nadomeščala Marjan Indihar in Martin Selan.

Poleg omenjenih maš in koncertov, smo peli tudi drugod, na izletih in povsod, kjer nas je kdo povabil, da smo jedli," je hudomušno pripomnil Andrej. Peli so pred Postojnsko jamo in v njej, v koncertni dvorani, na blejskem gradu, med vožnjo s čolni na blejski otok, itd.

Njuna beseda ob koncu

Andrejka je pohvalila pevce zaradi discipline. Dobro so se odrezali in pazili na svoje glasilke, kar je bilo zelo važno, ker so imeli toliko koncertov in včasih drugega za drugim. Izrazila je tudi zahvalo skupini pevcev, ki sestavljajo odbor zbora in so skrbeli za sto stvari, od financ in nabiranja denarja do čisto organizacijskih urejanj. Tako se je ona lahko posvečala samo petju. Omenila je Pavla Brula, ki je zastopal zbor v dogovorih v zvezi s prevozom in drugimi važnimi zadevami, Pavlinko Zupanc, ki je prevzela odgovornost za pozdravljanje v imenu zbora, Eriko Indihar, ki je skrbela za darila.

Andrej ni pozabil omeniti velesovskega župnika Petra Miroslaviča. Pohvalil je njegov lepi značaj in se zahvalil za tako prijazen sprejem. Omenil je tudi obe kuharici v župnišču, ki sta jim odlično kuhali in stregli, zmeraj pravočasno in vedno nasmejanih obrazov.

In končno beseda o prof. Ivanu Vombergarju, ki jih je spremljal na orglah toliko let pri vseh nastopih v Argentini in tudi na obeh turnejah po Sloveniji. Znano je, da je on po končani turneji z Mladinskim zborom San Justo ostal v Ljubljani in dobil odlično mesto v ljubljanski Operi. Zborovodkinja in njen oče sta prof. Ivanu zato samo čestitala in mu želela mnogo uspehov. Nista pa skrivala prizadetosti zaradi izgube, ki jo pomeni Ivanova oddalitev od zbora. Ni nobenega dvoma, da je s prof. Ivanom Vombergarjem, ki je ostal v Ljubljani, veliko zgubila vsa slovenska skupnost v Argentini.

Kosilo pri gospe Mihaeli Logar

V četrtek, 26. oktobra, so obiskali ljubljanskega nadškofa in metropolita dr. Franca Rodeta, na poslovilno kosilo pa jih je povabila državna sekretarka gospa Mihaela Logar. Kosila se je udeležil tudi Boštjan Kocmur, ki je skrbel za organizacijo nastopov. Mladinskemu zboru je čestital za tako lep uspeh turneje, prejel pa je tudi iskreno zahvalo od strani zbora za ves trud. Državna sekretarka gospa Logarjeva pa je med drugim dejala: ,,Drugo leto še ne smete prositi podpore za naslednjo turnejo... No, čez dve leti jo pa lahko spet prosite..."

Andrej Selan je še povedal: ,,Zbor se je pismeno zahvalil veleposlaniku RS v Buenos Airesu prof. Janezu Žgajnarju, ki je izposloval gmotno podporo na pristojnem mestu v RS." Tudi s tega mesta se mu Mladinski zbor za posredovanje lepo zahvaljuje.

Hvala Bogu!

Na koncu sem želel imeti Andrejkin in Andrejev odgovor in ju naravnost vprašal: ,,In vidva, sta zadovoljna s turnejo?" Oba sta mi kot v ,,zboru" odgovorila: ,,Vsestransko, zelo zadovoljna."

Hvala Bogu! ■

VINKO BELIČIČ

ALOJZIJ GERŽINIČ

Bil je eden najbolj iskrenih glasnikov trpljenja, skušenj, pričakovanja in upanja našega rodu s podarjenim življenjem. S svojo doslednostjo je dajal pogum, mladini je kazal pot poštenja, razkrival iz katolištva rastoče bistvo slovenstva. Kot ustvarjalec je bogatil naše slovstvo v desetletjih, ko je v RS vso podporo režima uživalo razkrajanje verskih, etičnih in estetskih vrednot.

Konec septembra je v tržaški bolnišnici umrl Vinko Beličič, vz gojitelj, pesnik in pisatelj, kritik in obveščevalec, prevajalec.

Kot eden njegovih prvih vzornikov, Oton Župančič, je bil Vinko Belokranjec. Njegov rojstni kraj je bil Črnomelj (19. avgusta 1913); čez štiri leta je z materjo odšel na dom njenih staršev v Rodine; oče je padel na bojišču. Sam piše: *,,Otroštvo sem preživel z materjo vdovo v pol kamniti pol leseni hiši s slamnato streho (...) v nepopačeni naravi (...). Otroško srce je pilo tisto mnogovrstno lepoto in se je napilo za vse življenje."*

Po ljudski šoli se je učil na novomeški gimnaziji in maturiral l. 1934. Vmes je kmetoval in se oženil z Elo Eržen, odlično življenjsko spremljevalko.

Leta 1942 se je ,,nezaupljiv do revolucije" umaknil iz Rodin. Pri Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani je po uboju Iva Peršuha postal urednik Naše moči, potem je dobil honorarne ure na uršulinski dekliški gimnaziji, nato na poljanski ženski gimnaziji.

Zgodaj je začel pesnikovati in pošiljati svoje stvari v Vesno, Mentor, Žar, pozneje v Mladiko, Dom in svet, Slovenec, Stražo v viharju - del prvega letnika je tudi uredil -, Zbornik Zimske pomoči. Leta 1943 je izšla njegova povest **Molitev na gori**, naslednje leto pa zbirka pesmi **Češminov grm.** *,,V njih sem ohranil,"* kot pravi po izidu črtic Nova pesem, *,,spomin na tisto grozo smrti, ki mi je jemala najdražje ljudi in me uklenila v nenehno žalost."* Avgusta l. 1944 se je vpregel pri dvotedenskem tečaju za učitelje v Tolminu.

Ljubljano je zapustil v nedeljo, 6. maja 1945 v dolgi koloni. Naslednji dan so prišli v Celovec, čez nekaj dni v Beljak in končno v begunsko taborišče Monigo.

Na povabilo Jožeta Peterlina iz Trsta je odšel tja in sodeloval pri delu za slovensko šolstvo na Primorskem. O tamkajšnjem delu pravi: *,,Bilo je živo, zadihano, navdušeno (...). Vsak od nas je, mislim, tukaj storil, kar je največ mogel."* Tako tudi v ljudsko prosvetnem delu. Spet piše: *,,Sodeloval sem tam, kjer se mi je zdelo, da sem potreben, koristen in*

dobrodošel. Tam, od koder so mi prihajale prošnje in spodbude (...). V razvejanem zamejskem in zdomskem tisku je bila potreba po peresih nenehna." Veliko je bilo narejenega v okviru Slovenske prosvete, veliko pri Slovenski prosvetni matici in njenih literarnih natečajih. Urednik Marij Maver je v pogovoru z Beličičem (Vinka Beličiča pogled nazaj, 1983) pripomnil: ,,V Trst ste prišli kot človek z že izdelanimi vrednotami in s čvrstim svetovnim nazorom. Vi novodošli ste - rekel bi - v laični Trst prinesli katoliško prvino, kar ni ostalo brez sadu "(60). Vinko je nadaljeval in poglabljal stike s prijatelji in znanci v Argentini in drugod. Pošiljal je prispevke v Vrednote, Meddobje, Glas SKA, Sij slovenske svobode.

Že jeseni l. 1945 je nastopil službo suplenta na tedaj ustanovljenem liceju, pozneje imenovanem France Prešeren v Trstu. To je, ker ni dobil državljanstva, ostal 32 let. Štirikrat se je moral seliti (Prosek, Nabrežina, Opčine), preden je z družino našel pripravno stanovanje. Ženi je uspelo priti čez mejo po dveh letih. Šele l. 1954 so oblasti RS dovolile tam rojenima sinovoma preselitev k staršem v Trst. Tu sta prišla na svet še dva. O sinovih pove zadnje pismo meni (8.XII.1993): *,,Najstarejši sin Matija bo o božiču dopolnil 50 let; Andrej - zdravnik - v ZDA je konec avgusta stopil v 49. leto; Miha z družino na Opčinah, farmacevt, ima hčer in sina, je star 45 let in uči na Trgovski akademiji; doma je še Janez (41), radijski napovedovalec."*

Vzgojitelj

Vsa njegova dejavnost v šoli in drugod, njegova neizčrpna ustvarjalnost, njegova povezava s sorodnimi kulturnimi delavci na Primorskem, v Sloveniji in drugod - vse to se je oplajalo iz njegove prirojene in poklicne vzgojne in poučevalne nadarjenosti, kot je vse njegovo drugo delovanje bogatilo njegovo šolsko delo.

Učenec iz njegovega razreda dr. Marko Udovič je za profesorjevo osemdesetletnico izdal ilustrirano spomenico s temi poglavitnimi priznanji: ,,Vzorne so bile res njegove učne ure. Navajal nas je k rabi lepe slovenščine in nam bil za zgled s svojimi vsakokratnimi predavanji. Hkrati si je želel, da bi dijaki imeli na razpolago za branje dovolj leposlovnih del. Zato se nas je skupina sošolcev že jeseni l. 45 odločila, da se mu pridruži pri zbiranju slovenskih knjig po raznih tržaških podstrešjih (...). In kakšen zgled nam je bil profesor s svojo zvestobo Bogu, domovini in resnici! Prvi njegovi učenci ga niso in ga ne bodo razočarali. Rastli so pogumno doma in v svetu - kot vidne priče njegove ljubezni in upanja, da kaj postanejo."

,, (...) se zahvaljujemo našemu slavljencu, ki je ostal vedno vzravnan v svoji hoji, tudi sredi težav in preizkušenj, in mu ni bilo nikoli treba povešati oči pred nikomer. Še posebna hvala (...) za vztrajno ljubezen do slovenske besede in slovenske misli - kar smo skušali po svojih skromnih močeh tudi posnemati."

Beličič je prispeval več knjig za poučevanje na višji srednji šoli. Leta 1946 so bila tale poglavja iz **Zgodovine slovenskega slovstva** njegova: Doba prvih zapiskov, Protestantska verska obnova, Katoliška verska obnova, Romantika, in po Moderni sklepne strani Prehod v novo dobo.

Leta 1947 je sestavil **Slovensko čitanko za višje srednje šole.**

Antologija **Slovenska lirska pesem** je izšla leta 1950.

Prazgodovino, Antični vzhod, Grčijo so izdali leta 1976.

Pesnik in pisatelj

Prva njegova knjiga v Trstu je bila pravkar omenjena **Slovenska lirska pesem**, izbor in prikaz te zvrsti v naši književnosti.

Črtice, nastale v tej dobi, so izšle z naslovom **Kačurjev rod** (1950). *„Te črtice so sadovi samotnih ur, ki so me očiščevale zemskih bridkosti."*

Deset let po **Češminovem grmu** je prišla zbirka pesmi **Pot iz doline** (1954) s tremi linorezi Alekse Ivančeve. Izražajo osebno bolečino ob prelomu časa; boj med dvojno človeško naravo; izpoved navezanosti na domovino.

Črtice iz let 1955 in 56 so izšle v Buenos Airesu (1958) z naslovom **Dokler je dan.**

V **Novi pesmi** (Buenos Aires 1961, izdaja SKA) so vrste črtice iz preteklosti (Bela krajina) in sodobnosti. Medtem ko so bile črtice **Kačurjevega rodu** natrpane z grenkobo, so se v naslednji zbirki nekoliko vzdignile, v **Novi pesmi** pa so *„tretja stopnja v mojem razmerju do sveta oz. okolja, odkar smo l. 45 zapustili domovino."* (Glas SKA, 31.XII.61). Knjigo je opremil arh. Viktor Sulčič.

Dobrih deset let po **Poti iz doline** je izšla zbirka **Gmajna** (1967). Navdihoval jo je Kras, *„nekako povračilo ali nadomestilo za izgubljeno Belo Krajino."*

Med mejniki (Gorica 1971) prinašajo črtice iz let 1963-70).

Z izbranimi pesmimi treh svojih zbirk in z nekaterimi novimi pesmimi je l. 1973 nastala antologija **Bližine in daljave.** Spremno besedo je napisal prijatelj Martin Jevnikar. „K trem knjigam Vinka Beličiča" (**Bližine in daljave**, **Svete himne, Nekje je luč**) sem v Sij slovenske svobode 15. maja 1975) napisal daljšo oznako. S temi deli je pesnikova podoba v slovenski književnosti „potrjena, potrjen pomen njegovega ustvarjanja. Pesnikova narava in čas, v katerem mora živeti, dajeta njegovim izpovedim barvo otožnosti, bolečine, tegobe, skrbi, trudnosti, grenkobe, trpkosti. (Med mnogimi tančicami te barve je najti celo koljcovsko-murnovsko: „težko je, težko živeti" (Pri sv. Justu). Bližine so grozeče: „mračenje od vseh strani", „že temna neurja groze", svet je „nečist, sebičen, varljiv", vse se peha za častjo in zlatom. (...) K materi se vrača v preskušnjah; v ljubljenem kraju najde njegov duh vedno znova okrepčilo. Druga korenina, iz katere črpa sile, drži stik z „najboljšimi očmi", ki jim je žanjica Smrt dala svoj poljub: dr. Ehrlich, „pobiti, padli borci", prijatelji, Polineik. (...) V materi vidimo in v pesniku slutimo tisto „strašno pasivnost" slovenskega človeka, posebno dolenjskega in notranjskega, ki je tako prevzela Ivana Cankarja. (...) Ta trpna, „nebogljena" drža žaluje nad zlom v svetu. Beličič ni napadalen, pač pa sprošča energije v notranji rasti... (...) Zaveda se: *„Ali meni je ozka pot usojena skoz dolino, odmerjen je skromen kot, nalito je trpko vino. (...)"* Ozka pot tega zamišljenega opazovalca se razločno vidi v dolini slovenske lirike, ki se vedno bolj spušča v mrak nesmisla, v močvirje antipoezije, v strupene, vse vrednote razkrajajoče hlape. Beličičevi verzi izžarevajo 'vse blažjo luč', saj se napajajo v metafizičnih virih."

Spisom v prozi je Beličič l. 1975 dodal knjigo **Nekje je luč.** Črtice v prvem delu spet oživljajo mater. *„Uganiti je zamisel, da v 'malem življenju' domače hiše in okolja... obsevajo in odmevajo našo domovino in ves svet bičajoči dogodki. (...)"* Maloštevilnim leposlovcem je doslej uspelo z umetniškimi sredstvi oblikovati tisti apokaliptični čas. Med njimi je tudi Beličič, pa ne s knjigo **Nekje je luč**, temveč z nekaterimi prizadetimi, a vdanimi pesmimi, kakor so v antologiji **Bližine in daljave**: Mi-ha-el, Izba, Zadnji cilj, Smrt in življenje, Prvi november, Antigona, Gledanje na vzhod." (Moj komentar v Siju slovenske svobode, 15.V.75).

Jugoslovanske oblasti so prepovedale uvažanje in prodajo te knjige.

Dnevniške črtice o pojavih in ljudeh v zadnjih desetletjih sestavljajo **Prelistavanje poldavnine** (Gorica 1980).

„Povest na ozadju let 1976 in 1977" je **Leto borove grizlice** (Celovec 1981).

„Noben zgodovinar in težko da kakšen pisatelj bo mogel bolj zadeto predstaviti dogajanje pod pritiskom potrošniških, brezbožnih, goljufivih „idej" in načrtno zastrupljanje zlasti mladih duš„. (A.G.)

Drugo **Prelistavanje poldavnine** obravnava dogodke med leti 1948 in 1976. Sledita **Človek na pragu** (1985) in **Cerkničan treh domovin** (1987) s pogledi v življenje in delo Mirka Javornika (osem velikih strani).

Po letu 1990 je Beličič prvič po padcu Slovenije v rdeče suženjstvo obiskal domovino. Stik z njo mu je dal bridko spoznanje: *„Težko je vladati narodu, ki že zdavnaj več ne misli na kako odpoved. (...) Še pred pomladnimi volitvami sem upal: napočil bo nov čas, ljudje so bojo vzravnali, ozrli se bojo okoli sebe, pritegnile jih bojo svetle daljave, navdušeno si bojo začeli graditi lepšo prihodnost. Preveč sem pričakoval."*

To izpoved spopolnjujejo izjave v zadnjem pismu meni (8.XII.1993): *„Jaz v sedanji Sloveniji ne bi ne hotel ne mogel živeti. (...) Gori ima besedo pač materializem s svojimi pomočniki, ki so egoizem, častilakomnost, domišljavost in nevoščljivost. Petdeset let ene resnice in enega zgleda je naredilo svoje. Marsičesa pa so krive tudi naše male in tesne razmere."*

Leta 1997 je izšla 19. Vinkova leposlovna knjiga. Avtor pravi o nji: *„Izmed kratkih proz, napisanih po umiku iz domovine leta 1945 in objavljenih v zamejskem in zdomskem tisku, ki v Slovenijo ni imel dostopa, sem jih za knjigo* ***Na vetrovni postojanki*** *izbral sedemnajst, po lastni presoji najboljših ali vsaj najpovednejših."*

Zadnje objave: V št. 10 Mladike je poslal „Z glasbenikom Lipovškom po pismih" (5 strani); v 10. št. Mladike pa „Trije s Snečjega vrha", kjer beremo spomine in stike z duhovnikom Jožetom Verderberjem, glasbenikom Jožetom Šterbencem in njegovim bratom Jankom Šterbencem, rešencem iz vlaka v Kočevski rog in nato emigrantom v Argentini.

Kritik in obveščevalec

Iz Bibliografije v Marija Mavra knjigi **Vinka Beličiča pogled nazaj** se zdi, da je prvi spis te vrste izšel v Mladiki (Gorica - Celje, od 1920-1941): Poročilo o Venceslava Sejavca **Pesmih.** Leta 1938 je poslal Slovencu Pismo iz Sicilije, 8. decembra 1938 je izšlo v Straži v viharju Decembrsko pismo. Potem se njegovi prispevki vrste v Domu in svetu 1940. Poroča o tehle knjigah: Finžar, Izbrani spisi IX (Štiri ljudske igre); Kidrič, Prešeren 1800-1838; M. Kranjec, Povest o dobrih ljudeh); J. Mlakar, Spomini; Fr. Novšak, Hudobni angeli; J. Pahor, Matija Gorjan; Prežihov V. Samorastniki. V DS 41 je njegov članek o delu B. Calvi, Le immagini di sogni (Podobe iz sanj) di Ivan Cankar. Naslednje leto je obdelal te knjige: Mile Budak, Ognjišče; Finžgar, I. S.; U. Urbani, Mali slovenski svet; N. Velikonja, Zbiralna leča.

Poslej je v Trstu obveščal in ocenjeval več ko stokrat. Prvi članki so izhajali v Mladi setvi, npr. Slovenščina na Primorskem l. 47; v tržaškem Tedniku: Cankar in njegov Kralj na Betajnovi.

Vrsta časnikov in revij, ki so objavljali informativne in kritične spise, je narasla na Primorskem 40, v Argentini 8, 6 na Koroškem, 1 v Avstriji, 1 v ZD in Kanadi; 1 ekumenski zbornik (Celovec, Rim, Trst).

Navedem nekaj primerov, od prvih do kasnejših: Oton Župančič - umetnik in človek (KGMD); E. Kocbek, Strah in pogum (Stvarnost); Pogled na povojno slovesnko leposlovje (Vrednote); Znanstveni zbornik Vrednote (Vera in dom, Celovec); Pesnik F. Balantič (Liter. vaje); A. Slodnjak, Geschichte der slow. Literatur (MDB); Odgovornost izobraženca naše

RAZSTAVA IN ZBORNIK
o domobranstvu na Slovenskem

Muzej novejše zgodovine je v Cekinovem gradu v Ljubljani pripravil razstavo Mati, domovina, Bog o domobranstvu.

O razstavi je napisal Božidar Fink v Družini sledeče misli:

Ob odprtju razstave Mati, domovina, Bog je bilo rečeno, da je to sad napornega strokovnega dela. Šlo naj bi za zgodovinski prikaz travmatičnega obdobja naše bližnje preteklosti, po katerem bi se bilo mogoče približevati objektivni resnici.

Zgodovinska resnica pa ni samo v ločenih dejstvih in njihovih naključnih pritikah, ampak morajo biti dejstva vpeta v splet dogajanj širšega obsega. Gre namreč tudi za vzroke in posledice zgodovinskih pojavov, ki jih je le v takem prikazu mogoče v celoti razumeti. Tega sem na razstavi pogrešal. Imel sem občutek, da stojim pred skromno zbirko - drugačna menda ni mogla biti - muzejskih eksponatov, ki so za razumevanje in opravičevanje malo povedni. Ničesar ni o vzrokih in namenih domobranstva, razen kolikor je to mogoče razbrati iz nekaterih bolj ali manj propagandnih besedil. Še manj je o zločinsko-tragični usodi domobrancev, ki je za dolgo zaznamovala kolektivno zavest slovenske družbe.

Čeprav bo razstava morda učinkovala kot pristopanje k odkrivanju zgodovinske resnice - o namenih prirediteljev si ne upam soditi -, domnevam, da bo nekaj razstavljenega gradiva delovalo propagandno in celo zavajajoče. Mislim na predimenzionirani figuri domobranca in Nemca pri podeljevanju odlikovanja, na ležečo vitrino v obliki krste, v kateri je Rupnikova uniforma, na celo stran imen v „partizanski" sobi brez pojasnila pod njimi, posebno pa na fotografijo vrnjencev, ko odhajajo s kranjskega kolodvora. Uniformiranci in civilisti, med njimi ženske, gredo z vso prtljago mimo nekaj partizanov, ki stojijo ob poti, kot da bi bili redarji. Ob sliki je velik odlok o amnestiji, s tem pa je zakrito, da so šli ti ljudje v trpljenje in smrt. Načelno ne zavračam prikazov vseh zgodovinskih dejstev, tudi če bi bila neprijetna. A prikaze je treba dajati tako, da je dejstva mogoče razumeti v zvezi z okoliščinami, ne pa, da se prepuščajo vnaprejšnjemu obsojanju. Razstava vzbuja vtis, da pritiska domobranstvu pečat kolaboranstva in ga torej obsoja kot sramoten pojav. To pa bi bilo nezgodovinsko in skregano z logiko.

Za celovitejše spoznavanje tistega obdobja bo treba še drugačnih pristopov, kot je ta razstava in deloma tudi spremljajoči zbornik. ■

IZ NAŠE KRONIKE

Urednik Družine Jože Pavlič je 22. oktobra govoril na Pristavi o političnem in družbenem položaju v Sloveniji, 23. se je pogovarjal z odbornicami ZSMŽ, 26. pa je govoril v Slovenskem domu v San Martinu o pokristjanjevanju Slovencev.

Mladinska sveta maša je bila v cerkvi Marije Pomagaj v nedeljo, 24. oktobra.

Basist Luka Debevec je 30. oktobra pel v Gluckovi operi Orfej in Evridika v teatro Aveda vlogo Orfeja pod okriljem društva Juventus Lyrica.

Obisk duhovnikov iz Slovenije: od 5. do 22. novembra so bili na obisku v Argentini sošolci iz ljubljanskega semenišča župnika Tonija Bidovca: Silvo Čibej, župnik v Kanalu ob Soči; Dušan Kožuh, župnik v Dolenjskih toplicah; Bojan Likar, župnik v Selcih nad Škofjo Loko; Tomaž Velencej, Trst; in Janez Pogačnik, župnik v Trnovem v Ljubljani; obiskali so slapove Iguazú, Ognjeno zemljo in Mendozo ter nekatere slovenske domove in skupnosti v Velikem Buenos Airesu.

skupnosti (Mladika); Jurčec, Skozi luči in sence I (Mladika); VI. knjiga matične Zgodovine slovstva (Gospodarstvo); Slovenci v Mayerjevem Literarnem priročniku (Kat. glas); Solženicin, pričevalec ponižanih in razžaljenih (Novi svet); A. Rebula, Smer Nova zemlja (Mladika); Malik Miroslav Krleža (Sij SS); Blesk in motnost Koblarjevega Obračuna (Mladika); Srečanje z I. Trinkom (KGMD); A. Gradnik, 100-letnica rojstva (MDB).

V desetletju 1963-72 je za Radio Trst A obdelal zgodovino slovenskega slovstva v 128 predavanjih.

Vse to mnogovrstno informiranje in ocenjevanje odlikuje težnja po objektivnosti. Jezikovno in stilistično je na višku.

Prevajalec

Za prevajanje iz italijanščine se je pripravil že leta 1938, ko je od marca do junija študiral italijanski jezik in književnost na katoliški univerzi Srca Jezusovega v Milanu.

Leta 1940 je prevedel delo Giovanni Papini, **Priče trpljenja Gospodovega.** (Sedem evangeljskih legend).

Najpomembnejša stvaritev Beličičeve prevodne umetnosti so Alessandra Manzonija **Svete himne,** izšle leta 1972 v Trstu, založila Mladika. Obsegajo Božič, Trpljenje, Vstajenje, Binkošti, Ime Marijino. Prevajalec je dodal 10 strani o pesniku, uvod in razlago pred vsako himno in sklepno Prevajalčevo opombo.

Za tržaški Radio je prevedel nad 60 dramskih del in mnogo pesmi, največ iz italijanščine.

Dodajmo Beličičeve spise v italijanščini. V Milanu je l. 1962 napisal disertacijo **Anton Medved. Saggio letterario.** (Ta obdelava našega pesnika in dramatika še do danes ni objavljena v slovenščini). Medveda je predstavil italijanskemu bralcu v članku Un dimenticato poeta sloveno Anton Medved - v reviji Vita e pensiero (Milano, Mensile di cultura dell'Università Cattolica), 1963. Dodal je italijanski prevod petih Medvedovih pesmi.

Z Jolko Milič je prevedel pesmi Taščica (Il pettirosso), Gmajna (Landa) in Bor (Il pino) (Literarni bilten Le livre slovène XI, 1973). Jolka je pozneje prevedla še dve: Skozi zatisnjene veke in Na Stari gori (Most, junija 1983).

Beličičevo delo, ustvarjanje, poslanstvo *(„... se čili rod iz leta 45 bliža usodnemu jezu. A treba je biti, kolikor pač moči dopuščajo, luč do zadnjega. Biti moramo pričevalci."* Pismo 8.XII.1973) je pozdravilo več nagrad: leta 63 je prejel nagrado Vstajenja, leta 75 nagrado Hranilnice slovenskih župnij v Trstu, leta 76 za prozo ob natečaju Ignacija Lenčka v Buenos Airesu.

Nagrade in priznanja v zamejstvu in zdomstvu.

Po njegovi smrti mu bo dajala priznanje predvsem domovina. ■

STOLETNICA GOSPE TONČKE BRATOŽ

Preko dveh stoletij v novo tisočletje

Zelo verjetno je gospa Tončka Bratož, poročena Trampuž, najstarejša Slovenka v Argentini. Zapustila je svoj ljubljeni domači kraj na Primorskem že pred mnogimi leti, ko je po prvi svetovni vojni del slovenskega ozemlja prešel v območje italijanske oblasti. V številni družini enajstih otrok, ki sta jo imela oče Janez in mati Ivana, rojena Kopačin, je bila Tončka peta po vrsti. Oče je bil veleposestnik blizu Podnanosa v Vipavski dolini.

Tončka se je rodila 1. maja 1899 v vasi Dobrava, hišna številka 3, blizu Št. Vida, kakor se je tisti čas imenoval Podnanos. Dokler je živel italijanski kralj, je bilo sožitje z oblastjo sicer napeto, a vendar strpno. Ko pa je nastopila poznejša oblast, je v teh krajih nastala surova in neznosna fašistična gonja proti vsemu, kar je dišalo po slovenskem duhu. Zavednim Slovencem je življenje postajalo vedno težje, ker so bili v svojih rodnih krajih onemogočani in zatirani. Ostali so brez svojih slovenskih šol in družbenega življenja; še po cerkvah duhovniki niso smeli pridigati po slovensko.

V takšnem stanju sta se pojavila dva izhoda: človek je lahko v sebi utišal vnebovpijočo krivico in se udinjal, da si je ohranil življenje in navidezni mir; lahko pa je ostal svoboden z neomajnim osebnim prepričanjem in zvestobo lastnemu narodu, zaradi česar ga je doletelo neznosno stanje ali celo izguba življenja, kot se je to primerilo Tončkini družini. Bratovževa družina je na posestvu pridedovala velike količine vina in ga nato prodajala vse tja do Ljubljane. Nova, strogo zaprta meja med Italijo in kraljevino SHS je Slovencem onemogočila življenje. Italijanska oblast je namreč svojo nenaklonjenost pokazala tudi z uničevanjem pridelka.

V takšnem stanju so mnogi iskali rešitve v drugih krajih. Tako je Tončka, skupaj z nekaterimi rojaki, 2. novembra 1929 prišla v Argentino, kjer jo je pričakal brat Jože, ki je že nekaj let poprej sem prišel iskat miru in sožitja.

Slovenci, ki so takrat prišli v Argentino, niso našli deželo v cvetočem stanju. Tudi tu so bile vidne posledice svetovne gospodarske krize. Toda glavno so le dosegli - iskali so svobodo in tu so jo našli. V tistih letih je tako v Argentini nastalo ve-

liko slovenskih središč in nekatera obstajajo še danes. Na enem izmed teh slovenskih srečevanj je naša Tončka spoznala Jožeta Trampuža, primorskega rojaka, ki je bil doma iz Štijaka. Poročila sta se leta 1932, si ustvarila družino, v kateri se jima je rodil sin Slavko.

Gospod Kastelic, duhovni voditelj slovenske skupnosti, je ustanovil revijo „Duhovno življenje", ki je duhovno in tudi drugače povezovala slovenski živelj v Argentini. Po njegovi smrti je to skrb prevzel duhovnik Janez Hladnik. Pri urejevanju in razpošiljanju je imel odlično pomočnico gospo Tončko. Z domačimi je razpošiljala in razdeljevala revijo, ki danes še vedno izhaja pod skrbnim vodstvom msgr. Jožeta Škerbca. Prijateljstvo, ki je povezovalo Tončkino družino z gospodom Hladnikom, je bilo nekaj posebnega. Sama Tončka pravi: *„Imeli smo ga kot za svojega"*. Sicer pa je tudi nam, ki smo prišli kasneje, znano, kako preprost je bil gospod Hladnik in kako prisrčna in dobra je gospa Tončka.

Ko je gospod Hladnik za slovenske begunce po avstrijskih in italijanskih taboriščih ustanovil Slovensko vas v Lanusu, je v to naselje povabil tudi že prej dospele Slovence in tako so se mnogi odzvali vabilu. Med njimi je bila tudi Tončkina družina. V Slovensko vas se je preselila leta 1970, eno leto po moževi smrti. Istega leta je tudi šla na obisk v svoj domači kraj, ki je tokrat že bil v Sloveniji.

Za konec pa naj povemo, da je Tončka Bratož, poročena Trampuž, 1. maja praznovala sto let svojega življenja čila in zdrava v krogu svojega dragega sina in nas vseh, ki jo imamo radi. Boga hvalimo za blagoslov in milost, ki so potrebne za dosego tako visoke starosti, in ga prosimo, da našo Tončko blagoslavlja in ohranja še naprej zdravo in veselo - kar še manjka tega stoletja, nato pa naprej v novo tisočletje!

Srečko Urbanija

Čestitkam in dobrim željam se pridružuje tudi Duhovno življenje! ■

IZ NAŠE KRONIKE

Na praznik vseh svetih, 1. novembra, so bile skupne molitve na pokopališčih Morón, Villegas, San Justo, Olivos, Boulogne, Pablo Podestá in San Martín; v cerkvi Marije Pomagaj je bila pred mašo molitev vseh treh delov rožnega venca; maše so bile prav tako po vseh slovenskih verskih središčih.

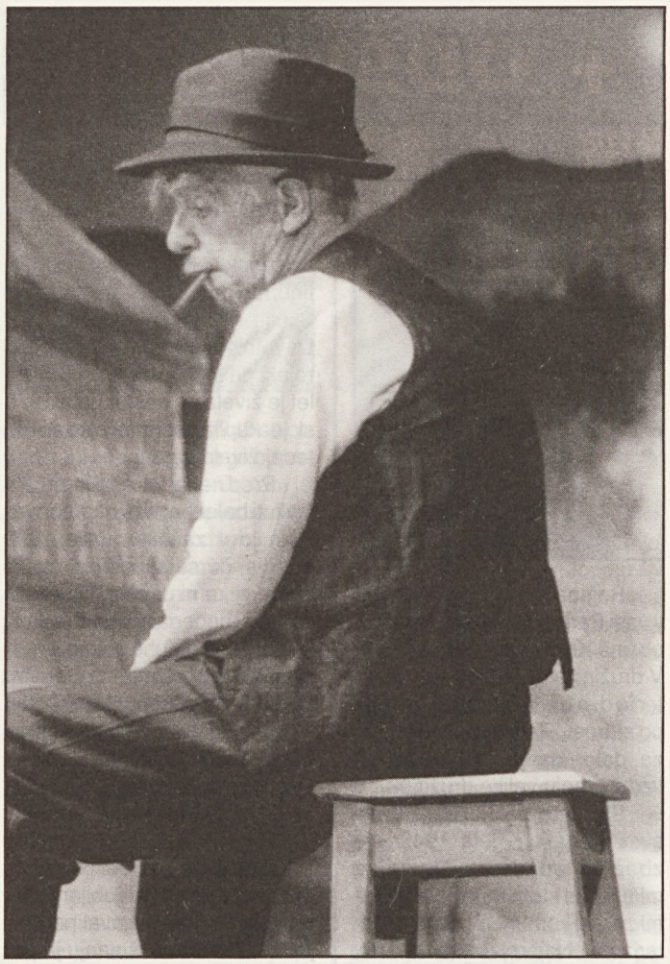
Na prve sobote se zbere vsak mesec v cerkvi Marije Pomagaj skupina molilcev za duhovne poklice.

Pobožnost prvih petkov je na predvečer v cerkvi Marije Pomagaj, v Carapachayu in San Justu, na petek pa v Slomškovem domu, na Pristavi in v San Martinu; najprej je molitvena ura in spovedovanje (na voljo 2 ali 3 spovedniki) in nato maša; v Berazateguiju je že v sredo.

Občni zbor Zveze slovenskih mater in žena je bil v Slovenski hiši 3. novembra; odbor sestavljajo: predsednica Pavlina Dobovšek, podpredsednica Mirjanka Voršič, tajnica Mirjam Rant, blagajničarka Tončka Rožanec, kulturna referentka Irena Fajdiga, socialna referentka Marta Jeločnik in gospodinja Pavla Škraba; krajevne predsednice so: Nežka Kržišnik v San Justu, Pavla Škraba v Ramos Mejiji, Kristina Jerovšek v Castelarju, Ančka Podržaj v San Martinu, Helena Gričar v Carapachayu, Marija Grbec v Lanusu in Brigita Vidmar v Berazateguiju.

Seja Medorganizacijskega sveta je bila 19. novembra v Hladnikovem domu v Slovenski vasi; na njej so predstavniki naše organizirane skupnosti poleg drugih vprašanj uskladili glavne prireditve za prihodnje leto.

Umrl je MAKS BORŠTNIK

Maks Borštnik igralec

Poslavljamo se od moža, kateremu je naša skupnost veliko dolžna, saj ji je zapustil ne samo svojo umetnost, pač pa tudi svojo človeško držo in zaupanje v prihodnost. Prve korake v naši javnosti je napravil že v begunskem taborišču. Z vso vnemo se je vključil v dejavnost tistih, ki so hoteli dati beguncem kulturne osnove, da bi zaživeli kot samozavedna skupnost, sposobna za preživetje in razvoj. Maks Borštnik je bil velik učitelj doslednosti iz drže v odnosu do brezbožnega komunizma. Svojega prepričanja si ni dal spodbiti ali izmikati.

Maksa Borštnika zdaj ni več med nami, toda dolgo bo ostal spomin nanj. Kljub stvarnosti je bil Maks Borštnik vedno pristen izraz pravega krščanskega pričakovanja, ki nam ga daje v dediščino in je pogoj za naš nadaljnji obstoj. Borštnik je živel iz preproste, a globoke vere. Svoje prijatelje in soigralce je spoštoval, njegova beseda in nasveti so bili od vseh poslušani in upoštevani. Ni veliko govoril, kar pa je povedal, je dobro premislil. Zato je bil od vseh zelo spoštovan. V medsebojnem občevanju je bil odkrit, preprost in vedno ljubezniv, vljuden in pripravljen pomagati po svojih močeh. V delu za gledališče je bil nesebičen idealist, ki ni pričakoval od tega osebnih koristi, hvale in slave. Težav in naporov se ni ustrašil. Mirno je zrl v bodočnost in v konec svojega zemskega bivanja, dela in truda. Vaše delo, dragi Maks Borštnik, je dragocen prispevek k vstajenju in očiščenju vam nad vse ljubega slovenskega naroda.

Pokojni Maks se je rodil 12. oktobra 1923 v Ljubljani. V gledališču se je začel udejstvovati že v mladih letih pri salezijancih na Rakovniku. Nadaljeval je z gledališkim ustvarjalnim delom takoj po prihodu v Argentino. Ustanovil je ***Slovensko gledališče Buenos Aires,*** katerega režiser in igralec je bil do konca življenja. Borštnik je bil kot režiser tudi učitelj lepe besede, izgovorjave in naglašanja. Upoštevati moramo, da zdomstvo ni razpolagalo s posebno dramatsko šolo. Bil je moderen v zamislih in izvajanjih.

Odšel je eden delavnih, nadarjenih, redkih Talijinih ljubiteljev. Za seboj je pustil nezapolnjivo vrzel. Naj mu bo Bog plačnik za vse, kar je storil dobrega domovini in zdomstvu!

Lojze Rezelj

MISIJONAR ANDREJ MAJCEN

Prav na svoj 95. rojstni dan, 30. septembra 1999, je na Rakovniku v Ljubljani odšel po plačilo h Gospodu žetve njegov zvesti služabnik, salezijanski duhovnik Andrej Majcen. Bil je starosta slovenskih misijonarjev, eden največjih med njimi. V misijone na Kitajsko je odšel leta 1935, dve leti po novi maši. Njegove misijonske postaje so bile: Kunming (16 let), Macao (2 leti), Severni in Južni Vietnam (22 let), Hongkong (2 leti) in Tajvan (3 leta). V Vietnamu je „postavil na noge" salezijansko družbo, zato so mu pravili „vietnamski don Bosko". Ko je leta 1979 prišel v domovino, se je naselil na Rakovniku, kjer je „misijonaril" zlasti kot služabnik zakramenta sprave.

+ ODŠLI SO +

Zofija Šabec

Rojena je bila 11. maja 1926 v vasi Parje, Slovenska Bistrica, občina Knežak na Primorskem. V družini je bilo 10 otrok, 8 sester in dva brata. Ona je bila tretja po starosti. Zelo mlada je prijela za delo, da je pomagala pri vzdrževanju velike družine.

Štiri leta po končani drugi svetovni vojni - leta 1949 - je zbežala od doma skupaj z mlajšim bratom in tremi sestrami zaradi komunističnega totalitarizma. Najprej so šli v Trst, preko Italije pa v Čile, ker za Argentino niso dobili dovoljenja. Po enem letu jim je končno uspelo priti v Argentino k starejšemu bratu Ivanu, ki je prišel v to deželo z isto ladjo kot mons. Orehar. V Sloveniji so ostali starši in še 4 sestre.

Tu v Buenos Airesu je začela pridno delati. Ni skrbela samo zase, ampak tudi za brata in sestre, pomagala pa je tudi članom družine, ki so ostali v domovini. Zofija se takoj vključila v slovensko skupnost v San Martinu, še za časa svétnika Karla Škulja. Rada je hodila v Villa Devoto, kjer se zbirajo primorski rojaki pri slovenski maši. Veliko let je živela pri sestri. Leta 1970 si je kupila majhno hišo in od tedaj živela sama.

Pred nekaj leti se ji je začela javljati bolezen, ki je napredovala in jo v začetku junija 1999 prisilila, da se je podvrgla težki operaciji, a ni uspela. Po enem mesecu hudega trpljenja je umrla. Slovenski duhovnik jo je pripravil na srečanje z Bogom. Počiva na pokopališču v San Martinu, kjer sta tudi oba njena brata, ki sta umrla pred leti.

Stane Jemec

Stane se je rodil 6. maja 1924 v Trnovem v Ljubljani. Osnovno šolo je obiskoval na Barju. Po končanem šolanju je pomagal doma pri kmečkem delu, pa tudi mami pri razvažanju mleka v Ljubljani.

Ko so na bližnjem Rudniku ustanovili Vaško stražo, je takoj pristopil. Tam je ostal do italijanske kapitulacije leta 1943, nato pa se je s soborci umaknil na Turjak. Od tam se je njegova četa umaknila proti Ljubljani,

kamor so prišli z veliko težavo. V tistem času se je pridružil domobrancem.

Junija leta 1945 se je z domobranci umikal čez Ljubelj. Ko so bili razoroženi vrnjeni v Slovenijo, ga je sestra potegnila s tovornjaka in ga rešila gotove smrti. V Argentino je prišel leta 1949 na ladji Holbruk. Leta 1951 se je poročil z Rezko Zajc. V družini se jima je rodilo sedem otrok, katere sta pokojni Stane in Rezka vzgojila v slovenskem in krščanskem duhu.

Po poklicu je bil fini mizar. 17 let je delal v tovarni Cosquín. Vrsto let je bil gospodar Hladnikovega doma v Slovenski vasi. Rad je hodil v cerkev, dokler je mogel. Bil je tudi vnet misijonski delavec: sodeloval je pri pripravi misijonskih tombol in v misijonskem krožku.

Stane je bil vesele narave in se je rad pošalil. Radi smo ga imeli vsi: člani slovenske skupnosti in domačini. Vse do zadnjega se je rad popeljal na kolesu in obiskoval ljudi.

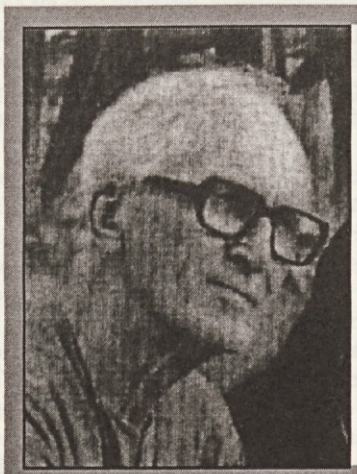
Bil pa je predvsem zaveden Slovenec. Zelo si je želel obiskati domovino Slovenijo, a se mu želja zaradi slabega zdravja ni izpolnila. Pestile so ga številne bolezni, najbolj pa so mu nagajala pljuča in srce. Po velikem trpljenju ga je Gospodar življenja poklical k sebi 6. septembra 1999 v 75. letu starosti.

Franc Ovniček

Pokojni Franc se je rodil 28. februarja 1926 v vasi Dolž pri Novem mestu v zakonu Franca Ovnička in Ivane Zelinger. Ob véliki krizi leta 1930 je oče emigriral v Argentino. Franc je ostal z materjo in mlajšim bratom doma. O očetu ni bilo več nobenega glasu. Prišla je druga svetovna vojna, nato pa leta okupacije in komunistične revolucije. Za vedno mu je ostalo v spominu, kako je mama pobirala kose svojega brata, Francovega strica (bil je gozdar), ki so ga zverinsko umorili partizani.

Franc je leta 1943 pristopil k domobrancem. Dodeljen je bil v

MISIJONAR JOŽE CUKALE

V Kalkuti je 21. oktobra 1999 mirno zaspal v Gospodu jezuit Jože Cukale, zadnji v vrsti slovenskih misijonarjev, ki so delovali v Indiji, v nekoč cvetočem bengalskem misijonu. Ti oznanjevalci evangelija so bili najbliže svetovno znani Materi Tereziji. Kot dekle se je prav na podlagi branja njihovih poročil odločila za misijone. Med vsemi je bil Materi najbližje prav pokojni p. Cukale. Zato ni čudno, da so ga v postopku za beatifikacijo matere Terezije poklicali kot prvo pričo.

Misijonar Cukale je bil rojen leta 1915 na Vrhniki, leta 1941 je bil posvečen v duhovnika, ob koncu vojne pa se je umaknil iz Slovenije. Dva brata domobranca sta bila umorjena v Kočevskem rogu. Vstopil je k jezuitom in leta 1950 kot zadnji slovenski misijonar prispel v Indijo. Izredno se je vživel v indijsko dušo in kulturo ter postal drugi Indijec. Veliko je pisal in leta 1994 izdal pesniško zbirko *Naj se te s pesmijo dotikam.*

48. četo Rupnikovega bataljona. Bil je hraber vojak, kar mu je priznal tudi komandant Vuk Rupnik. Proti koncu vojne je bil pri nekem jurišu ob Krki, med Sotesko in Stražo, ranjen v nogo. Zato je bil ob umiku pred partizani maja 1945 skupaj z drugimi domobranskimi ranjenci na vlaku, katerega so pa partizani na poti v Avstrijo prestregli, večino ujetih ranjencev pa pomorili. Franc je bil eden od redkih, ki se je tedaj rešil. Poleg njega so s tistega vlaka prišli v Avstrijo tudi Fonzi Lenarčič, Srečko Šivic, Tone Brulc, Polde Virc, Jože Gorjup in še nekateri drugi. Iz Avstrije so šli nato v Italijo in živeli v tamkajšnjih begunskih taboriščih.

Leta 1948 je prišel v Argentino in se tu srečal z očetom. Ves čas je delal pri „Obras Sanitarias". Poročil se je s Claro Irmo Windels, ki mu je rodila 3 otroke. Zadnja leta je bil hudo bolan. Ure življenja so se mu iztekle 5. oktobra 1999. Njegovo smrt obžaluje tudi 7 vnukov. Naj počiva v miru!

Silva Pintar,
roj. Grilc

Žalostna vest je zadela našo skupnost 18. oktobra, ko je v zgodnjih jutranjih urah mirno v Gospodu zaspala in odšla k Njemu po zasluženo plačilo dobra in plemenita ga. Silva Pintar.

Rojena je bila v Novem mestu 31. decembra 1921 podjetniku in trgovcu Alojziju in Mariji roj. Resman. V družini je bilo šest otrok, od katerih je eden umrl že v rosni mladosti. Verna starša sta znala vcepiti vero tudi svojim otrokom. Tudi oče se je dnevno udeleževal sv. maše. Na dan prihoda Nemcev v Novo mesto so ga partizani odpeljali v gozd in skupaj z drugimi žrtvami ustrelili in vrgli v brezno. Po očetovi tragični smrti je hčerka Silva prevzela vodstvo podjetja in trgovine s čevlji do odhoda v begunstvo. Zvesto ji je stala ob strani prijateljica Pepca Fabijan, poznejša s. Josefina. Tako je na njenih mladih ramah slonela vsa skrb za finančno oskrbo delavcev in študirajočih bratov in sestre.

Maja 1945 je z dvema bratoma zapustila domovino in se rešila v Avstrijo. Iz Vetrinja je šla v lienško begunsko taborišče in bila zaposlena v taborišćni tiskarni. Iz Lienza so preselili begunce v Spittal ob Dravi. V tem taborišču se je poročila z Valentinom Pintarjem. Ko so se taborišćniki začeli razseljevati, se je mladi zakonski par odločil za izselitev v Venezuelo. Tam se jima je rodil sin Janez (danes župnik v fari Ntra. Señora del Perpetuo Socorro v Haedo). Iz Venezuele sta se preselila v Čile, kjer se je rodila hčerka Slavka, in od tam na prošnjo brata prišla v Argentino. Tu so se jima rodili še Jure, Polona in Marinka. Z vztrajnim delom in z božjo pomočjo sta si zgradila lep dom in mizarsko podjetje. 27. oktobra 1990 ji je umrl mož.

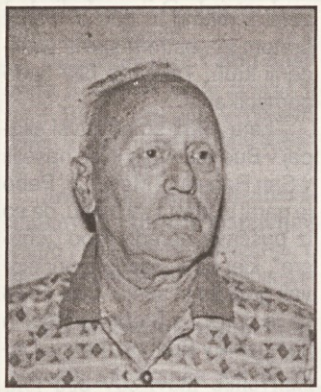
Vse življenje so Silvo krasila dobra dela. Z njimi je šla v večnost.

Sedaj počivata skupaj na pokopališču Villegas v San Justu in čakata vstajenja. Bog jima bodi bogat plačnik za zgled trdne vere, upanja in ljubezni!

Jože Požes

Jože se je rodil 2. marca 1926 v Trebnjah na Dolenjskem. Oče je bil Anton, mati pa Frančiška, rojena Mantekel. V družini je bilo 13 otrok, od katerih jih sedaj živi osem.

Jožetu je bila usojena razgibana življenjska pot. Že leta 1941, ko je bil star 15 let, so prišli ponj partizani, da bi se z njimi boril proti legionarjem. Toda partizani so bili napadeni in pustili so ga sredi boja na polju. Nato je delal na kmetih in se v Trebnjah

učil za mesarja. Leta 1943 so ga partizani zopet zajeli in ga odpeljali na nemško mejo. Od tam je zbežal in se en mesec skrival doma. Od tam je odšel k četnikom in opravljal različne naloge. Ko je bil ranjem v nogo, so ga poslali k domobrancem v Grosuplje, in sicer v 27. četo, ki ji je poveljeval komandat Dolganc. V kočevskih gozdovih se je boril proti partizanom.

Ob koncu vojne je bežal proti Ljubljani in se na avstrijski meji predal Angležem. Ko je bil tri tedne v taborišču v Celovcu, je prišlo angleško poveljstvo in Slovence prosili, naj se razdelijo v čete in jim pomagajo. Angleška vojska je namreč šla v Italijo in jih je vzela s seboj. Ko pa so hoteli Slovence poslati na Japonsko, so le-ti prosili, naj jih vrnejo domov. Jože se je tako znašel v taborišču v Servigliano, od tam pa je odšel v Senigalljo.

Njegova pot se je nato nadaljevala v Neaplju, kjer je ostal tri tedne, od tam pa se je z ladjo „Santa Cruz" odpravil na dolgo pot preko Gibraltarja, mimo Španije, Brazilije in Urugvaja v Argentino. Najprej je živel v Hotel del Inmigrante, od koder je kmalu hodil na delo k nekemu zidarju na Ezeizo, kjer je upravljal cestne stroje.

Ko so se Slovenci ob nedeljah dobivali na Avenidi Belgrano, kjer je maševal gospod Anton Orehar, je Jože spoznal svojo ženo in se nato poročil v Lanusu, v cerkvi San Judas Tadeo. Poročil jih je gospod Orehar. Imela sta tri otroke: Ana Marijo, Jožeta in Frančiško Noemi. Danes v Argentini živijo hčerki in žena.

Marija Marušič
roj. Glavič

26. oktobra 1999 je po kratki in trpljenja polni bolezni mirno zaspala v Gospodu ga. Marija Glavič. Rodila se je Jožetu in materi Mariji Horvat 16. maja 1929 v Šmihelu, Raber pri Žužemberku na Dolenjskem. Imela je brata Jožeta in Lojzeta.

Ko je bila stara šest let, se je družina izselila v Argentino. Živeli so najprej na Paternalu, kjer je obiskovala šolo, potem v Floridi in končno v San Martinu. Leta 1954 je spoznala Lojzeta Marušiča, se še isto leto z njim poročila in se naselila v San Rafaelu v Mendozi. Tam se jima je rodil sin, ki pa je takoj po porodu umrl. Za njim sta se rodila še Aleksander in Eduardo. Ko je imel zadnji leto in pol, se je družina preselila iz Mendoze in se vrnila v San Martin na svoj novi dom. Tu sta se rodila še sinova Marko in Jorge ter najmlajša hčerka Alicia.

Ga. Marija je bila vedno dobre volje, najbolj je bila pa vesela, kadar je imela vse svoje zbrane na svojem domu. V največje veselje so ji bili vnuki Matjaž, Karinca, Andrea, Marjan, Tatjanca, Florencia, Marko, Pablo, Agustina in Mauro. Bila je vedno pripravljena priskočiti na pomoč in to ne samo v krogu družine, ampak komurkoli. V zadnjem času se je pokojna posvečala bolnemu svaku, kateremu je stregla in mu bila v pomoč v dolgi bolezni.

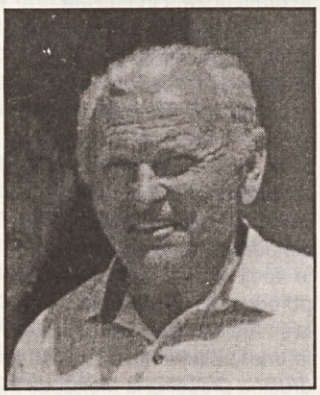
V četrtek, 7. oktobra, je nenadoma začutila, da v desnem delu telesa nima moči. Zanjo je bil to hud udarec, ker se je vedno bala biti komu v nadlego.

Bolezen je onemogočila gibanje in tako se je njeno zdravstveno stanje dan za dnem slabšalo. Z vso ljubeznijo ji je vsa družina stala ob strani, a Bog je imel z njo drugačne načrte. Kar hitro in potem, ko ji je prelat Jože Škerbec podelil zakramente za umirajoče, jo je lepo pripravljeno na smrt poklical k sebi.

Pokojna se je vedno udeleževala sv. maše v Villa Devoto. Njena smrt je hudo zadela domače in vse, ki so jo poznali. V velikem številu so jo rojaki hodili kropit. Pogrebno mašo je opravil prelat Jože Škerbec in njeno krsto tudi spremljal na pokopališče v San Martinu.

Gospod naj ji bo dober plačnik! Ohranili jo bomo v lepem spominu.

Jože Marušič

5. novembra je po dolgi in težki bolezni umrl Jože Marušič (po domače Pepo). Pokojni je bil rojen na Lokvici pri Opatjem Selu na Krasu. V družini je bilo 9 otrok. Njegov oče se je izselil v Argentino leta 1928, mati Antonija, roj. Vižintin, pa je prišla za njim leta 1933 z otroki. Pepo je bil najstarejši sin, rojen 1913. Med prvo svetovno vojno je bila družina v izgnanstvu na Češkem. Tam je hodil v šolo in se je naučil brati in pisati češko. Po vrnitvi v rojstni kraj so našli vse porušeno, zato so živeli nekaj časa v Ptuju in se šele kasneje vrnili na Lokvico. Bilo je zelo težko, živeli so pod Italijo in veliko trpeli pod fašizmom. Ni bilo slovenske šole ne slovenskih maš. Leta 1928 se je oče Andrej odločil, da gre začasno v Argentino, da bi zaslužil in spet zgradil dom za družino. Sin Pepo je ostal z mamo in trdo pomagal bratom in sestram služiti vsakdanji kruh. Takrat je bilo hudo pomanjkanje.

Leta 1933 so prišli vsi skupaj v Buenos Aires in se naselili v San Rafaelu v Mendozi. Pepo je garal in pomagal očetu, da so iz puščave naredili lepo „chacro", kjer so v glavnem pridelovali grozdje in sadje. Leta 1948 se je poročil s Štefanijo Ušaj in se naselil v Buenos Airesu. Delal je kot samostojni delavec, hkrati pa oskrboval kmetijo v San Rafaelu. Zadnja leta je rad pogostoma potoval v San Rafael, kjer se je posvečal raznim kmečkim opravkom, opazoval trte, jih obrezoval in tudi zdravil.

Jože Marušič je bil veren in plemenit človek. Podpiral in sodeloval je s primorsko cerkveno skupnostjo, ki se zbira enkrat na mesec pri cerkvi San Rafael v Villa Devoto. Rad je imel slovensko petje in tudi je veliko bral. Bil je mirnega in prijaznega značaja, zato je bil priljubljen in so ga spoštovali vsi, ki so ga poznali.

Njegovo truplo je dobilo zadnji dom na pokopališču Pablo Podestá. Pravični Bog poplačaj premnoge žrtve in vsa dobra dela te plemenite primorske duše!

Vinko Pucko

Rojen je bil 16. maja 1912 na Ivancih, fara Bogojina v Prekmurju. Družina je bila velika, saj je Imel še štiri brate in štiri sestre. Od otrok sta dva umrla v detinski dobi, ena sestra je vstopila v križevniški red, in tudi ona še mlada umrla. Osnovno šolo je obiskoval v domačem kraju. Prvih pet let gimnazije je naredil v Murski Soboti, za kar je prehodil vsak dan 16 kilometrov dolgo pot. Od šestega razreda naprej je študiral na III. državni gimnaziji v Ljubljani in tam naredil maturo. Po maturi leta 1934 se je vpisal na Pravno fakulteto in 1941. diplomiral. Kot akademik je bil član Marijine kongregacije, od leta 1935 naprej pa tudi član akademskega kluba Straža. Bil je ves čas tudi pristaš vseh političnih iniciativ, ki jih je ta skupina inspirirala, kot npr. Akcijski odbor za slovensko suvereno državo (leta 1946), iz katerega je potem nastalo Slovensko državno gibanje.

Vojaški rok je služil med leti 1937-38 v artilerijskem polku v Sarajevu. Pred vojno je bil večkrat klican na orožne vaje in napredoval do čina rezervnega podporočnika. Nemški napad na Jugoslavijo je doživel na slovenskohrvaški meji, bil zajet in odpeljan kot ujetnik v Nemčijo, kjer je šel skozi razna taborišča. Po jugoslovanski kapitulaciji je Prekmurje zasedel madžarski okupator. Prav Madžari so intervenirali pred Nemci za izpustitev jugoslovanskih ujetnikov z ozemlja, ki je bil pod njihovo zasedbo. Tako se je Vinko po šestih mesecih vrnil iz ujetništva domov v okupirano Prekmurje, kjer pa ni ostal dolgo. Skušal je priti v Ljubljano, ki je bila pod italijansko zasedbo, in to mu je kmalu tudi uspelo. Zaradi njegovega ilegalnega pobega pa so se Madžari maščevali nad najstarejšim bratom in najmlajšim, komaj šestnajstletnim, tako, da so ju poslali v kazensko taborišče Auschwitz.

V Ljubljani je Vinko dobil službo pri Gospodarski zvezi. Od julija 1942 do januarja 1943 je bil tudi poveljnik vaške straže v Dolenji vasi pri Ribnici. 5. maja 1945 je zaradi partizanov zapustil Ljubljano in se podal na pot, ki ga je pripeljala v begunstvo. Iz Ljubljane do Tržiča se je peljal z vlakom, naprej do Celovca pa pešačil. Od tam je šel v Lienz na Tirolsko in se ustavil v Anrasu. 5. junija je odšel v Italijo, v Monigo pri Trevisu, od tam pa v Trst, kjer je ostal do maja 1946. Medtem ko je živel v Trstu, je pričakal svojo nevesto Cilko Cajzek, ki je tja pribežala iz Ljubljane. Po šestmesečnem bivanju v Trstu sta šla v Udine, nato v Bologno, Modeno, od tam v Servigliano, kjer sta se 28. septembra 1947 poročila. Poročil ju je mons. Anton Orehar. Iz tega taborišča se je nadaljevala pot v Senigallijo, v Bagnoli, od tam pa v Nemčijo, v Falingsbosten pri Bremerhafnu. Iz tega pristanišča ju je ameriška ladja General Steward 25. maja 1948 pripeljala v Buenos Aires.

Prvo delo in stanovanje v Argentini sta dobila v Quilmesu, na južnem koncu Velikega Buenos Airesa. V tem kraju je kupil hišo, v katero se je družina vselila leta 1955, in je še danes njihov dom. Nedaleč od doma je Vinko dobil službo v laboratoriju tovarne Química Rhodia, kjer je bil zaposlen 30 let, dokler se ni upokojil. V srečnem zakonu so se mu rodili trije otroci, danes vsi poročeni in z družinami, ki so ga razveseljevali z osmimi vnuki. Bil je ljubezniv mož, dober oče in blag ded svojim vnukom in srečen, če je mogel komu, zlasti Slovencu, narediti uslugo. Bil je vesele narave in s smislom za humor.

Bolezen se mu je prvič pojavila pred štirimi leti in pol. Moral se je internirati in zdravniki so mu jo s pomočjo dragih zdravil nevtralizirali, vendar je ostal bolnik, moral opustiti vsako težko delo in strogo upoštevati zahtevna zdravniška navodila. Meseca septembra so mu začele otekati noge in se pojavljati drugi znaki težke bolezni, zaradi katere je spet moral v bolnišnico. Ko se je vrnil domov, je bil v nedeljo, 14. novembra, pri družinskem kosilu, kjer je poslušal tudi doživetja dveh vnukov s pevske turneje po Sloveniji kot člana sanjuškega Mladinskega zbora, in pokusil domače vino, ki sta ga prinesla s Prekmurja. Naslednje dni se mu je zdravje vidno slabšalo, nastopile so bolečine in ko je šel 17. novembra zaradi hemodialize spet v bolnišnico, so ga zaradi popolne oslabelosti pridržali in imeli pod stalnim zdravniškim nadzorstvom. Tisti večer se je še pogovarjal s sinom in hčerko ter bolničarju komentiral: „Jaz sem

pripravljen." Nekaj ur pozneje pa je doživel dva infarkta, čeprav so mu zdravniki trdili, da ima srce kot mladenič, in padel v nezavest, iz katere se ni več zbudil. Prelat Jože Guštin, ki ga je ves čas bolezni obiskoval in duhovno oskrboval, mu je nezavestnemu podelil še poslednje maziljenje. Naslednji dan, 18. novembra, zjutraj je po tretjem infarktu prišla njegova ura, da je mirno zaspal v Gospodu.

Naslednjega dne so rajnega prepeljali na pokopališče „El Campanario" v Florecio Vareli, kjer je imel zanj prelat Jože Guštin pogrebno mašo v pokopališki kapeli, nato pa so ga položili v blagoslovljeno zemljo k večnemu počitku.

Pokojni Vinko je bil živ član naše skupnosti. Bil je naročnik in bralec naših listov in aktiven član Slovenskega doma v Berazateguiju v času obstoja. Udeleževal se je mesečnih svetih ur v Berazateguiju, dokler je tam obstajala verska skupnost. Zadnja leta je prelat Jože Guštin za preživele udeležence vodil mesečne svete ure kar pri Puckovih na domu. Gospod Vinko je bil kot Ehrlichov učenec vnet Slovenec in zaveden katoličan, zvest idealom Marijine kongregacije iz akademskih časov, zato je bil zanj rožni venec sveta stvar. Naj uživa večno srečo, Gospod!

IZ NAŠE KRONIKE

Dragica Motik z Ministrstva za šolstvo RS, ki že od leta 1994 organizira pedagoške tečaje za učitelje v zdomstvu in izseljenstvu, in **Mihaela Černelič Knez**, strokovnakinja za poučevanje slovenščine kot drugega, tujega jezika na filozofski fakulteti v Ljubljani, sta med 5. in 22. novembra obiskali vse sobotne slovenske dopolnilne šole v Velikem Buenos Airesu, Mendozi, Bariločah, Rosariu in Cordobi ter Srednješolski tečaj, da se seznanita s stanjem naših šol in srečata z učnim osebjem; program je pripravilo veleposlaništvo RS v Buenos Airesu skupaj s šolskim referatom ZS, Francetom Vitrihom in voditeljicami naših šol.

Počitniški dom dr. Rudolf Hanželič je imel 6. novembra občni zbor; v odboru so: predsednik France Rant, 1. podpredsednik arh. Jure Vombergar, 2. podpredsednik Marjan Pograjc, tajnica Rezi Marinšek, pomočnica tajnice in zapisnikarica Ivanka Krušič, blagajnik Ivan Makovec, pomočnica blagajnika Mirta Rant Ayerbe, odborniki Franc Vitrih, prelat Jože Škerbec in Marija Irena Rant Grohar, namestniki Dani Grohar, Ivan Jerman in Janez Teraš ter nadzorni odbor: Franc Lobnik, Ignacij Grohar ter Ivan Rajmund Urbančič.

Ponovitev igre Veliki oder sveta (Calderón de la Barca) v režji Blaža Mikliča v Našem domu v San Justu je bila v soboto, 13. novembra.

Srečanje nekdanjih taboriščnikov v Traniju in prijateljev je bilo v nedeljo, 14. novembra, v Slovenskem domu v Carapachayu.

Enodnevnega duhovnega srečanja fantov od 19. leta naprej pod vodstvom duhovnika Marjana Vidmarja se je v nedeljo, 14. novembra, na Naši domačiji v udeležilo 9 fantov.

Sklepna prireditev Srednješolskega tečaja ravn. Marka Bajuka je bila v soboto, 20. novembra, v Slovenski hiši; ob 16,30 je bila razdelitev spričeval, ob 17 je prelat Jože Škerbec s katehetom Francijem Cukjatijem daroval zahvalno sveto mašo, ob 18 pa je bila v Dvorani škofa Rožmana sklepna prireditev, ki jo je vodil arh. Jure Vombergar: nagovor ravnateljice prof. Nede Vesel Dolenc, razdelitev diplom abiturientom, recitacije dijakov pod vodstvom prof. Lojzeta Rezlja, nagraditev najboljših dijakov, predaja „ključa učenosti", petje mladinske himne Slovenska smo mladina in družabni del ob prigrizku.

Zdravnik dr. Jože Rožanec je v nedeljo, 21. novembra, po maši na Pristavi govoril mladini o posledicah alkohola, tobaka in mamil.

Proslava praznika Kristusa Kralja in spominska prireditev ob 40. obletnici smrti škofa dr. Gregorija Rožmana je bila v Slovenski hiši mons. Antona Oreharja v nedeljo, 21. novembra: ob 16. uri je bila v cerkvi Marije Pomagaj slovesna sveta maša v čast Kristusu Kralju; z delegatom Jožetom Škerbcem so somaševali dr. Lojze Kukovica DJ, Toni Bidovec, Franci Cukjati, prelat Jože Guštin, Janez Petek CM, vizitator Zdravko Pogorelc CM, Anton Pintarič in Franci Šenk; mašni napovedovalec je bil inž. Tone Podržaj, berili sta brala Veronika Malovrh in Marjan Jože Loboda; med mašo je pel mešani pevski zbor Gallus pod vodstvom Anke Savelli Gaser in ob orgelski spremljavi prof. Mirjam Klemenc; spominska prireditev je bila v Dvorani škofa Rožmana: slavnostni govor je imel dipl. jurist Božidar Fink; recitacijo za soliste „Križa teža in plačilo" dr. Marka Kremžarja so pod vodstvom arh. Jureta Vombergarja recitirali Sonja Avguštin, Nežka Štefe, Veronika Vivod, Marjana Šušteršič Rezelj, Tone Erjavec in inž. Janez Krajnik; Mladinski zbor San Justo je pod vodstvom prof. Andrejke Selan Vombergar zapel pet pesmi: Koroško narodno Nmav čez Izaro (škof Rožman je bil rojen na Koroškem), evharistično Bodi češčeno, Rešnje telo (škof Gregorij je bil goreč častivec Evharistije), Jerebovo Že pada mrak (pokojni škof je vse življenje gojil prisrčno pobožnost do Marije), Mavovo Kjer je resnična ljubezen, tam sam Bog prebiva (škof se je živo zavedal in učil, da je bistvo krščanskega življenja ljubezen) in Nebeškim prebivalcem, Slomškovo besedilo je uglasbil prof. Ivan Vombergar (po križa teži naš dragi škof gotovo uživa križa plačilo); za sklep je vsa dvorana zapela pesem Kristus, Kralj vseh večnih časov; vezno besedilo je bral Tone Rode; sceno je zasnoval in pripravil Tone Oblak; osvetljavo in zvok je urejal Damjan Ahlin; na proslavo sta vabila Slovensko dušno pastirstvo in krovna ustanova Zedinjena Slovenija. ■

Pred domačijo Malovrhovih v Šentjoštu med zadnjo vojno. Sedita oče in mati, med vaškimi stražarji stoji (drugi od desne) pokojni Albert Malovrh.

OGLEDALO
našega časa

SADOVI ČEŠČENJA NAJSVETEJŠEGA

Septembra 1997 se je Joseph de Luca, misijonar najsvetejšega Zakramenta, vrnil po dveh letih in pol v župnijo sv. Tomaž Akvinski v Washingtonu. Povabljen je bil, da govori župljanom o koristih in potrebi večnega češčenja evharističnega Jezusa, ki traja 24 ur na dan in vse dni v letu.

Po končanih nagovorih je povabil župljane, naj se vsak obveže za eno tedensko uro češčenja Najsvetejšega. Naletel je na lep odziv. Od tedaj naprej je bila vsa cerkvena skupnost deležna posebnih milosti. Fari se je pridružilo tisoč novih družin, tedenska nabirka se je dvignila, odprli so dve podružnični cerkvi in farno šolo, morali so posvetiti več dni spovedovanju, za kar so dobili pomoč dveh duhovnikov, odprli so stran v internetu za pomoč pri evangelizaciji, pa tudi knjigo pričevanj tistih, ki so bili uslišani v svojih prošnjah pred Najsvetejšim.

Kot razlaga oče De Luca, 49-letni duhovnik iz Filadelfije, ,,najdragocenejši čas na zemlji je tisti, ki ga prebiješ s svojim najboljšim prijateljem Jezusom, pred najsvetejšim Zakramentom." Papež Janez Pavel II. je pospeševal večno adoracijo Najsvetejšega že od začetka svojega pontifikata. V Združenih državah so postavili več kot tisoč kapel, od katerih 80 odstotkov je odprtih vseh 24 ur, ker imajo prostovoljce, ki se vrstijo noč in dan v adoraciji.

(Iz Cristo Hoy)

BREZVEREC JEAN JAURÉS

Vodja Francoske socialistične stranke Jean Jaurés (1859-1914) je prišel nekoč domov in se zadovoljno zleknil po zofi. Mislil je na uspeh, ki ga je imel s svojim govorom pod naslovom: ,,Krščanska miselnost mora biti iztrebljena iz Francije".

Naenkrat se odprejo vrata in vstopi hči, kateri je pred leti poiskal neverno učiteljico z namenom, da zamori v njeni duši sleherno sled vernosti. Dekle je imelo takrat 21 let.

- Zakaj zmeraj samotariš in se izogibaš družbe? Tako ne boš nikoli spoznala spremljevalca, s katerim boš delila življenje?

Hčerka, kateri je bilo ime Germanie, mu je zaupala, da je že premislila in izbrala.

- Pa se lahko ve, kdo je izvoljeni?

- Nekdo, s katerim se govori navadno na kolenih. Počepnila je k očetu in mu rekla:

- Želim se posvetiti Bogu in vstopiti v samostan.

Jaurés se je zmedel. Po dolgem premolku jo je vprašal:

- Koliko časa že misliš na to?

- Tri leta, mu je odgovorila.

Povedala mu je, da jo je nagnil k tej odločitvi pogled na star križ, ki je stal v bližini.

Jaurés je premišljal in le težko se je vdal: hotel je razkristjaniti Francijo, pa ni uspel niti v lastnem domu. *(Iz P. Pablo Schneider S.W.D.: 2000 Anécdotas de Hombres Celebres)*

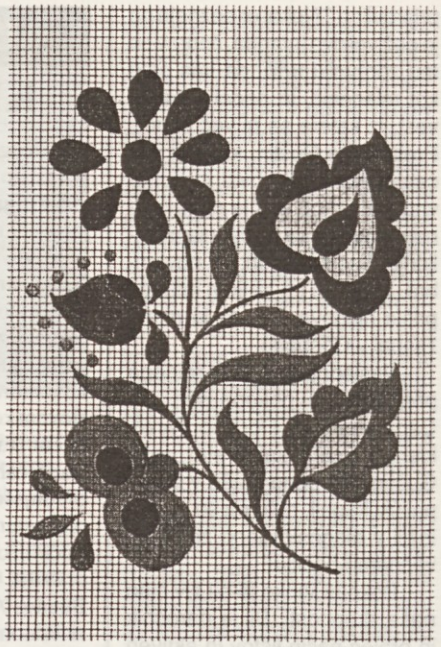
Komentar. *Danes je v nevarnosti vera celo pri mladih, ki gredo skozi verske šole. Pokvarjeno okolje je tako močno, da je tudi v teh časih pogled na križ varna opora naši veri.*

DISNEY NI VEČ DISNEY

Že pred nekaj meseci je objavil argentinski katoliški tednik *Cristo Hoy* novico italijanske katoliške agencije *Zenit* v zvezi z znanim ameriškim podjetjem Disney. Oba najvplivnejša buenosaireška dnevnika *Clarín* in *La Nación* sta ponatisnila to novico iz omenjenega tednika.

Zadnje čase se je filmski družbi Disney v Združenih državah znižal dobiček za 39 odstotkov v vseh njenih 695 specializiranih trgovinah. Maja 1998 so akcije te družbe padle nič manj kot za 22 odstotkov.

Cristo Hoy, ki je to novico objavil, meni, da je mogoče to posledica bojkota

severnoameriških katoličanov in baptistov.

Leta 1995 je Disney razpečal s pomočjo podružnice Miramax film *Priest (Actos privados)*, katerega so katoliški filmski kritiki ocenili kot najbolj protikatoliški film, kar jih je kdaj bilo. Takrat je združenje *Catholic League for Civil and Religious Rights (Katoliška liga za civilne in verske pravice)* Disneyu napovedalo bojkot.

Konflikt se je nadaljeval skozi leto 1997 in se še povečal zaradi televizijske serije *Nothing Sacred*, ki jo je oddajala Disneyeva podružnica mreža ABC. Nato je spor z verniki še poglobil film *Dogma*, ki ga je oddajalo Disneyevo podjetje Miramax. S to oddajo so kmalu prenehali. Predsednik organizacije *Catholic League*, Bill Donohue, je pripisal to 15 milijonom baptistov z juga, ki so podprli bojkot katoličanov. Njegov predstavnik, Dayne Hastings, je komentiral, da se je podjetje Disney izneverilo svoji tradiciji in da ni več nekdanja družba *Bambija* in toliko drugih filmov za otroke.

Katoliški fond *Guardian Investiments*, ki se zavzema za varstvo življenja, je tudi napovedal vojno podjetju Disney zaradi njegove protiverske usmerjenosti. *(Iz La Nación, Revista, 25. julija 1999)*

Komentar. *Katoliški Severnoameričani so s tem svojim nastopom dali zgled katoličanom po vsem svetu in tudi v Argentini in v Sloveniji, kako je treba delovati v današnjem času. Boljši svet ne nastane sam, treba je zanj delati, biti*

moramo aktèrji, ne samo gledalci. Izgovor, da se ne dá nič doseči, češ da so zdaj takšni časi, ne drži.

MENEMOV DEKRET 1406

Lani za praznik Brezmadežne je argentinski predsednik Carlos Menem podpisal Dekret 1406, ki proglaša ***25. marec - Gospodovo oznanjenje*** - za ***Dan otrok, ki so na tem, da se rodijo.*** Menem je na zadnjem obisku v Vatikanu pred podpisom tega dekreta papežu povedal svojo namero. Sveti oče pa ga je prosil, naj se o izvedbi svoje zamisli posvetuje z vatikanskim državnim tajnikom.

(Iz Ambito Financiero)

PADEL JE BERLINSKI ZID, NE PA LEVICA

Kubanski pesnik in časnikar Manuel Díaz Martínez, ki od leta 1992 živi na Kanarskih otokih, je poslal odprto pismo portugalskemu pisatelju José Saramagu, ki je lani prejel Nobelovo nagrado za literaturo. V njem poziva Saramaga, naj prosi Fidel Castra, da na otoku vzpostavi demokratične svoboščine. Pismo je objavil *Diario de Noticias* iz Lizbone. Saramago, ki tudi živi na Kanarskih otokih, je namreč na nekem mitingu v Oportu predstavil Castra kot človeka, ,,ki vsebuje vse vrline kubanskega naroda".

,,Ne vem, kaj si hotel s tem reči," piše Díaz Martínez in spominja Saramaga, da je tri milijone kubanskih beguncev in med temi veliko pisateljev in umetnikov. ,,Dobri odnosi, ki jih imaš s komandantom, mi narekujejo, da te prosim nekaj uslug. Prva je ta, da prosiš Castra, da izpusti na svobodo vse Kubance, ki so zaprti zato, ker ne mislijo tako kot on."

(Iz Ambito Financiero)

Komentar. *Nobelova nagrada očividno ni zagotovilo za pametnost in za pravilnost mišljenja avtorja, je pa verjetno lažje dosegljiva levičarskemu brezvercu kot drugim literarnim ustvarjalcem.* ■

ZLATA POROKA

24. septembra 1999 sta praznovala zlato poroko Marta Bedenčič in Avguštin Jeločnik s sv. mašo v cerkvi Marije Pomagaj, ki jo je daroval prelat Jože Škerbec s somaševanjem prelata Jožeta Guština in navzočnostjo vseh svojih domačih, in nato s slavjem na domu v Ramos Mejiji.

Marta je bila rojena v Grosuplju v družini treh deklet in dveh fantov (oba brata sta bila ubita kot žrtvi komunistične revolucije). Družina se je preko Ljubelja in Celovca ob koncu druge svetovne vojne umaknila v italijo, kjer je Marta nadaljevala študije na gimnaziji, ter se kasneje preselila v Argentino.

Avguštin je bil rojen ,,Pred škofijo" v Ljubljani, kjer je tudi dokončal trgovske študije. V družini je imel še dva brata, ki sta že pokojna. Leta vojne in revolucije je prestajal v okupatorskih taboriščih, po rešitvi iz teh pa je bil pri domobrancih. Iz Slovenije se je umaknil v transportu generala Leona Rupnika v Avstrijo in kasneje v italijanska taborišča, kjer sta se spoznala z Marto. Kmalu po prihodu v Argentino sta se poročila v cerkvi Karmelske matere božje v Ramos Mejía. Poročil ju je 24. septembra 1949 danes že pokojni monsignor Anton Orehar. V zakonu so se rodile hčerke Helena, Martina in Tatjana ter sin Gusti, ki so osrečili starša z osmimi vnuki.

Slavljenca sta vseskozi povezana in dejavna člana slovenske skupnosti. Marta s svojo kuharsko spretnostjo rada obogati tudi večja slavja, še posebej pa je dejavna pri Zvezi slovenskih mater in žena, Gustelj pa je bil dolga leta dejaven v Slomškovem domu, domobranski organizaciji in v Hranilnici Sloga. Našima naročnikoma in bralcema želimo še mnogo življenjskih jubilejev. Bog vaju živi! ■

Pokojni Albert Malovrh (drugi od leve) v skupni kmečkih fantov, ki so stražili domačo vas pred partizani.

IZ NAŠE KRONIKE

Marijin mesec smo praznovali v Argentini od 7. novembra do 8. decembra.

50. zvezni mladinski dan je bil v nedeljo, 7. novembra, na Pristavi s celodnevnim sporedom: mladinsko sveto mašo, športnim tekmovanjem, skupnim kosilom in po športnem tekmovanju kulturnim programom in družabnim delom; predsednica zveznega odbora je Veronika Vivod, duhovni vodja pa Franci Cukjati.

O Argentini v novem obdobju sta 24. novembra v Slomškovem domu predavala dr. Marko Rebozov (Makroekonomske perspektive pod novo vlado) in dipl. novinar Tone Mizerit (Politične neznanke v bodočnosti) pod okriljem Slovensko-latinoameriške trgovske zbornice.

Duhovniški sestanek 24. novembra je bil na pristavi slovenskih lazaristov v Glewu.

Poldnevne duhovne obnove za žene, od 7,30 do 14. ure, je v nedeljo, 28. novembra, vodil župnik Jože Bokalič CM; udeležilo se je obnove 87 žena.

malo za šalo...

OČETJE - Pogovor dveh dečkov: „Moj oče je zidar. Kaj pa dela tvoj oče?" - „Tisto, kar mu ukaže mama."

HČERKE - „Moja hči mi ničesar več ne pove in zaradi tega sem kar bolna," potoži Malka svoji prijateljici Ireni, ki ji odgovori: „Ti, moja mi pa pove čisto vse in zaradi tega sem že skoraj ob živce."

KRIŽ - Pridigar: „Otročiči, če imate križe, jih darujte Gospodu." Nekdo v cerkvi prime ženo in jo dvigne: „Vzemi jo, Gospod, darujem ti jo iz vsega srca!"

DVE NOGI - Zidar svojemu pomočniku: „Ne pozabi, da ima človek dve roki za delo." Pomočnik odvrne: „Pa tudi dve nogi, da se delu izogne."

VLEČE SE - Kmalu po začetku dela v ponedeljak zjutraj vpraša uslužbenec kolega: „Ti, koliko je ura?" - „Nekaj minut čez devet." - „Ljubi Bog, kako se spet teden vleče!"

PODOBNOST - „Vaša hčerkica je neverjetno podobna vaši ženi." - „Res," odvrne oče, „posebno odkar zna govoriti."

ŠOLA PO NOGOMETNO - „No, Aleš, kako ti kaj gre v šoli?" - „Pri telovadbi sem 'v špici', pri slovenščini v sredini, pri matematiki pa v obrambi."

PRIPOROČILO - Petrič išče delo. „Ali imate kakšno priporočilo svojega prejšnjega delovanja?" - „Seveda ga imam. Priporočil mi je, naj si poiščem delo kje drugje."

IZPIT - „Kako je bilo pri izpitu?" - „Dobro: predsednik komisije je bil starejši mož." - „In kaj ti je rekel?" - „Meni nič, ampak mora biti svetniški mož, ker je kar naprej vzklikal: O, moj Bog!"

UVOŽENO IZ SLOVENIJE

- **V socializmu je živel direktor, ki se je požvižgal na delavske pravice. Če ni umrl, je še vedno direktor.**
- **Ne bojte se prihodnosti - začela se bo šele jutri.**
- **Čestitka za novo leto: srečno smo preživeli še eno leto.**
- **Slovenija potrebuje promocijo, zlasti na Slovenskem.**
- **Politik, ki bi združil revolucijo z demokracijo, zasluži Nobelovo nagrado za mir.**
- **Odkar sem se postaral, se mi dozdeva, da se je svet okrog mene pomladil.**
- **Marksistični zgodovinarji bodo morali dognati, kolikšne so bile pravzaprav Stalinove zasluge pri osamosvojitvi Slovenije.**
- **Upoštevajte, prosim, da je bil samo podporni član udbe.**
- **Motiti se je človeška lastnost ženskega spola.**
- **V socializmu smo se navadili dobro molčati.**
- **Nočem v Evropo! Počakal bom, da bo prišla Evropa k nam na počitnice.**
- **Ko bomo izpeljali tranzicijo do konca, bo vse spet tako, kot je bilo.**
- **Kritik je človek, ki ve veliko več kot avtor, naredi pa veliko manj.**
- **Za opis dobrote in plemenitosti zadostujeta dva stavka, za opis sovraštva in sprevrženosti pa jih je deset premalo.**
- **Živeti v kapitalizmu in od tam pisati o socializmu - to je bila idealna rešitev.**
- **Komunizem je mrtev. Njegovi dediči pa še vedno dobro živijo.**

KJE JE KAJ

Leto jubileja - *Marko Kremžar* 1
„Ne bojte se!... Oznanjam vam veliko veselje..." 3
V novo tisočletje - *Alojz Rebula* 3
Bogoslužni koledar v januarju 4
Božični sijaj - *Vinko Beličič* 5
Božični prazniki v januarju 5
Učlovečenje in rojstvo - *Franc Cerar* 6
Božična molitev - *Vinko Beličič* 7
Molitev za mir - *Stanko Janežič* 7
Druga sinoda za Evropo 7
Cesarjeva vizija - *Selma Lagerlöf* .. 8
Križa teža in plačilo - *Božidar Fink* 10
Novo leto - *Stanko Janežič* 10
Zdravimo rane preteklosti, da bi gledali v prihodnost - *Nadškof dr. Franc Rode* 12
Slovenska sinoda za 3. tisočletje 13
Antonu Martinu večna čast nebes! - *Vladimir Kos* 14
O aktualnosti moža s Sloma - *Alojz Rebula* 15
Slovenija danes - *Branko Rozman* 16
Mladinski pevski zbor San Justo je pel po Sloveniji in zdomstvu - *Stane Snoj* 18
Vinko Beličič - *Alojzij Geržinič* 21
Razstava in zbornik o domobranstvu na Slovenskem .. 23
Stoletnica gospe Tončke Bratož - *Srečo Urbanija* 24
Umrl je Maks Borštnik - *Lojze Rezelj* 25
Misijonar Andrej Majcen 25
Misijonar Jože Cukale 26
Odšli so 26
Ogledalo našega časa 30
Zlata poroka 31
Iz naše kronike 23, 29, 31

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIJA

Izdaja ga Slovensko dušno pastirstvo.
Urednik: Jože Škerbec - Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires, Argentina - Tehnični urednik: Stane Snoj - Registro de la Propiedad Intelectual Nº 90.877- Stavljenje, oblikovanje in tisk: Talleres Graficos VILKO S.R.L.: EE. UU. 425 - C1101AAI Buenos Aires, Argentina - Tel.: (54-11) 4307-1044 - Fax: 4307-1953 - E-mail: vilko@ciudad.com.ar

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. KANADA: Rado Krevs, 75 Trowell Ave. Toronto M6M - 1L5 Canada. ITALIJA: TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. GORICA, Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 2000: $ 55.- in izdatki za pošto; drugod U$S 55.- Denarna nakazila na bančni (ne osebni) ček na ime: José Skerbec, Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires, Argentina.

Od zgoraj in od leve:
1. Učiteljski zbor Rožmanove šole v San Martinu v šolskem letu 1999.
2. Pripravljanje 29. mladinskega dne na Pristavi v Castelarju.
3., 4. in 5. „Pri rdečem jelenu" v režiji Miha Gaserja in sceni Andreja Goloba za 29. mladinski dan na Pristavi.
6. Taborjenje pristavskih mladcev v San Antonio de Areco.
Foto: Marija Zurc Čeč
7. Moravški duhovniki, ki so nas obiskali.

TURNEJA MLADINSKEGA PEVSKEGA ZBORA SAN JUSTO PO SLOVENIJI IN ZAMEJSTVU

Od zgoraj in od leve:

1. V tej vasi so naši pevci stanovali.
2. Kratek koncert v cerkvi v Adergasu.
3. Koncert v Domžalah.
4. Koncert v župnijski cerkvi v Kranju.
5. Koncert v slovenski Filharmoniji.
6. Del občinstva v Filharmoniji.
7. Koncert v Dolskem.

Foto: Marija Zurc Čeč

Correo Argentino Suc. 7 Bs. As.
FRANQUEO PAGADO Concesión Nº 6395
TARIFA REDUCIDA Concesión Nº 2560

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovena. Director: José Skerbec
Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires - Argentina - Registro Nacional de la Propiedad Intelectual Nº 90-877
Composición, armado e impresión: Talleres Gráficos VILKO S.R.L. - Estados Unidos 425 - C1101AAI Buenos Aires - Argentina